



Dabas lieguma “Rūjas paliene” dabas aizsardzības plāns

Dabas liegums atrodas Valmieras rajona Sēļu, Jeru un Vīlpulkas pagastos

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2006. gada līdz 2016. gadam

Izstrādātājs:
Latvijas Dabas fonds

Sadarbībā ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu
projekta LIFE04NAT/LV/000198
“Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem” ietvaros

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja:
Liene Salmiņa



Rīga

2006

Plāna izstrādē iesaistītie eksperti

Lelde Eņģeļe, augu un biotopu eksperte

Mārtiņš Kalniņš, ūdens bezmugurkaulnieku un saldūdens biotopu eksperts

Nikolajs Savenkovs, tauriņu eksperts

Ainārs Auniņš, ornitologs

Aigars Indriksons, hidrologs

Baiba Strazdiņa, kartogrāfe

Plāna izstrādes uzraudzības grupa

Izveidota ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas rīkojumu Nr 12/18.04.2006.

1. Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vadītāja;
2. Viktors Kalniņš, Valmieras rajona Sēļu pagasta padomes priekšsēdētājs;
3. Uldis Balodis, Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes Dabas aizsardzības daļas vadītājs;
4. Egils Krastiņš, Sēļu pagasta zemes īpašnieku pārstāvis;
5. Vija Jaunzeme, Sēļu pagasta iedzīvotāju pārstāve;
6. Ineta Kalnāre, Sēļu pagasta padomes pārstāve
7. Kaspars Beriņš, Valsts meža dienesta Valmieras virsmežniecības inženieris vides jautājumos;
8. Dainis Ozols, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas ģeologs;
9. Ginta Praudiņa, Jeru pagasta zemes ierīkotāja;
10. Anna Auniņa, Vīlpulkas pagasta padomes priekšsēdētāja;
11. Ainārs Auniņš, Latvijas Dabas fonda reģionālais koordinators Austrumlatvijai LIFE-Daba projektā „Palienu pļavu atjaunošana”,
12. Zenta Špate, Ziemeļvidzemes RLP Zemes un ūdens resursu daļas vadītāja.

Saturs

Kopsavilkums	5
I Teritorijas apraksts	8
1.1. Normatīvo aktu normas, kuras tieši attiecas uz teritoriju	8
1.1.1. Latvijas likumdošana	8
1.1.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības	14
1.1.3. Plāna saistība ar citiem biotopu, sugu aizsardzības plāniem, projektiem	15
1.2. Vispārēja informācija par teritoriju	16
1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība	16
1.2.2. Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi lieguma teritorijā	17
1.2.3. Pašvaldību teritorijas plānojumos noteiktā lieguma teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana	20
1.2.4. Esošais teritorijas zonējums	20
1.2.5. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā	20
1.2.6. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	21
1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	23
1.3.1. Klimats	23
1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija	23
1.3.3. Hidroloģija	24
1.3.4. Augsnes	24
1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums	25
1.4.1. Iedzīvotāji	25
1.4.2. Teritorijas izmantošanas veidi	25
1.4.3. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju	26
II Teritorijas novērtējums	27
2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori	27
2.2. Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tos ietekmējošie faktori	27
2.2.1. Ūdeņi	27
2.2.2. Pļavas	29
2.2.3. Krūmāji	32
2.2.4. Meži	32
2.2.5. Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi	33
2.3. Sugas, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori	34
2.3.1. Flora	34
2.3.2. Fauna	34
2.3.3. Latvijā īpaši aizsargājamās un starptautiskajās direktīvās un konvencijās minētās sugas	44
2.4. Teritorijas ainaviskais novērtējums	46
2.5. Teritorijas citas vērtības	46
2.6. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums, iesaistīto pušu intereses	47
III Teritorijas saglabāšanas mērķi	50
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis	50
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam (2006. - 2016.)	50
IV Apsaimniekošanas pasākumi	51
4.1. Apsaimniekošanas pasākumi	51
4.2. Zonējuma priekšlikums	57
4.3. Pasākumi ārpus dabas lieguma, kas sekmētu dabas vērtību saglabāšanos dabas liegumā	57
V Plāna ieviešana un atjaunošana	58

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti	58
5.2. Plāna atjaunošana.....	58
5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos	58
5.4. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts	58
Literatūras saraksts	61
Pielikumi	63

Kopsavilkums

Dabas liegums "Rūjas paliene"(teritorijas kods 5354), 444 ha platībā, izveidots 2004. gadā (MK noteikumi Nr. 266/ 08.04.2004). Lieguma izveidošanas galvenais mērķis ir saglabāt EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu 6450 Upju palienu pļavas un Putnu direktīvas I pielikuma sugas ķikutu *Gallinago media* un griezi *Crex crex*. Dabas liegums ietver pēdējās atklātās pļavas Rūjas palienē. Dabas liegums atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Lielākā daļa dabas lieguma teritorijas atrodas privāto un juridisko personu īpašumā.

Dabas liegums iekļauts Natura 2000 vietu sarakstā gan pēc Biotopu direktīvas, gan Putnu direktīvas kritērijiem. Dabas lieguma robežas sakrīt ar Putniem nozīmīgās vietas "Rūjas paliene"(kods LV037) robežām.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā veikta teritorijas bioloģisko vērtību inventarizācija, kā arī hidroloģiskā režīma un augsnes pētījumi.

Dabas liegumā sastopami 9 Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi: 6450 Upju palienu pļavas (230 ha), kā arī citi pļavu, ūdeņu un mežu biotopi, kas palielina teritorijas bioloģisko un ainavisko daudzveidību. Nelielās platības sastopami 4 Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājami biotopi, kā arī 6 Latvijā īpaši aizsargājami biotopi (2.2.5. nodaļa).

Liegumā konstatētas 26 īpaši aizsargājamas putnu sugas, no kurām 20 ir arī Putnu direktīvas I pielikuma sugas, 8 īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas, 4 īpaši aizsargājamas vaskulāro sugas, no kurām sevišķi nozīmīga ir mājīgās knīdijas *Cnidium dubium* atradne, un viena īpaši aizsargājama zīdītāju suga (2.3.3. nodaļa).

Liegumam vislielākā nozīme ir upju palienu pļavu un pļavās ligzdojošo putnu, īpaši ķikuta (liegumā ligzdo 20 –30 pāri) un griezes (liegumā ligzdo līdz 10 pāri) saglabāšanā. Būtiska ir arī pārējo biotopu un ar tiem saistīto sugu, kā arī upes ielejas atklātās ainavas saglabāšana. Līdz ar to izvirzīts teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis: dabas liegumā dominē atklātās palienu pļavas, sastopamas īpaši aizsargājamas augu un dzīvnieku sugas un pļavu īpašnieki ir ieinteresēti pļavu apsaimniekošanā. Lai to sasniegtu, izvirzīti vairāki īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam: 1) dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā un Sēļu, Jeru un Vīlpulkas pagastu teritorijas plānojumi nodrošina dabas lieguma dabas vērtību saglabāšanos, kā arī samazināts traucējuma faktors dabas liegumā, 2) atklātās upju palienu pļavas aizņem vismaz 277 ha un liegumā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas saglabātas vismaz to patreizējā lielumā, kā arī saglabātas īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu populācijas, 3) atjaunotas vismaz 180 ha aizaugušās upju palienu pļavas, 4) samazināta meliorācijas grāvju ietekme uz palienu hidroloģisko režīmu, 5) iegūta informācija par pļavās ligzdojošo putnu populācijas skaitliskajām izmaiņām pēc apsaimniekošanas pasākumu veikšanas, kā arī regulāri iegūta informācija par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu, II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu saglabāšanās stāvokli dabas liegumā, 6) zemes īpašnieki un sabiedrība ir informēta par dabas lieguma dabas vērtībām un to saglabāšanai nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem un tiek izmantoti pieejamie atbalsta maksājumi (III nodaļa).

Lai nodrošinātu liegumā esošo pļavu atjaunošanu un uzturēšanu, kā prioritāri apsaimniekošanas pasākumi dabas aizsardzības plānā paredzēti krūmu ciršana, pirmreizējā pļaušana un regulāra pļavu pļaušana vai noganīšana. Nozīmīga ir arī paredzētā ozolu un kadiķu atēnošana un atsevišķu meliorācijas grāvju neuzturēšana un izslēgšana no meliorācijas kadastra. Pieļaujama arī vienreizēja kontrolēta pļavu dedzināšana. Dabas aizsardzības plāna paredzēti arī vairāki pasākumi, kas saistīti ar sabiedrības izglītošanu un informēšanu, kā arī norādīta iespējamā labiekārtojamā ugunsкура vieta. Meliorācijas ietekmes samazināšanai palienu pļavās vēlams aizbērt

atsevišķus meliorācijas grāvjus pilnībā vai ierīkot uz tiem nelielus dambjus. Plānoto apsaimniekošanas pasākumu apraksts dots plāna IV nodaļā, vietas norādītas 10. un 11. pielikumā.

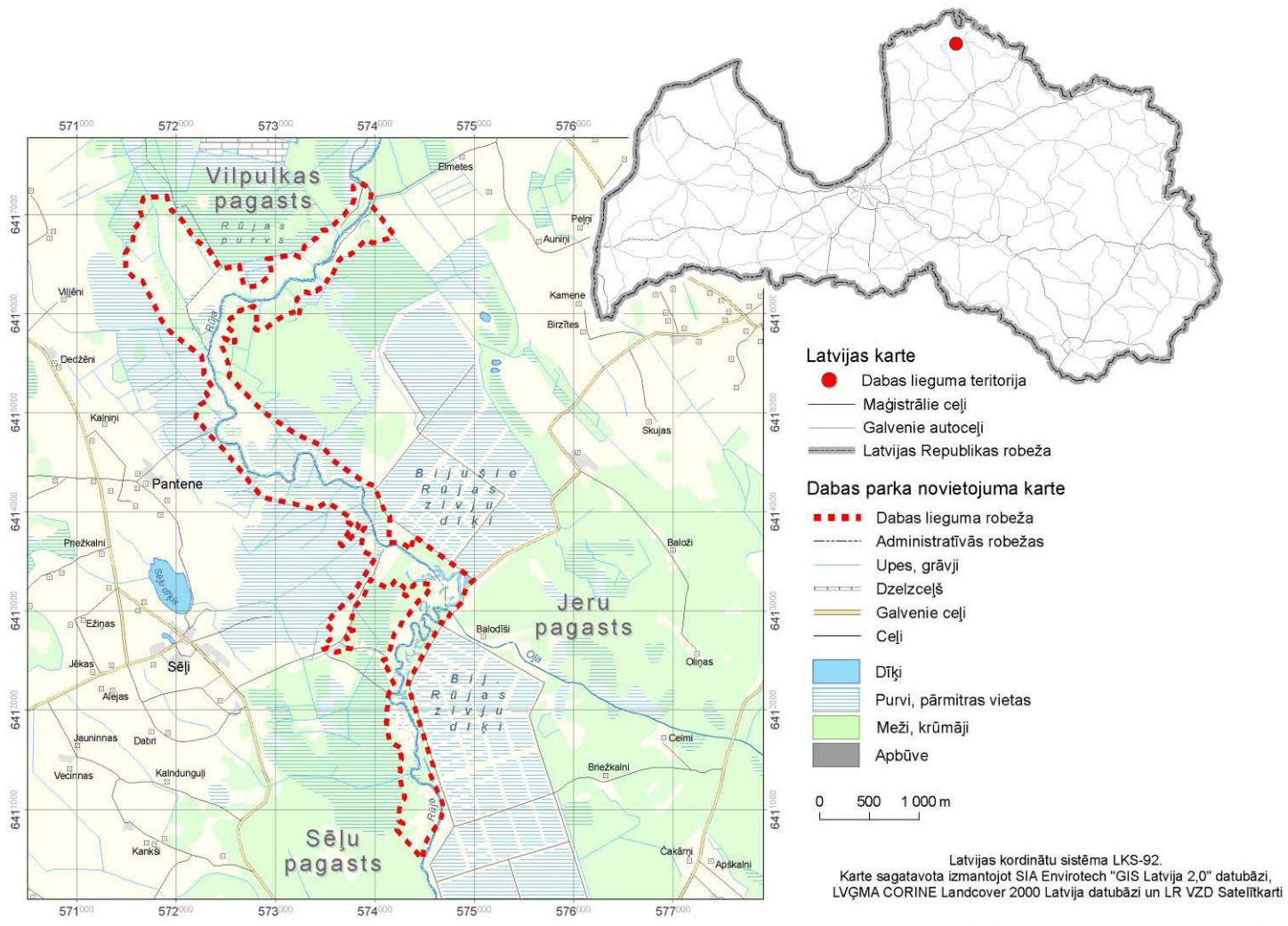
Kā pozitīvs un īpaši svarīgs faktors dabas vērtību saglabāšanā jāmin zemes īpašnieku iespēja pieteikties un saņemt atbalsta maksājumus no Lauku atbalsta dienesta par bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanu, kas bija galvenais iemesls pļavu apsaimniekošanas atsākšanai, un pagastu sadarbība ar Latvijas Dabas fonda projektu "Paliēņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" un UNDP/GEF projektu "Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā".

Dabas lieguma vērtību saglabāšanos sekmētu Rūjas upes dabiskā upes plūduma atjaunošana, kas īstenojama vai nu pilnībā pārtraucot Imantas un Ķoņu HES darbību vai palielinot to ekoloģisko caurplūdumu un ierīkojot zivju migrāciju ceļus.

Lieguma teritorijai nav nepieciešams funkcionālais zonējums. Lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu projektā paredzēta zemes transformācijas iespēja biotopu atjaunošanas pasākumu veikšanai un tūrisma infrastruktūras ierīkošanai, to rakstiski saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju, kā arī citas lieguma aizsardzībai un apsaimniekošanai nepieciešamas prasības (5.4. nodaļa).

Dabas aizsardzības plāns tiek izstrādāts projekta LIFE04NAT/LV/000198 "Paliēņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" laikā sadarbībā ar GEF/UNDP projektu "Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā". Dabas aizsardzības plānu izstrādā Latvijas Dabas fonds, atbilstoši MK Noteikumiem Nr. 234 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”.

Darbu uzsākot tika organizēta informatīvā sanāksme, kas notika 2006. gada 22. un 23. martā Sēļu un Jeru pagastos. Sanāksmēs piedalījās 23 cilvēki no dažādām projektā ieinteresētajām pusēm (I pielik.). Ar Ziemeļvidzemes administrācijas rīkojumu Nr. 12/18.04.2006. tika izveidota plāna izstrādes uzraudzības grupa, kuras pirmā sanāksme notika 2006. gada 21. augustā Sēļu pagasta padomē. Sanāksmē uzraudzības grupa nolēma, ka dabas aizsardzības plāns ir gatavojams sabiedriskajai apspriešanai (II pielik.). 16. decembrī notika dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksme, kurā piedalījās 18 dalībnieki (III pielik.). Dabas aizsardzības plāns ir saskaņots Jeru, Vīlpulka un Sēļu pagastu padomēs. 2007. gada 19. janvārī notika uzraudzības grupas pēdējā sanāksme, kurā tika apstiprināta plāna izstrāde (IV pielikums).



1. attēls. Dabas lieguma "Rūjas paliene" novietojums

I Teritorijas apraksts

1.1. Normatīvo aktu normas, kuras tieši attiecas uz teritoriju

1.1.1. Latvijas likumdošana

1.1.1.1. Vispārējie un speciālie vides un dabas aizsardzību regulējošie tiesību akti

„**Vides aizsardzības likums**” (15.11.2006.) nosaka resursu ilgspējīgu izmantošanu, valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, LR iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, sabiedrības tiesības saņemt informāciju par vidi un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā.

Latvijas Republikas likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993., grozījumi 30.10.1997., 28.02.2002., 12.12.2002., 20.11.2003., 15.09.2005.) definē aizsargājamo teritoriju kategorijas un nosaka nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus un nosaka Natura 2000 teritorijas valstī. Dabas liegums „Rūjas paliene” ir Natura 2000 teritorija.

Latvijas Republikas likums “Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu”(1997.12.30., ar grozījumiem 24.05.2001.) nosaka Biosfēras rezervāta robežas, vispārīgos noteikumus, funkcionālās zonas un Biosfēras rezervāta pārvaldi. Dabas liegums atrodas ainavu aizsardzības zonā „Burtnieks”.

“Sugu un biotopu aizsardzības likums”(16.03.2000., ar grozījumiem 15.09.2005.) regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums nosaka valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, un zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, kā arī nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

Latvijas Republikas “Aizsargjoslu likums” (1997.03.11, ar grozījumiem: 21.02.2002; 19.06.2003., 22.06.2005.) nosaka aizsargjoslu veidus un aprobežojumus katrā no tiem. Gar **Rūju** nosakāma aizsargjosla vismaz **100 m platumā katrā krastā**. Nodrošinot aizsargjoslas gar upēm, samazinās barības vielu izskalošanās, saglabājas piekrastes joslas bioloģiskā daudzveidība. Aizsargjoslu robežas jāatzīmē zemes gabalu plānos un jāieraksta zemesgrāmatā šā likuma 60. un 62. pantā noteiktajā kārtībā. Ja nav izstrādāts teritorijas plānojums, vietējā pašvaldība nodrošina aizsargjoslu robežu noteikšanu, kā arī iesniedz šīs ziņas Valsts zemes dienestam aizsargjoslu iezīmēšanai zemes robežu plānos.

Gadījumā, kad vienā vietā pārklājas vairāku veidu aizsargjoslas, spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platumš.

Latvijas Republikas likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998, groz. 30.05.2001., 19.06.2003., 26.02.2004., 15.09.2005) un 2004. gada 17. februārī pieņemtie Ministru kabineta Noteikumi Nr.87 ”Kārtība, kādā vērtējama ietekme uz vidi”, kas precīzi reglamentē likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteikto prasību izpildes mehānismu paredz, ka Ietekmes uz vidi novērtējums jāveic, ja paredzētā darbība var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000 vietu).

Ministru Kabineta noteikumi Nr. 455 "**Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)**" (06.06.2006) nosaka procedūru ietekmes novērtējumam uz Natura 2000 teritorijām.

"Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"(MK noteikumi Nr. 415, 22.07.2003, ar grozījumiem 26.10.2004. MK noteikumi Nr. 898) nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izvietošanas kārtību. Līdz dabas lieguma "Rūjas paliene" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanai Ministru kabinetā, spēkā ir šie noteikumi attiecībā uz dabas liegumiem.

Likums "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās" (30.06.2005). Šis likums ir aktuāls galvenokārt privāto meža zemju īpašniekiem, jo paredz vai nu zemes maiņu vai vienreizēju kompensāciju par negūtajiem ienākumiem no mežsaimnieciskās darbības. Stājies spēkā 2006. gada 1. janvārī.

MK noteikumi Nr. 219 „**Kārtība, kādā novērtē atlīdzības apmēru par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, kā arī izmaksā un reģistrē atlīdzību**” (21.03.2006) nosaka atlīdzības apmēru un izmaksas kārtību. Attiecas tikai uz meža zemēm. Dabas liegumā „Rūjas paliene” atrodas 79,1 ha meža zemes privātā īpašumā.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (Nr. 353, 10.10.2000) nosaka Biosfēras rezervāta teritorijā atļautās un aizliegtās darbības. Tomēr, tā kā šie noteikumi pieņemti 2000. gadā, kad vēl nebija dibināts dabas liegums "Rūjas paliene", tad līdz dabas lieguma "Rūjas paliene" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanai Ministru kabinetā, spēkā ir **"Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"**.

"Noteikumi par dabas liegumiem"(MK noteikumi Nr.212., 15.06.1999., grozījumi 26.06.2001, 21.10.2003. un 10.04.2004., 22.11.2005, 17.03.2006) nosaka dabas liegumu robežas un teritoriju aizsardzības statusu. Saskaņā ar Grozījumiem Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem" (Nr. 266/08.04.2004.) teritorijai "Rūjas paliene" "piemērots dabas lieguma statuss 444 ha platībā.

"Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (MK noteikumi Nr. 396, 14.11.2000, ar grozījumiem 27.07. 2004 not. nr.627) nosaka Latvijā apdraudētās, izzūdošās vai retās sugas, vai arī sugas, kuras apdzīvo specifiskus biotopus. Dabas liegumā "Rūjas paliene" sastopamas 35 īpaši aizsargājamas dzīvnieku sugas un 4 īpaši aizsargājamas augu sugas.

"Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" (MK noteikumi Nr. 421, 05.12.2000, ar grozījumiem 25.01.2005, MK noteikumi Nr. 161, 25.01.2005, MK noteikumi Nr. 161) nosaka to biotopu sarakstu, kuri Latvijā ir reti un apdraudēti. Dabas liegumā "Rūjas paliene" atrodas 6 īpaši aizsargājamo biotopu veidi.

„Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" (MK noteikumi Nr. 153, 21.02.2006.) nosaka Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu. Dabas liegumā „Rūjas paliene” nelielās platībās sastopami 4 Eiropas Savienības prioritārie biotopi.

„**Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus**” (MK noteikumi Nr. 27 (15.01.2002) nosaka, ka uz Rūjas upes hidroelektrostaciju aizsprostus būvēt un atjaunot aizliegts. Uz Rūjas upes atrodas divas hidroelektrostācijas (Imantas un Ķoņu), kas nodotas ekspluatācijā 1997. un 2000. gadā, uz kurām saskaņā ar augstāk minēto noteikumu 2. punktu šie noteikumi neattiecas.

“**Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi**” (MK noteikumi Nr.45, 30.01.2001, groz. 31.05.2005 MK not.nr. 378) definē mikrolieguma izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību un to aizsardzības nosacījumus, kā arī nosaka tās augu un dzīvnieku sugas, kurām veidojami mikroliegumi. Dabas liegumā konstatētas 5 sugas un 6 biotopu veidi, kuriem nepieciešamības gadījumā veidojami mikroliegumi.

“**Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu individu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu**” (MK noteikumi Nr.117, 13.03.2001) nosaka zaudējumu atlīdzināšanas kārtību un atlīdzības lielumu, ja ir iznīcināti vai bojāti īpaši aizsargājami biotopi vai sugas.

MK noteikumi Nr. 385 (01.09.2001.) „**Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijas nosacījumi un zemes transformācijas atļauju izsniegšanas kārtība**” nosaka, ka zemes transformācija ir aizliegta īpaši aizsargājamās biotopos.

MK noteikumi Nr. 619 (20.07.2004) „**Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamo zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas**” nosaka, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos zemes transformāciju nosaka vispārējie ĪADT aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai teritorijas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

MK noteikumi Nr. 234 (31.03.2006) „**Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību**” nosaka dabas aizsardzības plānu izstrādes kārtību un saturu.

1.1.1.2. Citu nozaru normatīvie akti un plānošanas dokumenti

□ Meži

Latvijas Republikas Meža likums (24.02.2000, groz. 13.03.2003., 27.01.2005., 29.04.2005) nosaka mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas principus, mežu īpašnieku pienākumus.

MK noteikumi Nr.189 “Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” (08.05.2001., groz. 26.02.2002., 08.02.2005., 17.05.2005) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā.

MK noteikumi Nr.370 “Kārtība, kādā aprēķināmi mežam nodarītie zaudējumi” (24.10.2000.) nosaka kārtību, kādā aprēķināmi mežam nodarītie zaudējumi, kuri radušies, pārkāpjot meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasības.

MK noteikumi Nr. 892 “Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs”(31.10.2006.) nosaka koku ciršanas kārtību meža zemēs, nosaka galvenās un kopšanas cirtes kritērijus, slimību

inficēto un kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību, cirsmu izveidošanas kārtību un koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

MK noteikumi Nr. 217 "Par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtas situāciju izsludināšanu mežā" (01.06.2001., groz. 15.03.2005, MK not.nr. 187) nosaka meža aizsardzības pasākumus, to izpildes kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā izsludināmas ārkārtas situācijas sakarā ar meža ugunsgrēku izplatīšanos, meža kaitēkļu savairošanos un slimību izplatīšanos masveidā.

- Tā kā daudzviet pļavu atjaunošanai nepieciešams izcirst ne tikai krūmus, bet arī kokus, zemes īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem ir saistoši MK noteikumi Nr. 717 "**Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes**" (29.08.2006.), kas izdoti saskaņā ar Meža likuma 8. panta pirmo daļu. Šie noteikumi nosaka, ka koku ciršana ārpus meža zemes dabas liegumā "Rūjas paliene" ir jāsaskaņo ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju.

□ Lauksaimniecības zemes

Dabas liegumā atrodas lielas platības ar bioloģiski vērtīgiem zālājiem, tāpēc to apsaimniekošanai ļoti nozīmīga bija **Latvijas Lauku attīstības plāna** apstiprināšana 2004. gadā.

Latvijas Lauku attīstības plānā, ko izstrādājusi Zemkopības Ministrija ES atbalsta līdzfinansējuma saņemšanai no 2004.gada līdz 2006.gadam, kā prioritātes Latvijas lauku attīstībai izvirzītas lauku ekonomikas attīstība un bioloģiski daudzveidīgas lauku vides saglabāšana. Šo prioritāšu īstenošanai noteikti šādi atbalsta pasākumi: "Agrovide", "Mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā", "ES standartu sasniegšana", "Priekšlaicīgā pensionēšanās", "Atbalsts ražotāju grupām" un "Atbalsts daļēji naturālām saimniecībām". Plāns tiks īstenots no Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju daļas. No šī fonda laika periodā no 2004.gada līdz 2006.gadam Latvijai tiek piešķirts finansējums 328 miljoni eiro apmērā, kas ir 80 % no kopējām plāna izmaksām. Atlikušie 20 % tiek finansēti no Latvijas valsts budžeta. Būtiska Lauku attīstības plāna finansējuma priekšrocība ir tāda, ka lielākā daļa no maksājumiem neprasa projekta izstrādi, bet ir nepieciešams tikai pieteikums, kurā finansējuma saņēmējs apņemas ievērot konkrētā pasākuma nosacījumus. Tādējādi procedūra finansējuma saņemšanai ir krietni vienkāršāka un neprasa lielus ieguldījumus paša pieteikuma aizpildīšanā (<http://www.zm.gov.lv>).

Pasākums "Agrovide"

Apakšpasākums: Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos

Šī apakšpasākuma juridiskais pamats ir regulas (EC) Nr. 1257/1999 VI sadaļas 22. c) pants.

Apakšpasākuma mērķis

Uzturēt un aizsargāt sugām bagātākās zālāju ekosistēmas, veicinot videi draudzīgu metožu lietošanu lauksaimnieciskajā darbībā un vides aizsardzības (saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem) prasībām atbilstošu ekstensīvu saimniecisko darbību dabisko zālāju platībās.

Atbalstāmās aktivitātes

Zālāju uzturēšana videi draudzīgā veidā, īstenojot šādas aktivitātes:

- ekstensīva ganīšana;
- zālāju vēlē pļaušana.

Mērķa teritorijas

Apakšpasākums attiecas uz Latvijas Dabas Fonda noteiktajiem bioloģiski vērtīgajiem zālājiem (t.sk. upju palienēs).

Atbalsta saņēmēji

Atbalstu saskaņā ar šo pasākumu var saņemt fiziska vai juridiska persona, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbalsta saņēmēja saistības

Pretendents var saņemt atbalstu, ja:

- visā saimniecībā tiek pielietota laba saimniekošanas prakse;
- saimniecības apsaimniekoto bioloģiski vērtīgo zālāju platība ir vismaz 1 ha, kuru veido lauki, kas ir ne mazāki par 0.3 ha;
- pretendents apņemas platībā, par kuru tiek uzņemtas saistības, saimniekot atbilstoši pasākuma noteikumiem piecus gadus, sākot no pirmā maksājuma apstiprināšanas gada;
- ekstensīvās ganīšanas gadījumā - jāgana no 0,65 līdz 0,74 dzīvnieku vienībām uz saimniecībā noganīto bioloģiski vērtīgo zālāju ha¹;

Atbalsta apjoms

Maksājums tiek veikts šādi:

Veicamās aktivitātes:	EUR/ha gadā
Ekstensīva ganīšana zālāju platībās	138
Vēlā pļaušana	138

Atbalsta maksājumu apjoma aprēķins ir balstīts uz negūto ienākumu daļu, papildu izmaksu aprēķinu 1 ha LIZ zālāju platībā un 20 % ieinteresētības likmi.

Ierobežojumi

Par attiecīgo platību atbalsta saņēmējs nevar pretendēt uz atbalstu pasākuma "Agrovide" apakšpasākumā „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība” (<http://www.zm.gov.lv>).

Sēļu (2. kategorija), Jeru (1. kategorija) un Vilpulkas (2. kategorija) pagasti ir iekļauti *Mazāk labvēlīgo apvidu sarakstā* (Latvijas lauku attīstības plāns, 2004). Piesakoties atbalsta maksājumam *Mazāk labvēlīgie apvidi* (MLA), par katru lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru, kas tiek izmantots lauksaimniecībai, un kurā tiek piekopta labas lauksaimniecības prakse, zemes īpašnieks var saņemt atbalsta maksājumus.

Saskaņā ar EK regulas Nr.1257/99 16. pantu, par teritorijām, kurās ir īpaši aprobežojumi saimnieciskajai darbībai lauku vides kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nolūkā, tiek piešķirts atbalsta maksājums – Apvidu ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā (AIVAN). Latvijā par AIVIN tiek klasificētas visas teritorijas, kurās lauksaimniecisko darbību ierobežo nacionālā likumdošana par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un atrodas Natura 2000 vietu sarakstā iesniegšanai Eiropas Komisijā un ir potenciālās Natura 2000 statusa ieguvējas. Tātad visiem zemju

¹ Gadījumā, ja lopī nepieder atbalsta saņēmējam, starp atbalsta saņēmēju un lopu īpašnieku jānoslēdz rakstveida līgums.

īpašniekiem, kuru lauksaimniecībā izmantojamās zemes atrodas dabas liegumā "Rūjas paliene", kas ir Natura 2000 teritorija, ir tiesības saņemt Apvidu ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā atbalstu (AIVIN).

Labai lauksaimnieciskajai praksei ir izvirzīti vairāki nosacījumi, cita starpā arī 16. nosacījums Lauku ainavas saglabāšanā, kas nosaka, ka meliorācijas sistēmas jāuztur darba kārtībā, kas savukārt ir pretrunā ar paliņu pļavu saglabāšanu.

MK noteikumi Nr. 221 (21.03.2006.) „**Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai**” un MK noteikumi Nr. 1002 (30.10.2004) „**Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004. – 2006. gadam”**” izvirza nosacījumus, kas zemes īpašniekiem jāpilda, ja viņi vēlas pretendēt uz atbalsta maksājumiem lauksaimniecības zemēs, kas nosaka, ka visā saimniecībā jāpielieto laba saimniekošanas prakse, cita starpā tas ietver arī meliorācijas sistēmu uzturēšanu darba kārtībā. Augstāk minētajos noteikumos ietvertie nosacījumi neveicina dabas vērtību saglabāšanu paliņu pļavās.

□ **Teritoriju plānojumi, īpašums**

Dabas liegums atrodas Valmieras rajona Sēļu, Jeru un Vīpulkas pagastos. „**Noteikumi par teritorijas plānojumiem**” (MK noteikumi Nr. 423, 05.12.2000., grozījumi 31.07.2001.) nosaka pagasta teritorijas plānojuma izstrādāšanas, saskaņošanas, spēkā stāšanās, apturēšanas, grozīšanas, sabiedriskās apspriešanas un ievērošanas pārraudzības kārtību, kā arī nacionālā līmeņa teritorijas attīstības plāna saistošās daļas.

Dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāns ir rekomendējošs Sēļu, Vīpulkas un Jeru pagasta teritorijas plānojumiem.

„**Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi**” (MK noteikumi Nr. 883, 19.10.2004.) nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma un detālplānojuma sastāvdaļas, to sagatavošanas, sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, likumības izvērtēšanas, ievērošanas pārraudzības un darbības apturēšanas kārtību, kā arī vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma grozīšanas kārtību. Šo noteikumu 27.8. punkts nosaka, ka izstrādājot teritorijas plānojumu, ir jāņem vērā īpaši aizsargājamo dabas un kultūrvēsturisko teritoriju, kultūras pieminekļu aizsardzības un izmantošanas noetikumus un dabas aizsardzības plānus.

LR likums „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” (21.06.1991.) nosaka zemes lietotāju tiesības un regulē zemes lietošanas un zemes ierīcības pamatnoteikumus.

□ **Tūrisms, zvejniecība un makšķerēšana**

Latvijas Republikas „Tūrisma likums” (17.09.1998., ar 2003. gada 27. februāra grozījumiem) nosaka kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības un uzņēmumi (uzņēmējiesabiedrības) darbojas tūrisma jomā, kā arī aizsargā tūristu intereses. Likums definē, ka dabas tūrisms ir tūrisma veids ar mērķi izziņāt dabu, apskatīt raksturīgās ainavas, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, kā arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos.

„**Licencētas amatierzvejas – makšķerēšanas kārtība – Latvijas Republikas ūdeņos**” (MK noteikumiem Nr. 574, 14.10.2003.) Noteikumi nosaka kārtību, kādā veicama licencētās amatierzvejas — makšķerēšanas, arī licencēto zemūdens medību un licencētās

vēžošanas (turpmāk — licencētā makšķerēšana) — ieviešana un kontrole, kā arī izstrādājams konkrētās ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikums.

"Makšķerēšanas noteikumi" (MK noteikumi Nr. 21, 10.01.2006.) nosaka kārtību, kādā fiziskās personas var nodarboties ar amatierzveju — makšķerēšanu, kā arī ar zemūdens medībām, vēžu un citu ūdens bezmugurkaulnieku ieguvī rekreācijas vai sporta nolūkā ar šajos noteikumos atļautiem makšķerēšanas rīkiem Latvijas Republikas ūdeņos. Šo noteikumu 9. punkts nosaka, ka makšķerniekiem ir tiesības brīvi izmantot tauvas joslu - gar privāto ūdeņu krastiem – 4 m, gar pārējo ūdeņu krastiem – 10 m. Savukārt 7. punkts nosaka, ka makšķerēšana īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ūdeņos notiek saskaņā ar šiem noteikumiem un attiecīgo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

□ **Medības**

"Medību likums" (08.07.2003.) nosaka medību saimniecības pamatnoteikumus Latvijas Republikā. Nosaka arī medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

"Medību noteikumi" (MK noteikumi Nr. 760, 23.12.2003., grozījumi Nr. 162, 23.03.2004.) nosaka medijamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus, kā arī gadījumus, kādos iespējamas medības ārpus medību termiņiem. *"2. Medības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka šie noteikumi, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, attiecīgo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un citi medības reglamentējošie normatīvie akti."*

○ **Citi**

"Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi". (MK noteikumi Nr. 272, 08.04.2004). Šie noteikumi nosaka prasības, kādas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro valsts, valsts nozīmes, pašvaldības, koplietošanas vai viena īpašuma meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā.

Noteikumi nosaka, ka valsts nozīmes ūdensnotekām renovācija nepieciešama ik pēc 10 gadiem. Dabas liegumā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas 54524 Palmute, kurā ietek valsts ūdensnoteka 545242 Vidzemnieku strauts un 5452132 Maiģe, kā arī koplietošanas ūdensnotekas Dabru, Vībotnes un novadgrāvis N-gr.-4. Bez tam dabas liegumā atrodas arī vairāki mazāki meliorācijas grāvji.

Saskaņā ar Labas saimniekošanas prakses nosacījumiem, meliorācijas sistēmas jāuztur darba kārtībā, kas pēc būtības ir pretrunā ar dabas vērtību saglabāšanai nepieciešamajiem nosacījumiem palieņu plāvās.

1.1.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās saistības

Eiropas Padomes direktīva 79/409/ EEC "Par savvaļas putnu aizsardzību" (02.04.1979.) nosaka savvaļas putnu sugu aizsardzības, saglabāšanas un kontroles nepieciešamību, kā arī izmantošanas noteikumus. Dabas liegums ir viena no īpaši aizsargājamām teritorijām, kuras Latvija izdalīja, lai izpildītu Putnu direktīvas prasības (*SPA, Special Protection Areas*), un kura kopā ar citām īpaši aizsargājamām teritorijām (*SCI, Sites of Conservation interest*), ko nosaka pēc Biotopu direktīvas kritērijiem, veido Natura 2000 teritoriju tīklu. Dabas liegums ir sevišķi nozīmīgs Putnu direktīvas I pielikuma sugas ķikuta *Gallinago media* un griezes *Crex crex* saglabāšanai.

Eiropas Padomes Direktīva "Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku sugu aizsardzību" (92/43/EEC). Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīva paredz, ka katrai dalībvalstij ir jānodala "īpašās saglabājamās teritorijas" (*Sites of Conservation Interest* jeb *SCI*) šīs Direktīvas I pielikumā iekļauto biotopu un II pielikumā iekļauto sugu aizsardzības nodrošināšanai. Kopā ar teritorijām, kas izveidotas saskaņā ar direktīvu 79/409/EEC (sk. iepriekš), tās veido *NATURA 2000* aizsargājamo dabas teritoriju tīklu, kam jānodrošina direktīvu pielikumos minēto sugu, to dzīvotņu un biotopu adekvātu aizsardzību. Dabas liegums ir nozīmīgs galvenokārt tāda Biotopu direktīvas I pielikuma biotopa kā 6450 Upju paliņu pļavas saglabāšanā. Dabas liegumā atrodas vēl 8 EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi.

Direktīva nosaka, ka dalībvalstīm jāsniedz informācija Eiropas Komisijai vienu reizi sešos gados par ES nozīmes aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli gan *Natura 2000* teritorijās, gan valstī kopumā.

Dabas liegums "Rūjas paliene" ir nodalīts kā *Natura 2000* teritorija gan saskaņā ar Putnu direktīvas prasībām, gan Biotopu direktīvas prasībām.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu (Bernes konvencija), pieņemta 16.09.1970. nosaka nepieciešamību saglabāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, kā arī nosaka īpaši aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas un aizliegtos nonāvēšanas, gūstīšanas un citāda veida izmantošanas līdzekļus un paņēmienus.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību (pieņemta 05.06.1992., ratificēta 08.09.1995.) nosaka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību un ilgtspējīgas dzīvās dabas izmantošanas koncepciju.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvencija (26.04.2002) par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Orhūsas konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

1.1.3. Plāna saistība ar citiem biotopu, sugu aizsardzības plāniem, projektiem

Sugu aizsardzības plāni

Viena no mērķa sugām dabas liegumā ir ķikuts. Saskaņā ar **Nacionālo ķikuta aizsardzības pasākumu plānu** (Auniņš 1999), kas sakrīt ar EK Putnu direktīvas prasībām, 2004. gadā izveidots jauns dabas liegums sugas aizsardzības nodrošināšanai – "Rūjas paliene".

Nacionālais ķikuta aizsardzības pasākumu plāns (Auniņš 1999) paredz sekojošas darbības, kas tiks īstenotas projekta LIFE04NAT/LV/000198 "Paliņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" gaitā:

- 1) finansiāls atbalsts pļavu apsaimniekošanas uzsākšanai, ko turpinātu zemes īpašnieki, piesakoties uz atbalsta saņemšanu Lauku attīstības plāna pasākuma "Agrovide" apakšpasākumam "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos";
- 2) sabiedrības informēšana un izglītošana. Ķikuts ārpus speciālistu aprindām ir nepazīstama suga, tādēļ jāpanāk šīs sugas un tās specifisko ekoloģisko prasību atpazīstamība pļavu īpašnieku un apsaimniekotāju vidū. Projekta gaitā paredzētas gan informatīvās sanāksmes, piedalīšanās TV raidījumos par dabas aizsardzību, rakstu ievietošana plašsaziņu līdzekļos, kā arī bukletu izdošana;
- 3) dabas aizsardzības plāna izstrāde.

Starptautiskais ķikutu aizsardzības pasākumu plāns (Kālās 2002) paredz:

- 1) ar atbilstošu apsaimniekošanas pasākumu palīdzību saglabāt vai uzlabot ķikutam piemērotā biotopa kvalitāti un daudzumu;
- 2) izstrādāt atbilstošu apsaimniekošanas sistēmu aizsargājamajās teritorijās, kas izveidotas ķikuta vai palienu pļavu aizsardzībai, izstrādājot tām dabas aizsardzības plānus. Apsaimniekošanas darbībām jābūt sabalansētām ar kopējiem teritorijas aizsardzības mērķiem, kur ķikuts ir viens no vairākiem funkcionālas sistēmas elementiem;
- 3) uzlabot sugas aizsardzības statusu nodrošinot atbilstošu aizsardzības režīmu ķikutam starptautiski nozīmīgajās teritorijās;
- 4) izvērtēt biotopa atjaunošanas iespējas.

Augstāk minētie pasākumi tika realizēti jau 2004. gadā, kad tika izveidots dabas liegums "Rūjas paliene", kā arī patreiz, realizējot projektu "Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem".

Dabas aizsardzības plāna izstrāde un projektā LIFE04NAT/LV/000198 "Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" paredzētās aktivitātes notiek saskaņā arī ar **Griezes aizsardzības pasākumu plānu** (Keišs 1999), kas sakrīt ar EP Putnu direktīvas prasībām.

Citi projekti

Dabas aizsardzības plāns ir saistīts ar:

- projektu "Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā" (2004-2008) (UNDP/GEF);
- Valmieras rajona attīstības programmu un teritorijas plānojumu;
- Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagastu teritoriju plānojumiem.

Augstāk minēto dokumentu un projektu jautājumi, kas saistīti ar dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāna izstrādi, tiks atspoguļoti atbilstošajās dabas aizsardzības plāna nodaļās. Uzskaitīti tikai lielākie projekti.

1.2. Vispārēja informācija par teritoriju

1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība

Dabas liegums "Rūjas paliene" atrodas Latvijas ziemeļu daļā, pēc Latvijas Republikas administratīvā iedalījuma Valmieras rajona Jeru, Sēļu un Vilpulkas pagastos.

Liegums aizņem apmēram 10 km garu un 250 – 500 m platu Rūjas lejteces palienes posmu. Ziemeļu daļā liegums paplašinās, ietverot arī apmēram 1,5 km garu un 1 km platu Rūjas labā krasta pietekas Palmutes palienes posmu līdz ietekai Rūjā. Vispusdaļā teritorija paplašinās, veidojot apmēram 700 m garu un 100 – 200 m platu atzarojumu uz dienvidrietumiem.

Liegums ietver galvenokārt slapjas, palos applūstošas, daļēji aizaugušas pļavas, mazākās platībās arī mēreni mitras un sausas pļavas, krūmājus un mežus. Arī liegumam

blakusesošās teritorijas lielākoties ir pārmitras: slapji krūmāji un slapji meži. Uz ziemeļiem no lieguma atrodas *Rūjas purvs*, uz ziemeļaustrumiem – slapju mežu masīvs *Brīvpurvs*, austrumos liegums robežojas ar bijušajiem *Rūjas zivju dīķiem* – pašlaik galvenokārt ar krūmiem aizaugošu teritoriju. 1,5 km uz dienvidiem no lieguma atrodas Natura 2000 teritorija – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta dabas lieguma zona *Vidusburtnieks*.

Tuvākā apdzīvotā vieta Pantene atrodas nepilnu kilometru uz rietumiem no lieguma, Sēļu pagasta centrs – apmēram 1,5 km uz rietumiem no lieguma. Viensētas un lauksaimniecības zemes atrodas uz rietumiem no liegumu ietverošās krūmāju un mežu joslas gar ceļu Sēļi – Idus.

Liegums atrodas apmēram 10 km attālumā no Mazsalacas un Rūjienas un 40 km attālumā no Valmieras.

Lieguma platība ir 444 ha. Lieguma vidējā koordināta Latvijas Koordinātu Sistēmā (LKS 92): X 573274, Y 414649.

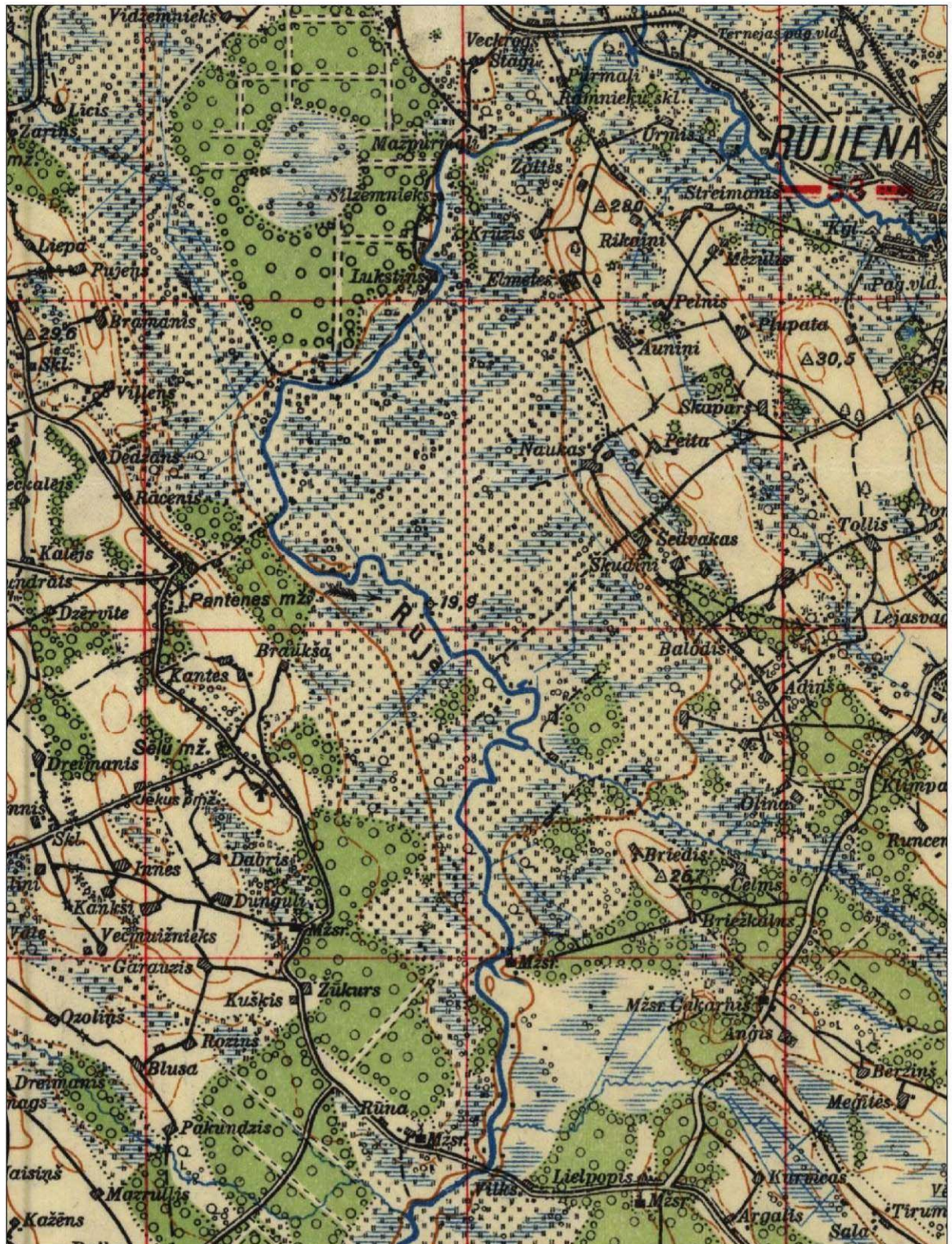
1.2.2. Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi lieguma teritorijā

Dabas liegumā "Rūjas paliene" ir 49 zemes īpašnieki vai lietotāji. Lielākā daļa dabas lieguma zemes atrodas privātīpašumā (292 ha jeb 65,8 % no lieguma teritorijas) un dažādu juridisko personu īpašumā (144 ha, 32,4 %). Pašvaldību īpašumā atrodas 6 ha (1,4 %), bet Latvijas Valsts īpašums aizņem 2 ha jeb 0,5 % no dabas lieguma teritorijas un atrodas valsts akciju sabiedrības A/S „VAS "Latvijas valsts meži"" Rietumvidzemes mežsaimniecības tiesiskajā valdījumā (2. pielik.).

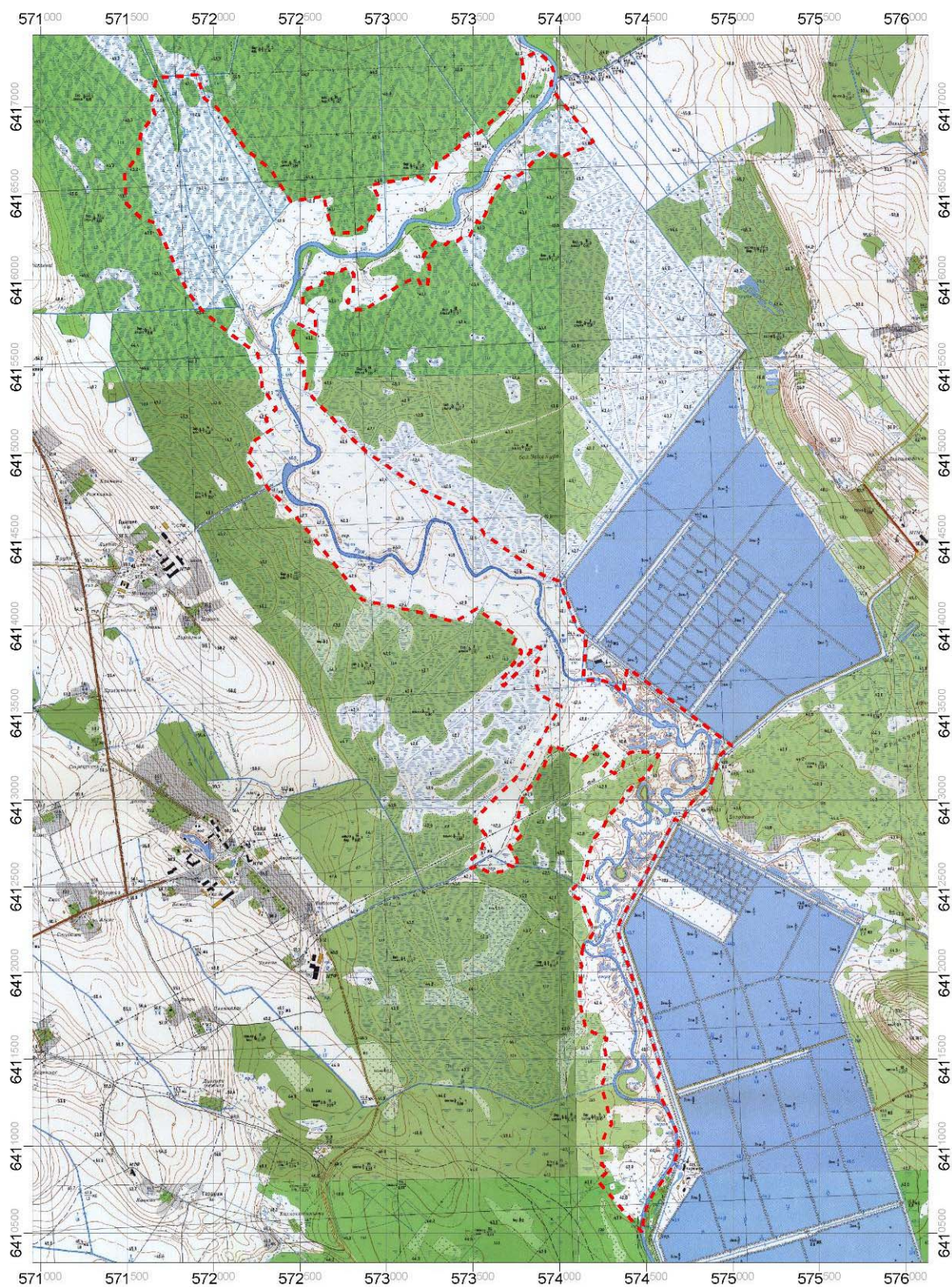
Rūjas upe kadastra digitālajā slānī parādās kā piederoša konkrētiem zemes īpašniekam un kā Vilpulkas pagasta pašvaldības īpašums.

Tā kā īpašumi tiek pārdoti un pirkti, zemes īpašuma veidu proporcijas dabas liegumā var mainīties.

Saskaņā ar zemes eksplikāciju, dabas liegumā lielāko daļu aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, mazāk meža zemes - 79 ha (tai skaitā, 31 ha klasificēti kā mežaudzes, 19,8 ha - zāļu purvi, 2,6 ha meža dzīvnieku lauces, pārejas purvi - 0,5 ha), krūmāju un ūdeņu (upes, vecupes, grāvji).



2. attēls. Armijas štāba Ģeodēzijas - Topogrāfijas daļas Latvijas topogrāfiskā karte mērogā 1:75 000
Izdota 1927. gadā. Sagatavota pēc 1907.g. uzņēmuma.



**3. attēls. PSRS Armijas ģenerālštāba topogrāfiskā karte mērogā 1:10 000
1942. g. koordinātu sistēmā
Izmantotas karšu lapas ar numuriem
o-35-75-1-4-2, o-35-75-1-4-4, o-35-75-2-3-1, o-35-75-2-3-3, o-35-75-3-2-2, o-35-75-4-1-1**

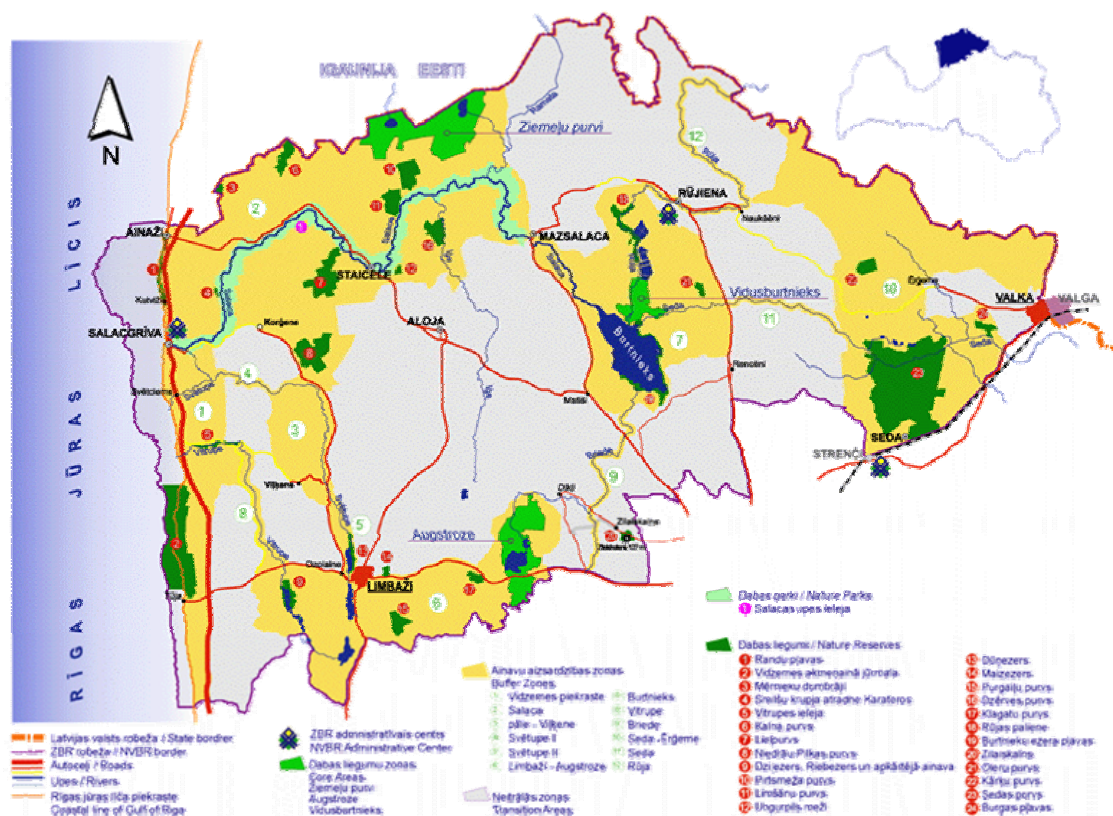
1.2.3. Pašvaldību teritorijas plānojumos noteiktā lieguma teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana

Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagastu teritorijas plānojumi izstrādāti un apstiprināti 2001. gadā, kad dabas liegums vēl nebija izveidots, un pašreizējā lieguma teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir lauksaimniecības un mežsaimniecības zemes un ūdenssaimniecības teritorijas (Rūjas upe).

Sēļu pagasta teritorijas plānojums atkārtoti apstiprināts 16.02.2006. Jeru pagasta teritorijas plānojums atkārtoti apstiprināts 29.06.2005. Vilpulkas pagasta teritorijas plānojumam pašlaik (2006. gadā) tiek izstrādāti grozījumi.

1.2.4. Esošais teritorijas zonējums

Līdz dabas aizsardzības plāna izstrādei 2006. gadā dabas liegumam nav funkcionālā zonējuma. Līdz dabas lieguma dibināšanai 2004. gadā, aplūkojamā teritorija atradās Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonā (Burtnieks) (4. att.).



4. attēls. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta zonējums (<http://biosfera.gov.lv>)

1.2.5. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā

Par dabas lieguma “Rūjas paliene” apsaimniekošanu atbildīgs ir zemes īpašnieks vai lietotājs². Saskaņā ar Latvijas Republikas likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (07.04.1993, ar pēdējiem grozījumiem 20.11.2003) dabas lieguma “Rūjas paliene” pārvaldi realizē Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (ZBR) izveidots atbilstoši 1997.g. 11.decembra Saeimas apstiprinātajam

² LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” – 24. pants

likumam "Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu", piešķirot starptautiskajai aizsargājamo teritoriju klasifikācijai atbilstošu nosaukumu 1990.gadā izveidotajam Ziemeļvidzemes reģionālajam dabas aizsardzības kompleksam (Latvijas PSR Ministru Padomes 1990.gada lēmums Nr. 75 "Par Ziemeļvidzemes reģionālā dabas aizsardzības kompleksa izveidošanu un pasākumiem biosfēras rezervāta organizēšanā). 1997.gada 15.decembrī ZBR atzīts par starptautiskas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju UNESCO programmas MaB ietvaros. ZBR pārvaldi realizē biosfēras rezervāta administrācija, kura ir valsts iestāde Vides ministrijas pārraudzībā. Tās darbības koordinēšanai un vietējo pašvaldību, kā arī citu interešu grupu iesaistīšanai ir izveidota ZBR konsultatīvā padome. Tās sastāvā ietilpst valsts iestāžu, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji.

ZBR pārrauga dabas aizsardzības plāna izstrādi un veicina tā ieviešanu, teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādi pēc dabas aizsardzības plāna izstrādes veic Vides ministrijas Dabas aizsardzības departaments.

Dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli veic Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts un Valmieras reģionālās vides pārvaldes Dabas aizsardzības daļa. Valsts meža dienesta Ziemeļvidzemes virsmežniecības Rūjienas mežniecība uzrauga meža apsaimniekošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Dabas lieguma "Rūjas paliene" esošo privāto zemes īpašumu apsaimniekošanu un pārvaldi veic zemes īpašnieki un lietotāji, saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

Tā kā liegumā ir tikai daži privātie ceļi, par to uzturēšanu atbild zemes īpašnieki.

Zemju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji nodrošina meliorācijas sistēmas uzturēšanu (grāvju apauguma novākšana, grāvju un drenu aku tīrīšana u.c.), kā arī atsevišķu novadgrāvju un drenu izplūdes vietu uzturēšanu pārējā lieguma teritorijā atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 272., 08.08.2004. "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi.

Likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 32¹. pants nosaka, ka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju monitoringu organizē un koordinē Latvijas Vides aģentūra un no 2005. gada Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra.

Teritorijas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kā arī meliorācijas sistēmas atrodas Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes pārraudzībā.

1.2.6. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Vēsturiskā teritorijas izmantošana. Teritorija vēsturiski izmantota pļavu pļaušanai un ganīšanai. Pēcleduslaikmetā pazeminoties senā Burtnieku ezera līmenim, tagadējā lieguma teritorijā izveidojās purvainā Rūjas upes paliene.

20. gs. sākuma topogrāfiskās kartes (Rūjiena 1927) liecina, ka tajā laikā Rūjas, Palmutes un Oļas palienes aizņēma ļoti plašas purvainas un krūmainas pļavas un atsevišķi meža puduri. Jau 20.gs. sākumā tika pārrakta Palmute un izveidota grāvju sistēma Palmutes palienē, kā arī izrakti atsevišķi grāvji Rūjas palienē (Rūjiena 1927).

1960.-ajos gados atkārtoti meliorēta Palmutes paliene, daļēji meliorēta arī Rūjas paliene. 1970.-to gadu sākumā Rūjas labajā krastā izveidoti zivju dīķi.

Kolhozu laikā Rūjas paliene pašreizējā lieguma teritorijā izmantota kā pļavas. Pļavu apsaimniekošana pakāpeniski pārtraukta kopš 1950. gadiem. Daļa pļavu regulāri pļautas vēl 1990. gados, bet 2003. gadā pļavas vairs tikpat kā netiek apsaimniekotas.

Pļavu apsaimniekošana atsākusies 2005. – 2006. gadā projekta "Palienu pļavu atjaunošana" ietvaros.

Teritorijas apsaimniekošanu apgrūtina tās atrašanās slapjā un purvainā upes palienē, pieklūšana iespējama tikai pa meža un pļavu ceļiem.

Teritorijas aizsardzības vēsture. Pašreizējā dabas lieguma "Rūjas paliene" teritorijai valsts nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas statuss ir kopš 1990. gada, kad tika izveidots Ziemeļvidzemes reģionālais dabas aizsardzības komplekss. No 1997. gada līdz lieguma nodibināšanai, teritorija atradās Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonā.

Teritorija apsekota projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" ietvaros (EMERALD 2003). Ņemot vērā nozīmīgās platībās konstatētos Eiropas Savienības aizsargājamās pļavu biotopus, teritorijas ainavas un biotopu dabiskumu un piemērotību ķīkutam un citiem pļavu putniem, kā arī teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas nepieciešamību, tika ierosināts izveidot dabas liegumu. Dabas lieguma "Rūjas paliene" robežas un platība (444 ha) apstiprināta ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 266, 08.04.2004. Ar vides ministra 2004. gada 13. aprīļa rīkojumu Nr. 102 teritorija apstiprināta par potenciālo NATURA 2000 vietu.

Kopš 2000. gada teritorija ir bijusi iekļauta putniem starptautiski nozīmīgas vietas "Rūjas zivju dīķi" (kods LV037) sastāvā (Račinskis, Stīpniece 2000). Šīs putniem nozīmīgās vietas robežas ievērojami mainītas, izslēdzot pamestos Rūjas zivju dīķus, izstrādāto Rūjas purvu un krūmiem aizaugušo Rūjas upes palienes perifēriju, izveidojot putniem starptautiski nozīmīgu vietu "Rūjas paliene" (kods LV037), kas pilnībā pārklājas ar pašreizējā dabas lieguma "Rūjas paliene" teritoriju. Teritorija nozīmīga kā ķīkuta un griezes ligzdošanas vieta (Račinskis 2004).

"Rūjas paliene" (kods LV037) ir Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīga vieta (Račinskis 2004). Tās robežas tagad 100% sakrīt ar dabas lieguma "Rūjas paliene" robežām.

Izpēte. Teritorija apsekota galvenokārt kopš 2000. gada notiekošo projektu ietvaros (Pļavu projekts 2002, EMERALD 2003), vairāk ziņu ir par ornitoloģiskiem pētījumiem (Račinskis, Stīpniece 2000). Teritorija apsekota projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" ietvaros (EMERALD 2003, Data Form 2003).

Monitorings. Dabas liegumā nenotiek ne īpaši aizsargājamo sugu, ne biotopu valsts nozīmes monitorings.

LIFE Daba projekta "Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" ietvaros notiek pļavās ligdzojošo putnu uzskaites no 2005. - 2008. gadam.

1.2.7. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums

Lieguma teritorijā nav kultūrvēsturisku objektu. Aptuveni 20 m no ziemeļiem „Eži” atrodas neolīta laika apmetne. Kultūrvēsturiskie pieminekļi ir arī Pantenes avots, Pantenes apmetne, Ceriņu senkapi, Pujēnu senvieta, kas atrodas netālu no lieguma teritorijas.

Kultūrvēsturiski nozīmīga ir Burtnieku ezera apkārtnē, kur atrodas vairāki kultūrvēsturiski apskates objekti un tiek plānoti potenciāli ekskursiju maršruti (Eberhards, Kalniņa, Zagorska 2003, Vidusburtnieks 2005).

1.2.8. Kartogrāfiskais materiāls par teritoriju.

Dabas plāna sagatavošanā tika izmantoti ortofoto, topogrāfiskās kartes un zemes kadastra karte (1. tab.).

1. tabula

Plāna izstrādē izmantotais kartogrāfiskais materiāls

Nr. p.k.	kartes veids	mērogs	gads
1.	Ortofotokarte, LR VZD	1:10 000	2003
2.	PSRS Ģenerālštāba topogrāfiskā karte	1:50 000	1982
3.	LR VZD Satelītkarte (5322 Rūjiena, 5321 Mazsalaca)	1: 50 000	2003
4.	Topogrāfiskās kartes (53 Rūjiena)	1: 75 000	1927
5.	Zemes kadastra karte, LR VZD	1: 10 000	2005
6.	Privāto un valsts mežu daļplāni	1: 10 000	1994., 1997., 2005., 2004., 2002., 2001., 2000., (atkarībā no īpašuma)

1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Pēc Latvijas fiziogēogrāfiskā iedalījuma dabas liegums atrodas Tālavas zemienes Burtnieka līdzenumā (Ramans, Zelčs 1995). Līdzenuma centrālo daļu aizņem Burtnieka ieplaka ar Rūjas, Sedas un Briedes pazeminājumu, kura pēc izcelsmes ir pēcleduslaikmeta ezera līdzenums ar reljefā maz izteiktām baseina krasta līnijām (Zelčs 1994b). Dabas liegums atrodas *Vidzemes Centrālās augstienes* klimatiskajā rajonā. Tas ir vismitrākais un aukstākais klimatiskais rajons Latvijā. Bezsala periods 125 – 130 dienas, visbargākā ziema (Kalniņa 1995). Klimats mēreni vēss, vidēji un stipri mitrs. Gada vidējā temperatūra 5,0 – 5,2 °C, februāra vidējā temperatūra -6,5 °C, jūlija vidējā temperatūra 17 °C. Pastāvīga sniega sega parasti izveidojas decembra vidū, nokūst marta beigās, sniega segas biezums vidēji 24 cm (Zelčs 1994b). Nokrišņi vidēji 700 – 750 mm gadā (Krūmiņš, Pastors 1998).

1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Atbilstoši Latvijas ģeomorfoloģiskajai rajonēšanai, liegums atrodas Ziemeļvidzemes zemienes Burtnieka līdzenumā (Āboltiņš, Zelčs 1995).

Burtnieka līdzenuma virsa ir viļņots līdzenums ar tipiskāko drumlinu reljefu Latvijā – Burtnieka drumlinu lauku, kura centrālajā daļā atrodas Burtnieku ezers. Uz ziemeļiem no Burtnieka drumlini ir lēzeni, stipri izstiepti vaļņi (Zelčs 1994a, Zelčs 1994b).

Leduslaikmeta beigu posmā un pēcleduslaikmeta sākumā senais Burtnieks bija ap 20 km garš. Iespējamo pašu senāko un augstāko krasta līniju fragmenti izsekojami gar tagadējā Burtnieka ezerieplakas R puses drumlinu nogāzēm 50 – 51 m un 49 m v.j.l. pie Vecates, Bauņiem u.c., gar ezerieplakas A, DA malu. Augstākā krasta līnija, kas ar pārtraukumiem apliec visu plašo pazeminājuma joslu, atbilst 46 – 47 m v.j.l. jeb 5 – 6 m virs tagadējā ezera līmeņa. Vislabāk reljefā iezīmējas nākamā krasta līnija ap 43,5 – 44 m v.j.l., kurai atbilst senās Sedas deltas veidošanās sākums. Šajā laikā senā Burtnieka ūdeņi klāja arī pašreizējā lieguma teritoriju.

Ezera līmenim pazeminoties, garais senais Burtnieks sadalījās divās atšķirīgās daļās: uz dienvidiem dziļākajā ezerdobes daļā tagadējais Burtnieks, bet uz ziemeļiem seklaiss Ziemeļu ezers. Jaunākā krasta līnija (41,9 – 42 m v.j.l.) vienīgā pilnīgi nepārtraukti aptver

tagadējo Burtnieku, tā fiksē ezera vidējo maksimālo līmeni pirms 1929. gada. Izzudušā Ziemeļu ezera dziļākajās vietās saglabājās atsevišķi caurtekoši ezeri (pašreizējā lieguma teritorijā pie Palmutes ietekas, uz dienvidiem no Oļas ietekas), kuros atlantiskajā laikā uzkrājās sapropelis un kūdra (Eberhards, Kalniņa, Zagorska 2003).

Burtnieka līdzenuma pamatiežu virsu veido vidusdevona Burtnieku svītas smilšakmeņi aleirolīti un māli (Krūmiņš, Brangulis 1998). Pamatiežus klāj 10 – 20 m biezi kvartāra (ledāja un tā kušanas ūdeņu) nogulumi: morēnmāls, grants, oļi, smiltis, aleirīti, māli. Pazeminājumā, kuru aizņēma senais Burtnieks, uzkrājušies māli, smalkas smiltis un aleirīti. Starpdrumlinu ieplakās u.c. plašākos reljefa pazeminājumos ledāja nogulumus sedz purvu nogulumu, upju ieļējās – aluviālie nogulumu. Drumlinu nogulumu satur bagātu karbonātisko materiālu, tāpēc bieži sastopamas saldūdens kaļķiežu iegulas, kas veidojušās senajos ezeros (Zelčs 1994b, Eberhards, Kalniņa, Zagorska 2003, Krūmiņš, Juškevičs 1998).

1.3.3. Hidroloģija

Lieguma teritorija atrodas Rūjas baseinā, kas ir Burtnieku ezera baseina un Salacas baseina daļa (Eipurs 1998).

Lieguma hidroloģisko sistēmu veido Rūja, tās labā krasta pieteka Palmute, kreisā krasta pieteka Oļa un Rūjas un Palmutes palienēs izraktie meliorācijas grāvji (Mazsalaca 2003). Meliorācijas sistēmas izveidotas galvenokārt laikā no 1950. - 1980.-ajiem gadiem.

Rūjas garums 77 km, kopējais sateces baseins 962 km², gada notece 0,29 km³. Lejpus Saprāšas un Virķītes ietekas Rūja pagriežas uz dienvidrietumiem, pēc tam uz dienvidiem. Tālākajā lejteces posmā Rūja tek pa plašu, pārpurvotu palieni (Zīverts 1998).

Rūjas kritums ir apmēram 1,8 m uz lieguma teritorijā esošo upes posmu jeb apmēram 18 cm/km (42.0 – 40.2 m līmeņa atzīmes uz Rūjas topogrāfiskajā kartē) (Mazsalaca 2003).

Rūjas upe augštecē raksturota kā 3. ritrāla tipa vidēja upe, bet lejtecē kā 4. lēna potamāla tipa vidēja upe. Upes kvalitāte raksturojama kā laba (saprobitātes indeksi 1,8 un 2,2) (LVGMA 2002. gada dati).

Atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likumam lieguma teritorija atrodas Gaujas upju baseina apgabalā. Rūjas upes baseins, kas ir Salacas baseina daļa, sadalās Rūjas augšteces virszemes ūdens objektā (G312) un Rūjas lejteces ūdens objektā (G310) (<http://www.salaca.lv>).

Uz Rūjas upes augšpus dabas lieguma atrodas divas mazās HES: Ķoņu (2000) un Imantas HES (1997), kas izveidotas agrāko dzirnavu vietās.

Rūjas upe ir regulēta 21,75 km garumā, tas ir aptuveni 30% no upes kopējā garuma. Rūjas upe ir regulēta un padziļināta arī dabas lieguma teritorijā, par ko liecina uzbērtnes.

Liegums atrodas Rūjas lejteces plašā, līdzenā, zemā palienē. Topogrāfiskajā kartē (Mazsalaca 2003) norādītie augstākie punkti lieguma teritorijā vai tā tuvākajā apkārtnē ir 41.9, 42.0, 43.2, 44.2 m virs jūras līmeņa, liegumu un ļoti plašu apkārtējo teritoriju ietver 45 m v.j.l. augstuma līnija.

Lieguma teritorija ir pārmitra, palos daļēji applūstoša.

1.3.4. Augsnes

Lieguma teritorijai un tā tuvākajai apkārtnē raksturīga velēnu glejaugsne, velēnu podzolētā glejaugsne, purvu kūdraugsne, velēnu podzolaugsne un pseidoglejotā augsne. Augsnes veidojušās uz smilts un kūdras cilmiežiem (Nikodemus, Kūmiņš, Zvaigzne 1998).

1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums

Dabas liegums (444 ha) aizņem aptuveni 3,7 % no Sēļu pagasta platības (61,5 km² jeb 6150 ha), 1,3 % no Jeru pagasta platības (124,8 km² jeb 12480 ha) un 0,6 % no Vilpulkas pagasta platības (88,5 km² jeb 8850 ha). Viss Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagasts atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Jeru pagastā atrodas arī dabas liegums „Oleru purvs” un daļa no dabas lieguma „Vidusburnieks”.

Saskaņā ar zemes eksplikāciju, dabas liegumā lielāko daļu aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, daudz ir arī ūdeņu (upju, grāvju, vecupju,), mazāk meža zemes - 79 ha (tai skaitā, 31 ha klasificēti kā mežaudzes, 19,8 ha - zāļu purvi, 2,6 ha meža dzīvnieku lauces, pārejas purvi - 0,5 ha), un krūmāju.

Dabas liegumā “Rūjas paliene” ir 49 zemes īpašnieki vai lietotāji.

Dabas liegums “Rūjas paliene” ir viena no 15 projekta LIFE04NAT/LV/000198 “Paliēņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem” teritorijām, kuru īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem tiek piedāvāts finansējums no projekta līdzekļiem krūmu izciršanai, žogu uzstādīšanai ganību ierīkošanai vai pļavu pirmreizējai pļaušanai laika posmā no 2005.- 2008. gadam.

1.4.1. Iedzīvotāji

Lieguma teritorija ir neapdzīvota. Tuvākās apdzīvotās vietas ir Sēļi – 531 iedzīvotājs, Jeri – 1429 iedzīvotāji un Vilpuka – 745 iedzīvotāji (<http://www.pmlp.gov.lv>; dati uz 01.03.2006).

1.4.2. Teritorijas izmantošanas veidi

1.4.2.1. Dabas aizsardzība

Dabas aizsardzība ir teritorijas prioritārais izmantošanas veids, to nosaka teritorijas aizsardzības statuss. Pārējie teritorijas izmantošanas veidi jāorganizē tā, lai neciestu teritorijas dabas aizsardzības vērtības. Dabas lieguma robežas nav atzīmētas dabā ar MK noteikumos Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (22.07.2003) 1. pielikumā minētajām informatīvajām zīmēm, tātad patreiz dabas liegums nav dabā atpazīstams.

1.4.2.2. Lauksaimniecība

Teritorijas galvenais izmantošanas veids ir lauksaimniecība (pļaušana, ganīšana).

Pēc Latvijas Dabas fonda veiktā “Pļavu inventarizācijas” projekta rezultātiem, dabas liegumā atrodas 277,4 ha bioloģiski vērtīgas pļavas, un 2005. gadā 147,28 ha BVZ platība bija pieteikta LAD uz apakšspasākumu “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos” (*Informācija no Lauku atbalsta dienesta*). Daļa no bioloģiski vērtīgajām pļavām dabas lieguma Z (kadastra Nr. 96820030129, 96820030125) zemes eksplikācijā ir klasificēti kā zāļu purvi, tātad meža zemes. Lai saņemtu atbalstu par BVZ uzturēšanu, zemes īpašniekam vispirms ir jāveic zemes transformācijas procedūra, griežoties Valmieras VVM. Zemes transformāciju zālāju atjaunošanai pieļauj dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts.

Teritorijas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kā arī meliorācijas sistēmas atrodas Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes pārraudzībā.

1.4.2.3. Tūrisms un atpūta, medības

Teritorija ietilpst medību kolektīvu „Pārgauja”, „Endzele” un „Rūja” medījamās platībās. Notiek medības uz lielajiem zīdītājiem, rudenī – uz putniem.

Līdz plāna izstrādes gadam nav konstatēts, ka medībām būtu negatīva ietekme uz dabas vērtību saglabāšanos dabas liegumā.

1.4.3. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju

Antropogēnā slodze uz teritoriju nav liela. Lieguma teritoriju apmeklē galvenokārt makšķernieki. Apgrūtinātās piekļūšanas (piebraukšanas) dēļ nav izveidojušās pastāvīgas un piesārņotas apmetņu vietas. Atsevišķās vietās Rūjas krastos tiek kurināti uguns kuri. Vietām gar upes krastu tiek iebraukti ceļi. Plašāk apmeklēta ir peldvieta pie Pantenes.

Rūja tiek izmantota arī laivošanai. Tūrisma firma „Eži” piedāvā 2 dienu maršrutu pa Rūju no Rūjienas tilta līdz tiltam pirms Burtnieku ezera.

Nav paredzams, ka antropogēnā slodze uz teritoriju būtiski pieaugs. Dabas aizsardzības plānā liegumā tiek paredzēta tikai viena labiekārtota uguns kura vieta, pārējā lieguma teritorijā mehānisko transportlīdzekļu uzturēšanos paredzēts atļaut tikai teritorijas apsaimniekošanas vai uzraudzības nolūkā.

Pašlaik dabas aizsardzības plānā netiek paredzēta taku u.c. tūrisma infrastruktūras izveide (izņemot uguns kura vietu pie Pantenes), taču tūrisma infrastruktūras ieviešana liegumā ir pieļaujama, saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu un ņemot vērā ornitologa un biotopu eksperta atzinumus.

II Teritorijas novērtējums

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Teritorija ietver lielāko dabisko palieņu pļavu kompleksu Rūjas krastos, kas nodrošina dzīves vidi vairākām retajām un aizsargājamajām putnu sugām. Dažādi pļavu biotopi aizņem 282,8 ha jeb 63,7 % lieguma teritorijas. Nozīmīga teritorijas vērtība ir Rūjas upe, kas nodrošina palieņu pļavu veidošanos un pastāvēšanu.

Pļavas negatīvi ietekmējusi to apsaimniekošanas pārtraukšana un meliorācija, tādēļ daļa pļavu ir aizaugušas vai aizaugošas, gar meliorācijas grāvjiem izveidojušās krūmu joslas.

Rūja ir iecienīta makšķerēšanas vieta, vietām pļavās veidojas makšķernieku izbraukti ceļi.

2.2. Biotopi kā dabas aizsardzības vērtība, to sociālekonomiskā vērtība un tos ietekmējošie faktori

Lieguma teritorija atrodas Ziemeļvidzemes ģeobotāniskā rajona Ziemeļvidzemes pacēluma apakšrajona 3. mikrorajonā, kas ietver Burtnieka drumlinu lauku. Mikrorajonam raksturīgi egļu un platlapju-egļu meži, ieplakas aizņem pārpurvojušās pļavas, zāļu un pārejas purvi, purvaini meži (Tačaka 1979).

2.2.1. Ūdeņi

Saldūdeņu biotopu inventarizācija veikta 2006. gada jūlijā - augustā, saldūdens bezmugurkaulnieku inventarizācijas ietvaros. Inventarizācijas gaitā galvenā uzmanība pievērsta dažādu biotopu tipu apsekošanai. Biotopu uzskaitījums dots atbilstoši Latvijas biotopu klasifikatoram (Kabucis 2001). Lieguma teritorijā upju biotopi aizņem 21,7 ha jeb 4,9 % no lieguma teritorijas, vecupes – 4,9 ha (1,1%), regulēti upju posmi un grāvji – 2,6 ha (0,6 %).

D. Upes

Tekošos ūdeņus teritorijā pārstāv Rūja, Oļa un Palmute, kā arī nelieli strauti (novadgrāvji). Tekošajos ūdeņos noēnoti posmi mijas ar atklātiem, saules apspīdētiem posmiem, tomēr nenoēnoto platību īpatsvars krietni pārsniedz noēnotos krastus.

Atsevišķās vietās Rūjā konstatēti straujtecēs posmi (D.2. pēc Latvijas biotopu klasifikatora ; Kabucis, I. 2001) un akmeņu sakopojumi upēs ar ūdenssūnu *Fontinalis* un kladoforu *Cladophora* audzēm (D.3.). Nelielās platībās sastopamas smilšu un oļu sēres (D.5., D.6.). Rūjai, īpaši teritorijas ziemeļu un centrālajā daļā, raksturīga piekrastes virsūdens augu josla (D.7.), ko veido čemurainais puķumeldrs *Butomus umbellatus*, parastā niedre *Phragmites australis*, parastais miežubrālis *Typhoides arundinacea*, upes kosa *Eqiusetum fluviatile* u.c., un saliktā ūdensaugu josla (D.8.), ko veido čemurainais puķumeldrs, upes kosa, Kanādas elodeja *Elodea canadensis*, dzeltenā lēpe *Nuphar luteum*, glīvenes *Potamogeton*, parastā bultene *Sagittaria sagittifolia*, ežgalvītes *Sparganium* u.c.

Pirms koku sagāzumiem peldaugu (lemnītu) augāju (D.9.) veido parastā mazlēpe *Hydrocharis morsus-ranae*, ūdensziedi *Lemna*, parastā spirodela *Spirodela polyrhiza*. Atsevišķās vietās konstatēti krasti bez veģetācijas (D.10.), taču biežāk sastopami krasti ar amfībisku veģetāciju (D.11.).

C. Stāvoši ūdeņi

Teritorijā ir samērā daudz stāvošu ūdeņu – dažāda lieluma un formas vecupes (C.5.) dažādās attīstības stadijās, bebraines (C.8.), kā arī periodiski izžūstošas lāmas (C.9.).

Lielākā vecupju koncentrācija ir abos Rūjas krastos lieguma centrālajā un dienvidu daļā. Tikai dažas vecupes ir Rūjas kreisajā krastā teritorijas ziemeļu daļā, kā arī neliela, stipri aizaugusi vecupe Palmutes labajā krastā. Vecupes ir dažāda lieluma, formas, dažādās attīstības stadijās ar dažādu veģetāciju. Atsevišķas vecupes pilnībā aizaugušas ar grīšļiem vai kosām, periodiski izžūstošas. Daļa vecupju, noēnotas, bez labi attīstīta augāja. Atklātākajās vecupēs augāju veido parastā niedre, upes kosa, grīšļi *Carex sp.*, meldri *Scirpus sp.*, dzeltenā lēpe, daudzlapas *Myriophyllum sp.*, iegrimusī raglape *Ceratophyllum demersum*, Kanādas elodeja, parastā mazlēpe, ūdensziedi u.c. Dažās vecupēs konstatēti elši *Stratiotes aloides* un ūdensrozēs *Nymphaea sp.*

Teritorijā esošās bebraines ir vairāk vai mazāk bagātas ar ūdensaugiem, sastopamas arī vietas bez augāja.

Periodiski izžūstošas lāmas konstatētas pļavās kā arī uz mežu, un pļavu ceļiem.

Dabas aizsardzības vērtības

Rūja ir galvenās dabas vērtības dabas liegumā, jo upe

- Veido un lielā mērā arī uztur palieņu pļavas un tur dzīvojošās augu un dzīvnieku sugas, tai skaitā retās un aizsargājamās;
- Pilda ekoloģiskā koridora funkcijas augu un dzīvnieku migrācijā;
- Nodrošina pazemes, lietus, sniega un ledus ūdeņu aizplūšanu no upes baseina un no dabas lieguma;
- Meandrējot veido vecupes, kas ir dzīvotne ūdenstilpēm raksturīgām augu un dzīvnieku sugām;
- Upes straujteču posmi un vecupes ir bioloģiski vērtīgi, Latvijā īpaši aizsargājami biotopi.

Sociālekonomiskās vērtības

Pazemes un virszemes ūdeņu novadīšanu, ko veic Rūjas upe, ir nozīmīga apkārtnes lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, jo no ūdens noteces ir atkarīgs, kad varēs sākt dažādas lauksaimnieciskās vai mežsaimnieciskās darbības gan liegumā, gan tā apkārtnē.

Ietekmējošie faktori

Upju funkcionēšanu un tātad arī visu lieguma vērtību saglabāšanos ietekmē vai ir ietekmējis:

- upju iztaisnošana,

Rūjas upe ir taisnota un padziļināta gan dabas lieguma teritorijā, gan ārpus tā laika posmā no 1960. – 1980.-ajiem gadiem (21, 75 km garumā jeb 30% no upes kopējā garuma).

Upes taisnošana un padziļināšana paātrina ūdens noteci no dabas lieguma teritorijas.

- meliorācija liegumā un tā apkārtnē,

Dabas liegumā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas 54524 Palmute, kurā ietek valsts ūdensnoteka 545242 Vidzemnieku strauts un 5452132 Maiģe, kā arī koplietošanas ūdensnotekas Dabru, Vībotnes un novadgrāvis N-gr.-4. Bez tam dabas liegumā atrodas arī vairāki mazāki meliorācijas grāvji. Rūjas upes sateces baseina kopējā meliorētā platība ir 2077 ha jeb 50% no upes sateces baseina.

Grāvju ietekmē samazinās palu ilgums un apjoms palienē, kas savukārt ietekmē veģetāciju un tātad arī pļavās ligzdojošo putnu barošanās un ligzdošanas biotopu kvalitāti. Ķikuta barošanās biotops ir lēni žūstošas ieplakas, kurām palienēs jābūt maksimāli ilgu laiku, taču meliorācijas un Rūjas upes hidroloģisko izmaiņu dēļ, šis biotops pastāv īsāku laika brīdi.

- Ķoņu un Imantas HES uzcelšana, 1997. un 2000. gadā uz Rūjas upes uzceltas Imantas un Ķoņu HES agrāko ūdensdzirnavu vietā. Ķoņu ūdensdzirnavas darbojas izmantojot HES elektrību. Imantas HES tiek izmantota tikai elektrības ieguvei. Ūdens līmenis Rūjas upē aiz HES-iem mazūdens periodā (jūlijs, augusts) ir aptuveni par 1,5 m zemāks nekā pirms tiem, kas veicina upes aizaugšanu. Tā kā zivju ceļi šajos HES nav izveidoti, zivju populācijas ir savstarpēji norobežotas. Ziemā, HES darbības rezultātā, visticamāk Rūjas upē, posmā aiz HES-iem (Jeri-Burtnieku ezers) notiek zivju slāpšana.

2.2.2. Pļavas

Dažādi pļavu biotopi aizņem lielāko daļu lieguma teritorijas (283,4 ha). Liegumam raksturīgas gan lielas atklātu un aizaugošu pļavu platības, gan pļavu biotopu audzveidība.

Upju palienu pļavas

Palienu pļavu, kas aizņem 229,5 ha jeb 51,7 % lieguma teritorijas, raksturīgākie izplatības rajoni ir abos Rūjas krastos lieguma centrālajā daļā starp Sēļiem un Panteni un Palmutes kreisajā krastā. Mazākās platībās palienu pļavas sastopamas arī pārējā lieguma teritorijā.

Zemākajās un slapjākajās Rūjas un Palmutes palienu vietās izveidojušās slapjas augsto grīšļu pļavas (E.4.3. pēc Latvijas biotopu klasifikatora), kuru augājā dominē galvenokārt slaidais grīslis *Carex acuta*. Vietām slapjo pļavu augāju veido parastais miežubrālis *Phalaroides arundinacea*, iesirmā ciesa *Calamagrostis canescens*, dzeltenais saulkrēsliņš *Thalictrum flavum* u.c. augu sugas.

Liegumam ļoti raksturīgas arī mitras pļavas auglīgās un mēreni auglīgās augsnēs (E.3.2.). Šo pļavu augājs ir vairāk vai mazāk sugām bagāts, tām raksturīga parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, ciņusmilga *Deschampsia cespitosa*, pļavas bitene *Geum rivale*, divrindu grīslis *Carex disticha*, garlapu veronika *Veronica longifolia*, purva gandrene *Gerania palustris*, pļavas lapsaste *Alopecurus pratensis*, meža suņuburkšķis *Anthriscus silvestris* u.c. augu sugas. Nereti pļavās ieplaku un upes seno gultņu nogāzēs, kā arī citur lielākās platībās sastopama mānīgā knīdija *Cnidium dubium*.

Liegumā sastopamas arī ļoti auglīgas palienu pļavas (E.3.1.), kuru augājā noteicošā loma augājā ir pļavas lapsastei, kā arī acidofilas zemo grīšļu pļavas (E.4.1.), kur augāju veido dzelzszāle *Carex nigra*, purva ciesa *Calamagrostis neglecta*, purva vārnkāja *Comarum palustre* u.c. augu sugas.

Atbilstoši palienu mikroreljefam, ko veido ieplakas un pacēlumi, iepriekš minētie pļavu biotopi bieži veido kompleksus un augu sugām bagātas pārejas joslas.

Pļavas ietekmējusi apsaimniekošanas pārtraukšana, līdz ar to lielākās platībās sastopamas pļavas, kur dominē slaidais grīslis, parastais miežubrālis, divrindu grīslis, parastā vīgrieze un ciņusmilga, kā arī pļavas, kur lakstaugu un krūmu stāvā bieži sastopams vilku kārkls *Salix rosmarinifolia*, Štarkes kārkls *Salix starkeana*, pelēkais kārls *Salix cinerea*.

Upju palienu pļavas ir Eiropas Savienībā aizsargājams biotopu tips.

Mēreni mitras pļavas

Sugām bagātas (nereti apmēram 25 augu sugas 1 m²) mēreni mitras īstās pļavas (E.2.3.) sastopamas galvenokārt uz reljefa paaugstinājumiem gar Rūjas krastiem un citur. Šo pļavu augājā raksturīgas vairākas graudzāles (kamolzāle *Dactylis glomerata*, pļavas auzene *Festuca pratensis*, pļavas skarene *Poa pratensis*, pūkainā pļavauzīte *Helictotrichon pubescens* u.c.) un dažādi divdīgļlapji (pļavas gandrene *Geranium*

pratense, Sibīrijas latvānis *Heracleum sibiricum*, dažādlapu usne *Cirsium heterophyllum*, baltā madara *Galium album* u.c.).

Uz reljefa pacēlumiem nabadzīgākās augtenēs sastopamas sugām bagātas mēreni mitras atmatu pļavas (E.2.2.), kur augāju veido parastais vizulis *Briza media*, parastā smaržzāle *Anthoxanthum odoratum*, parastā smilga *Agrostis tenuis*, ziemeļu madara *Galium boreale*, pļavas auzene, ciņusmilga u.c. augu sugas.

Mēreni mitrās pļavas un Sugām bagātas atmatu pļavas ir Eiropas Savienībā aizsargājami biotopu tipi.

Kalkainas smiltāju pļavas

Uz reljefa paaugstinājumiem Rūjas krastā sastopamas sausas smiltāju pļavas (E.1.2.), kurās raksturīgas augu sugas ir lielziedu vīgrieze *Filipendula vulgaris*, dzirkstelīte *Dianthus deltoides*, spradzene *Fragaria viridis*, īstā madara *Galium verum*, parastais vizulis, parastā smilga, pūkainā pļavauzīte u.c.

Kaļķainas smiltāju ir Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājams biotopu tips.

Mēreni auglīgas pļavas vietās ar mainīgi mitruma režīmu (E.3.3.)

Pļavas, kuru augāju veido zilganā molīnija *Molinia caerulea*, zilganā seslērija *Sesleria caerulea*, sāres grīslis *Carex panicea*, pļavas vilkmēle *Succisa pratensis*, ziemeļu madara *Galium boreale*, ķimeņlapu selīne *Seline carvifolia*, parastā ciņusmilga, parastā vīgrieze, dažādlapu usne u.c. augu sugas sastopamas Rūjas labajā krastā lieguma dienvidu daļā. Šīs pļavas pašlaik netiek apsaimniekotas, tādēļ aizaug ar ar vilku kārklu, Štarca kārklu, pelēko kārklu un bērziem.

Palmutes labajā krastā sastopamas savdabīgas, ar vilkukārklu aizaugošas zilganās molīnijas pļavas – zāļu purvs, kas malās pakāpeniski pāriet parkveida bērzu retmežā. To augājā dominē zilganā molīnija, sastopama zilganā seslērija, sāres grīslis, pļavas vilkmēle, parastā vīgrieze, stāvais retējs *Potentilla erecta*, stāvlapu dzegužpīrkstīte *Dactylorhiza incarnata* u.c. augu sugas. Iespējams, tās bijušas sugām bagātas zilganās molīnijas un zilganās seslērijas pļavas, kas, pārtraucot apsaimniekošanu, pārpurvojušās, zaudējušas sugu daudzveidību un aizaug ar vilku kārklu un bērziem.

Zilganās molīnijas pļavas ir Eiropas Savienībā un Latvijā aizsargājams biotopu tips.

Vilkakūlas pļavas (E.2.1.)

Nelielās platībās lieguma dienvidu daļā sastopamas pļavas, kuru augājā dominē stāvā vilkakūla *Nardus stricta* un sastopamas citas vilkakūlas pļavām raksturīgas augu sugas: aitu auzene *Festuca ovina*, pazvilā misiņsmilga *Sieglingia decumbrens*, parastā smilga, parastais vizulis, stāvais retējs, ciņusmilga, ziemeļu madara, pļavas vilkmēle u.c.

Pašlaik šīs pļavas netiek apsaimniekotas un aizaug ar kārkliem un bērziem.

Sugām bagāts vilkakūlas pļavas ir Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājams biotopu tips.

Dabas aizsardzības vērtības

- Pļavas ir dzīvotne un/vai barošanās vieta virknei augu un dzīvnieku sugu, tai skaitā retu un aizsargājamu;
- Dabas liegumā ir 296 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, un lielākā daļa pļavu atbilst EP Biotopu direktīvas I pielikumā minētajām 6450 Upju palienu pļavām (7. pielik.);
- Lieguma pļavu biotopu daudzveidību palielina EP Biotopu direktīvas I pielikumā minētās mēreni mitrās pļavas, sugām bagātās atmatu pļavas, kaļķainās smiltāju pļavas, zilganās molīnijas pļavas un stāvās vilkakūlas pļavas;

- liegumā sastopamās kaļķainas smiltāju pļavas, zilganās molīnijas pļavas un stāvās vilkakūlas pļavas ir Latvijā aizsargājami pļavu biotopi.

Sociālekonomiskās vērtības

- Visas dabas liegumā esošās pļavas ir iekļautas bioloģiski vērtīgo zālāju skaitā, par kuru apsaimniekošanu zemes īpašniekiem vai lietotājiem ir iespēja saņemt subsīdiju maksājumus no Lauku atbalsta dienesta (skat. 1.1.2. sadaļu);

Ietekmējošie faktori

Pozitīvi tieši ietekmējošie faktori

- 162,7 ha pļavu tiek atkal apsaimniekotas (pļautas) kopš 2005. gada.

Atjaunojot un turpmāk regulāri apsaimniekojot pļavas, sagaidāma vērtīgo un aizsargājamo pļavu biotopu platību un kvalitātes palielināšanās.

Negatīvi tieši ietekmējošie faktori

- Meliorācija un upju taisnošana

Meliorācija sekmē ūdens ātrāku aizplūšanu, kā rezultātā palu laikā pļavās straujāk krītās ūdens līmenis, kas savukārt veicina pļavu aizaugšana ar krūmiem un kokiem.

Dabas liegumā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas 54524 Palmute, kurā ietek valsts ūdensnoteka 545242 Vidzemnieku strauts un 5452132 Maiģe., kā arī koplietošanas ūdensnotekas Dabru, Vībotnes un novadgrāvis N-gr.-4.

Bez tam dabas liegumā atrodas arī vairāki mazāki meliorācijas grāvji.

Saskaņā ar Labas saimniekošanas prakses nosacījumiem, meliorācijas sistēmas jāuztur darba kārtībā, kas pēc būtības ir pretrunā ar dabas vērtību saglabāšanai nepieciešamajiem nosacījumiem paliēņu pļavās.

- Pļavu apsaimniekošanas pārtraukšana

Sakarā ar pāreju no padomju saimniecībām un kolhoziem uz privātīpašumu, daļa pļavu 1980-to gadu beigās vairs netika apsaimniekotas, kas sekmēja pļavu aizaugšanu.

- Rūjas zivju dīķu izveide.

1970-to gadu sākumā izveidoti Rūjas zivju dīķi 750 ha platībā. Tie veidoti, ceļot uzbērumus Rūjas palienē. Ūdens tika ņemts pavasarī no Rūjas ar sūkņiem. Pašreiz tiek izmantoti tikai pāris zivju dīķi pie vienas no sūkņu stacijām un ūdens tiek ņemts no tuvējās apkārtnes un tas būtiski neietekmē dabas lieguma hidroloģisko stāvokli. Pārējie zivju dīķi netiek izmantoti un aizaug ar niedrēm, grīšļiem un kārkliem.

Netieši ietekmējošie faktori

- Zemes īpašnieku informētība par iespējām pieteikties subsīdiju maksājumiem un interese pieteikties šiem maksājumiem Lauku atbalsta dienestā

Zemes īpašnieki ir informēti par iespējām saņemt subsīdiju maksājumus no Lauku atbalsta dienesta. 2005. gadā Sēļu pagastā dabas liegumā „Rūjas paliene” BDUZ pieteiktās platības bija 135,01 ha, Jeru pagastā – 3,7 ha un Vilpulkas pagastā 8,57 ha (*Informācija no LAD*).

Indikators: pļavu platības, kas pieteiktas Bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanai LAD

- pašvaldības interese veicināt dabas vērtību saglabāšanos pagasta teritorijā

Sēļu, Vilpulkas un Jeru pagasta pašvaldības ir Latvijas Dabas fonda projekta LIFE04NAT/LV/000198 “Paliēņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem” partneri un piedalās projekta realizācijā.

2.2.3. Krūmāji

Aizaugot pļavām, kā arī vietām gar meliorācijas grāvjiem, upēm un vecupēm liegumā izveidojušies zemo kārkļu krūmāji (F.6.2.). Krūmu stāvu veido pelēkais kārkls, vilku kārkls un melnējošais kārkls *Salix myrsinifolia*, sastopams arī pabērzs *Rhamnus catharticus*, baltalksnis *Alnus incana*, bērzs. Zemsedzi veido mitrām un slapjām pļavām raksturīgas augu sugas.

Savdabīgi un liegumam raksturīgi ir ilgstoši neapsaimniekotajās mitrajās pļavās izveidojušies zemi (0,5 – 1 m augsti) krūmāji, kuros dominē vilku kārkls. Zemsedzē sastopamas mitrām pļavām raksturīgas augu sugas. Šādi vilku kārkļa krūmāji sastopami galvenokārt Palmutes labajā krastā un Rūjas labajā krastā lieguma centrālajā un dienvidu daļā.

Gar Rūju un tās vecupēm lieguma centrālajā daļā, kā arī citur lieguma teritorijā sastopami augsto kārkļu un vītolu krūmāji (F.6.1.), ko veido vīcu vītols *Salix triandra*, trauslais vītols *Salix fragilis*, baltais vītols *Salix alba*, šķetra *Salix pentandra*, klūdziņu kārkls *Salix viminalis*, parastais apinis *Humulus lupulus* u.c. augu sugas. Rūjas kreisajā krastā iepretim zivju dīķiem šāds vītolu un kārkļu krūmāju – mežu biotopu kompleks sastopams vienlaidu platībā (9,3 ha) un sugu sastāva un dabiskās veidošanās daļa šīs platības atbilst Eiropas Savienībā aizsargājamam biotopam Pārmitri platlapju meži.

Krūmāji ir dabiska augāja attīstības stadija upju krastos un palienēs un palielina teritorijas biotopu daudzveidību. Atsevišķās platībās – gar Rūju un vecupēm, pļavu malās un atsevišķās izolētās pļavās, kur nav nepieciešama pļavu atjaunošana putniem un pļavu atjaunošana un apsaimniekošana apgrūtināta saslēgtā krūmu stāva un reljefa dēļ, ir saglabājami augsto kārkļu un vilku kārkļu krūmāji kā teritorijai raksturīgs, savdabīgs biotops. Iespējams, arī vilku kārkļu krūmāju uzturēšanai un atjaunošanai ir nepieciešama periodiska to nopļaušana.

Daļā pašreizējo krūmāju platību plānota pļavu atjaunošana.

2.2.4. Meži

Pēc mežu ierīcības datiem dabas liegumā atrodas 31 ha mežaudžu. Valdaudzes valdošā suga galvenokārt ir bērzs, reti – baltalksnis un ozols. Dabas liegumā ir vidēja vecuma mežaudzes, kas veidojušās aizaugot palieņu pļavām pēc to meliorācijas un pļavu apaimniekošanas pārtraukšanas.

Meža augšanas apstākļu tipu analīze rāda, ka dabas liegumā dominē meži uz slapjām kūdras vai minerālaugsnēm, pie tam, daļa no tiem ir susināti. Biežāk sastopamais meža augšanas apstākļu tips ir niedrājs (2. tab.).

2. tabula.

Meža augšanas apstākļu tipi dabas liegumā "Rūjas paliene"

MAAT	Platība, ha
Niedrājs (Nd)	12.2
Vēris (Vr)	5.9
Platlapju kūdrenis (Kp)	3.9
Šaurlapu kūdrenis (Ks)	2.2
Platlapju ārenis (Ap)	1.6
Dumbrājs (Db)	1.5
Damaksnis (Dm)	1.2
Šaurlapu ārenis (As)	1.0
Liekņa (Lk)	0.6
Slapjais damaksnis (Dms)	0.5
Slapjais vēris (Vrs)	0.4
Kopā:	31 ha

Lieguma teritorijas biotopu kartē kā mežu biotopi (galvenokārt baltalkšņu un bērzu meži) uzrādīti arī meža puduri lauksaimniecības zemēs un aizaugušo pļavu teritorijas, kur koku sugas veido saslēgušos koku vai krūmu stāvu. Daļā šo "mežu" platību paredzēta pļavu atjaunošana.

Dabas aizsardzības vērtības

Dabas lieguma mežiem ir sekojošas dabas aizsardzības vērtības:

- Augu un dzīvnieku sugu dzīvotne vai barošanās vieta;
- Meži ir nozīmīgs skābekļa avots.

Jāatzīmē, ka meži nav dabas lieguma galvenā vērtība. Tas izskaidrojams ar to, ka lielākā daļa lieguma mežu ir jauni, tie veidojušies aizaugot pļavām.

Sociālekonomiskās vērtības

Tieši izmantojamās vērtības

- Meži kā koksnes resursi;

Dabas liegumā mežaudzes aizņem 31 ha, kas to īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem varētu būt naudas ieguves avots.

Netieši izmantojamās vērtības

Meži liegumā un tā apkārtnē kopā ar pļavu augāju veido medījamo dzīvnieku dzīves vietu.

Īpaši aizsargājami biotopu veidi un Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi

2.2.5. Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi

Dabas liegumā konstatēti 9 EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi:

Biotopa nosaukums	Kods	Platība, ha	% no lieguma teritorijas
Upju palienu pļavas	6450	229,5	51,7
Mēreni mitras pļavas	6510	9,3	2,1
Kaļķainas smiltāju pļavas	6120*	2,0	0,5
Sugām bagātas vilkakūlas pļavas smilšainās augsnēs	6230*	0,9	0,2
Sugām bagātas atmatu pļavas	6270*	1,9	0,4
Molīnijas pļavas uz kaļķainām, kūdrainām vai mālainām augsnēm	6410	1,7	0,7
Upju straujteses	3260	0,4	0,1
Dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju (Vecupes)	3150	3,2	0,7
Pārmitri platlapju meži	91E0*	4	0,8
Kopā		253,7	57,1

Ar zvaigznīti atzīmēti Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājami biotopi.

Kaļķainas smiltāju pļavas, Sugām bagātas vilkakūlas pļavas smilšainās augsnēs, Molīnijas pļavas uz kaļķainām, kūdrainām vai mālainām augsnēm, Upju straujteses, Vecupes, Pārmitri platlapju meži ir arī Latvijā īpaši aizsargājami biotopu veidi.

Aizsargājamo biotopu izplatība lieguma teritorijā redzama 7. pielikumā.

2.3. Sugas, to dabas aizsardzības un sociālekonomiskā vērtība un tās ietekmējošie faktori

2.3.1. Flora

Liegumam raksturīgas mitru un slapju pļavu sugas: parastā vīgrieze, pļavas bitene, meža suņuburkšķis, pļavas lapsaste, parastais miežubrālis, slaidais grīslis, divrindu grīslis u.c. augu sugas, kuras minētas pie biotopu aprakstiem.

Sastopamas neielabotu pļavu indikatorsugas: purva gandrene, Eiropas saulpurene, parastais vizulis, ziemeļu madara, īstā madara, stāvā vilkakūla u.c., kas liecina par pļavu biotopu ilgstošu veidošanos un bioloģisko vērtību.

Botāniski interesanta ir mājīgās knīdijas, kas raksturīga galvenokārt Lubāna apkārtnes un Aiviekstes palieņu pļavām, plašā sastopamība lieguma teritorijā.

Rūjas krastos samērā bieži sastopama un lielas audzes veido par dārzbēgli uzskatītā vītola miķelīte *Aster salignus*.

Aizaugošajām pļavām un krūmājiem lieguma teritorijā ļoti raksturīgas sugas ir vilku kārkls un Štarca kārkls, kā arī citas kārkļu sugas, kas minētas pie biotopu aprakstiem.

Liegumā esošajās upēs un vecupēs sastopamas šiem biotopiem tipiskas, ar barības vielām bagātiem ūdeņiem raksturīgas augu sugas: parastā bultene, vienkāršā ežgalvīte, ūdensziedi u.c. Uz akmeņiem straujtecē lieguma ziemeļu daļā konstatēta tekošiem tūriem ūdeņiem raksturīgā sārtaļģe *Hildebrandia rivularis*.

Liegumā konstatētas Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas: **stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, dzegužpirkstīte *Dactylorhiza sp.*, naktsvijole *Platanthera sp.*, mājīgā knīdija *Cnidium dubium*.**

Ietekmējošie faktori

Pļavu floru negatīvi ietekmējusi apsaimniekošanas pārtraukšana, kas veicinājusi atsevišķu sugu (parastā vīgrieze, ciņusmilga, meža suņuburkšķis, slaidais grīslis) izplatīšanos un pārsvaru augu sabiedrībās, kopējā lakstaugu sugu skaita samazināšanos un krūmu un koku sugu ienākšanu pļavu augu sabiedrībās.

Pozitīvi pļavu floru ietekmē pļavu apsaimniekošana un apsaimniekošanas atsākšana – krūmu izciršana un pļaušana. Lielākā sugu daudzveidība konstatēta regulāri apsaimniekotā mēreni mitrā pļavā. Krūmu izciršana un pļaušana sekmējusi palieņu pļavām raksturīgo augu sabiedrību atjaunošanos un uzlabojusi tur sastopamās mājīgas knīdijas augšanas apstākļus.

Paredzams, ka atsākot pļavu pļaušanu, palielināsies to botāniskā vērtība – palielināsies pļavu augu sabiedrībās sastopamo augu sugu skaits un īpaši aizsargājamo augu sugu sastopamība.

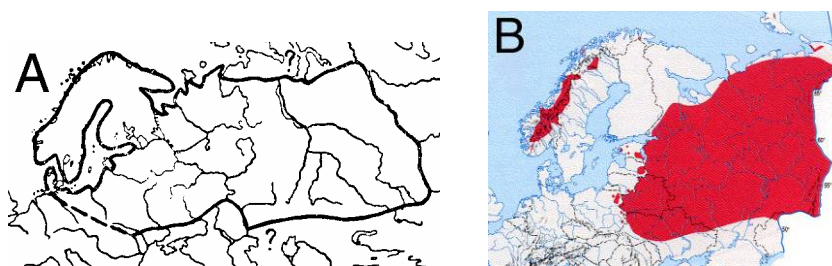
2.3.2. Fauna

1.3.2.1. Putni

Pavisam dabas liegumā konstatētas 95 putnu sugas, no tām 24 ir īpaši aizsargājamas putnu sugas, bet divas - rubenis *Tetrao tetrix* un Meža zoss *Anser anser* ir ierobežoti izmantojamas īpaši aizsargājamas putnu suga. 20 no minētajām aizsargājamajām sugām ir arī Putnu direktīvas I pielikuma sugas (3A. pielikums).

Liegumā ligzdo **ķikuts *Gallinago media*** (20 –30 pāri), **grieze *Crex crex*** (līdz 10 pāri), **ormanītis *Porzana porzana*** (līdz 5 pāri), **brūnā čakste *Lanius collurio*** (5 – 25 pāri), **dzērve *Grus grus*** (1 pāris), teritorijā barojas **mazais ērglis *Aquila pomarina*, urālpūce *Strix uralensis* un baltais stārķis *Ciconia ciconia*. Teritorijā riesto arī **rubeņi *Tetrao tetrix***. Visas iepriekšminētās sugas ir Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamas.**

Ķikuts ir teritorijas nozīmīgākā dabas vērtība un tā aizsardzība ir galvenais lieguma izveidošanas mērķis, bet pati teritorija – viena no nozīmīgākajām sugas atradnēm Latvijā un nozīmīgākā – Ziemeļvidzemē. Šeit iesošie ķikuta riesti pieder sugas riestu kompleksam ap Burtnieka ezeru, kas ir sugai nozīmīgākais Ziemeļlatvijā. Ķikuts ir viena no sugām, kas pēdējo gadsimtu laikā ir piedzīvojusi vienu no dramatiskākajām ligzdošanas areāla izmaiņām Eiropā – tā areāla rietumu robeža atkāpusies no Nīderlandes 19. gs. sākumā (5. att. A; Дементьев, Гладков 1951) līdz Polijas austrumdaļai patlaban. Ievērojamas izmaiņas notikušas arī Skandināvijā, kur 20. gadsimta laikā ķikuts ir izzudis no zemienēm un tā populācija saglabājusies tikai kalnos. Patlaban ķikuta areāls sastāv no 2 izolētām daļām – Skandināvijas un Austrumeiropas/Rietumsibīrijas (5. att. B; Snow, Perrins 1997, Hagemeyer, Blair 1997).

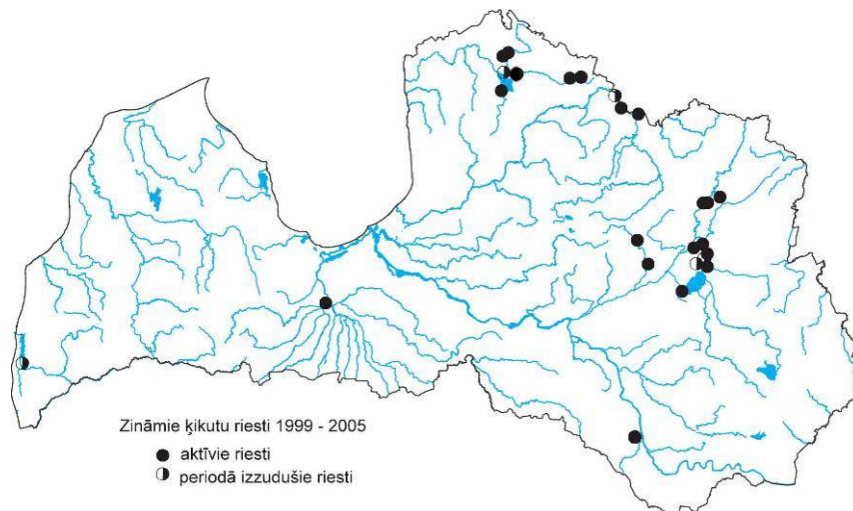


5. attēls. Ķikuta izplatības areāls 20. gs. sākumā pēc Дементьев, Гладков 1951 (A) un beigās pēc Snow, Perrins 1997 (B).

Pēc ķikuta apdzīvotajiem biotopiem tiek izdalītas 3 populācijas:

- Skandināvijas populācija, kas sastopama krūmainos zāļu purvos Norvēģijas un Zviedrijas kalnu lēzenajās daļās uz bāziskiem cilmiežiem apmēram 200 metrus virs mežu joslas (Kālās et al. 1997a).
- Austrumeiropas un Rietumsibīrijas mērenās joslas populācija, kas apdzīvo upju palieņu pļavas. Tai pieder arī Latvijas ķikutu populācija.
- Tundras populācija, kas apdzīvo Krievijas Eiropas un Rietumsibīrijas daļas tundru.

Ķikuta izplatību Latvijā un tās tuvākajās kaimiņvalstīs (Igaunijā, Lietuvā, Krievijā un Baltkrievijā) nosaka upju palieņu pļavu, kā arī citu regulāri un ilgstoši applūstošu zālāju (piemēram, applūstošu polderu) izplatība (Auniņš 2001a., Kuresoo, Luigujõe 2000, Raudonikis, Švažas 2000, Švažas et al. 2001, Mongin E. 2000) Lielākā ķikutu populācija Latvijā sastopama Aiviekstes un tās baseina upju (Pededzes, Kujas u.c.) palienēs (Auniņš 2001a). Vēl ķikuts sastopams Burtnieka ezerā ietekošo upju Rūjas un Sedas palienēs, kā arī Ziemeļgaujā. Vēl pa vienai nelielai, izolētai ķikutu populācijai zināms Sēlijā (Dvietes paliene) un Zemgalē (Svētes paliene). Kurzemes vienīgā zināmā populācija Liepājas ezera dienvidu gala pļavās pie Bārtas ietekas ir izzudusi – kopš 1997. gada riests nav konstatēts (6. att.).

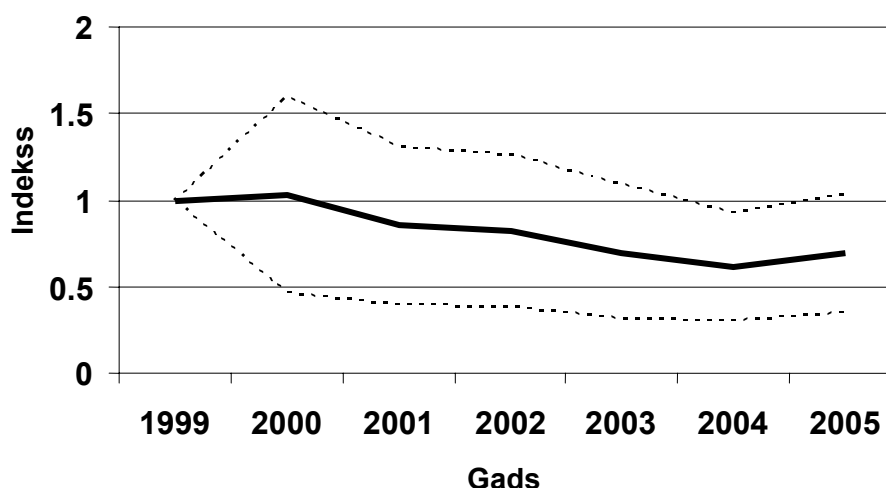


6. attēls. Ķikuta izplatība Latvijā 21. gadsimta sākumā.

Ķikutu populācija 21. gadsimta sākumā Latvijā tiek vērtēta kā 200 – 300 pāri (Auniņš 2001a), Igaunijā – kā 500 – 1000 pāru (A. Kuresoo pers. comm.), Lietuvā – kā 200 – 300 pāru (Švažas et al. 2001).

Pirmais uz novērojumiem balstītais Latvijas populācijas vērtējums iegūts tikai 1999. gadā, tādēļ Latvijas populācijas samazināšanās apjomu vēsturiskajā laikā novērtēt nav iespējams pat aptuveni. Tomēr skaita samazināšanās atzīmēta jau pagājušā gadsimta beigās (Lowis 1893). Gadsimta laikā ķikuta kā ligzdojošas sugas statuss Latvijā mainījās no „parasts perētājs” (Lowis 1893) līdz sugai, par kuras ligzdošanu ticami dati nav iegūti vairāk kā 25 gadus (Стразде 1983).

Arī pēdējos gados ķikuta populācijai Latvijā raksturīga skaitliskās samazināšanās tendence. Analizējot ķikutu gaiļu skaita izmaiņas vairākkārt apmeklētajos ķikutu riestos, populācijas izmaiņu regresijas modelis liecina, ka 7 gadu periodā ķikuta populācija samazinājusies par vairāk kā 30% (7. attēls, Auniņš 2005). Tas liecina, ka situācija varētu būt kritiska. Tā kā datu par ķikutu populācijas stabilitāti un tās ikgadējām skaita svārstībām Baltijas reģionā trūkst, ir grūti novērtēt patreizējā populācijas skaitliskā samazinājuma nozīmi. Tā kā suga ir atkarīga no pavasara plūdu situācijas, iespējams, ka tieši šis faktors nosaka skaita izmaiņas katrā no sugas atradnēm un tādējādi izskaidro to, ka dažādos riestos izmaiņas vienā un tajā pašā laika periodā ir pretējas. Lai gan ķikutu gaiļu skaits dažādos riestos pa gadiem var svārstīties atšķirīgi, un to visbiežāk nosaka ikgadējo mitruma režīmu atšķirības plāvās, tomēr kopējā samazināšanās tendence, neraugoties uz plašo 95% ticamības intervālu, raksturo biotopa kvalitātes samazināšanos plāvu aizaugšanas rezultātā, jo cita veida būtiskas izmaiņas apsekotajās plāvās pētījumu periodā nav notikušas. Krasas ikgadējas ķikutu gaiļu skaita izmaiņas atsevišķos riestos liecina par suboptimālu mitruma režīmu šajās plāvās, jo nenodrošina vienādi piemērotus sugas barošanās apstākļus pie dažādiem mitruma režīmiem. Tajā pašā laikā gaiļu skaits riestos, kas atrodas superoptimālos biotopos, tādus kā „lielais” riests liegumā „Rūjas palienes”, pa gadiem būtiski nemainās.



7. attēls. Ķikutu populācijas izmaiņu modelis 1999 – 2005.gadā Latvijā.

Nepārtrauktā līnija apzīmē indeksa izmaiņas, bet pārtrauktās līnijas – indeksa ticamības augšējo un apakšējo robežu. Indeksa rēķināšanai izmantoti riestu lieluma vērtējumi, kas iegūti ķikutu inventarizācijas un monitoringa gaitā, izmantojot loglineārās regresijas metodi, kas iestrādāta TRIM programmā (Pannekoek, van Strien 2003).

Dabas lieguma „Rūjas palienes” teritorijā ķikuts pirmoreiz konstatēts 2001. gadā, kad ķikuta inventarizācijas nolūkā šīs palienu pļavas pirmoreiz apmeklētās ķikuta konstatēšanai piemērotā laikā – vakara krēslā un naktī. Vēl teritorija ar mērķi novērtēt ķikuta populāciju apmeklēta 2003., 2005. un 2006. gadā, kad tajā uzskaitīti ķikutu riesti un tajos riestojošie gaiļi. Sugas riestošanas vietu un riestojošo putnu skaita izmaiņas dotas 3. tabulā.

3. tabula.

Ķikutu riestu un riestojošo ķikutu gaiļu skaits teritorijā.

	2001	2003	2005	2006
Ķikutu riestošanas vietu skaits	1	1	3	3
Kopējais ķikutu gaiļu skaits	7*	10*	17 - 22	24 - 27
Ķikutu gaiļu skaits „lielajā” riestā	7	10	10-18	12 - 15
Ķikutu gaiļu skaits “ziemeļu” riestā	N/a	N/a	0 - 3	10 - 15
Ķikutu gaiļu skaits “mazajā” riestā	0	0	0 - 4	0 - 5

* skaits iespējams ir lielāks, jo nav apsekota teritorija uz Z no Palmutes un Rūjas satekas.

N/a - nav apsekots

Riestošanas vietu un riestojošo gaiļu skaitam pa gadiem ir tendence pieaugt, kas visticamāk saistāmi ar LIFE projekta “Palienu pļavu atjaunošana” uzsākto pļavu apsaimniekošanu liegumā. Lai gan 2001. un 2003. gada teritorijas apmeklējumos nav apsekots teritorijas Z gals, ir pamats uzskatīt, ka ķikutu riests šajā laikā tur (īpašumā “Grēņi”, kadastra Nr. 96820030129 vai tam piegulošajos kadastrā) vai nu nav bijis vai riestojošo gaiļu skaits bijis ļoti neliels, jo šī teritorija bija samērā blīvi aizaugusi ar vilkukārkliem. Pirmo reizi ķikuti šajā vietā konstatēti 2005. gada jūnija uzskaitē (maijā riesta vēl nebija), bet ķikutu gaiļu skaita pieaugums šajā teritorijā vērojams tikai 2006. gadā pēc teritorijas attīrīšanas no krūmiem un nopļaušanas. “Lielais riests” (īpašumā “Žagatas”, kadastra Nr. 96580010206) atrasts jau 2001. gadā, bet iespējams, ka riestojošo gaiļu skaits šajā un 2003. gadā novērtēts par zemu, tomēr nav arī izslēgts skaita pieaugums pēc pirmo apsaimniekošanas pasākumu uzsākšanas liegumā 2005. gada ziemā-pavasārī. Riestojoši ķikuti “mazajā riestā” (īpašumā “Jaunstirnas”, kadastra Nr. 96580010177) pirmoreiz konstatēti 2005. gada jūnijā, riests bija aktīvs arī 2006. gada aprīlī un maijā uzskaitē (2-3 riestojoši tēviņi), bet jūnija uzskaitē tas bija neaktīvs. Kā

rāda pieredze arī no citām teritorijām, šie „mazie” riesti ir ļoti nepastāvīgi, arī vienas sezonas ietvaros tie ir aktīvi ne katru vakaru-nakti un tos vistīcāmāk veido gaiši no „lielajiem” riestiem, kas mēģina izveidot jaunu riestu, tādejādi cerot uz labākām pārošanās sekmēm. Nav izslēgts, ka katru gadu ir vairāk šādu „mazo” riestu, bet to konstatēšanu vai nekonstatēšanu lielā mērā nosaka nejaušība, jo uzskaites pļāvās veiktas tikai 1-3 reizes sezonā. Izņēmums ir iepriekš minētais “ziemeļu riests”, kurš no “mazā” riesta 2005. gadā spējis izveidoties par pilnvērtīgu riestu 2006. gadā.

Latvijas apstākļos ķikuts sastopams praktiski tikai regulāri applūstošās palienu pļāvās, kādas ir arī dabas lieguma „Rūjas palienes” pļavas. Šīs specifiskās prasības pēc biotopa nosaka ķikuta barošanās un vairošanās īpatnības. Ķikutam ir riesta vairošanās sistēma, t.i., kolektīvais riests. Krēslas laikā ķikutu tēviņi sapulcējas riesta vietās. Tur ieņem nelielas teritorijas, kuru robežas cenšas aizsargāt no citiem tēviņiem un/vai paplašināt uz blakusesošo teritoriju rēķina. Riests ir enerģētiski ļoti „dārgs”, katru nakti riestojošs ķikutu tēviņš zaudē ap 7% sava svara (Höglund et al. 1992), un šī enerģija līdz riesta sākumam vakarā jāatgūst, lai varētu pilnvērtīgi piedalīties tajā. Šī iemesla dēļ ķikutiem piemērotas tikai tādas teritorijas, kas nodrošina teicamas barošanās iespējas, kur barības resursi ir lielā blīvumā un viegli pieejami.

Ķikuts barojas gandrīz tikai ar sliekām (Løfaldli et al. 1992), ko iegūst, durot knābi augsnē (*probing the soil*). Tādēļ sugai vitāli svarīga ir mitra, sliekām bagāta un irdena minerālaugsne, kas pierādīts vairākos pētījumos gan Skandināvijā, gan Baltijā (Løfaldli et al. 1992, Aunins 2000, Luigujõe pers. comm.). Šādus augsnes un slieku blīvuma apstākļus Latvijas apstākļos nodrošina dabiskas palienu pļavas, kur ikgadējie pavasara pali un augsts ūdenslīmenis augsnē visas ligzdošanas sezonas garumā nodrošina augsnes mitrumu un irdenumu, kā arī to auglību un augstu slieku blīvumu tajās. Lai gan ir dati par ķikutu riestiem arī citos biotopos, piemēram, nolaistos dīķos (Roze, Ādamsons pers. comm.) un pat slapjā meža izcirtumā (Kuresoo, Luigujõe 2000), jāņem vērā to pastāvēšanas īslaicīgais raksturs, kad tie atbilst ķikutu barošanās prasībām.

Ķikutu riesta vairošanās sistēma nosaka arī papildus prasības pēc piemērotā biotopa platības. Minimālā kritiskā platība ir daudz augstāka nekā sugām ar līdzīgu barošanos un prasībām pēc biotopa, piemēram, mērkaziņai *Gallinago galinago*, jo teritorija, kas nodrošina viena pāra eksistenci, nevar nodrošināt riesta eksistenci, jo tas prasa augstāku enerģijas patēriņu lielākam īpatņu skaitam. Tāpēc ķikutam kā riestojošai sugai ir augstāks lokālās izzušanas risks nekā dispersām sugām (Höglund 1996).

Latvijā mazākā vienlaidus pļava, kurā konstatēts ķikutu riests, ir 9 ha (Auniņš 2001a). Tomēr šis rādītājs jāvērtē kontekstā ar piemēroto barošanās biotopu daudzumu riesta pļavas apkārtnē, kas šajā gadījumā pārsniedza 100 ha, jo īpatni, kas apmeklē attiecīgo riestu, var baroties arī ārpus riesta pļavas (Höglund, Robertson 1990).

Svarīgi arī, lai pļāvās būtu daudzveidīgs mitruma režīms, kas nodrošinātu ķikutam piemērotus barošanās apstākļus visas ligzdošanas sezonas garumā gan sausus, gan mitros periodos. Būtisks ir lēzens reljefs, kas jebkuros apstākļos nodrošina tajā brīdī mitras, žūstošas vietas, kuru atrašanās vietas mainās, mainoties mitruma apstākļiem. Ķikutam kā barošanās vietas nav izmantojamas dziļās vecupes vai tādas, kuru malas apaugušas ar krūmiem.

Latvijā atrasto riestu biotopu un apkārtējo ainavas elementu analīze liecina, ka ķikuts izvairās no pļavu blīvi meliorētās daļas, - gandrīz visi zināmie ķikutu riesti atrodas pļavu nemeliorētajās daļās. Dīķos zināmajos gadījumos, kad riesti atrodas pļavu meliorētajās daļās, nemeliorētu pļavu fragmentu apkārtnē nav, bet grāvji praktiski nav aizauguši ar krūmiem (viens gadījums) vai to blīvums ir neliels (abi gadījumi). Tajā pašā laikā vairāki riesti, kas atrodas nemeliorētā vienlaidus pļavas fragmentā, atrodas ļoti tuvu šī fragmenta malai – meliorācijas grāvim, kas liecina, ka sugai būtiskāks par attālumu no grāvja vai tā veidotās krūmu joslas ir šķēršļu neesamība pārējos virzienos. Ķikuts

neizvairās no aizaugošām pļavām, tomēr aizaugumam sasniedzot kritisko līmeni riests izzūd. Šī iemesla dēļ kopš ķikuta inventarizācijas sākuma izzuduši vairāki riesti. Par kritiskā aizauguma līmeņa tuvošanos vidēji lielā vai lielā riestā liecina tā sadalīšanās vairākās krūmu izolētās 2-3 gaiļu grupās.

Galvenos iemeslus šobrīd teritorijā pastāvošo draudu tipisko ķikuta ligzdošanas un barošanās biotopu eksistencei radīja g.k. 20. gadsimta 30.-os gados veiktie meliorācijas pasākumi:

- Rūjas upes padziļināšana un iztaisnošana
- Palmutes iztaisnošana,
- nosusinošo grāvju sistēmu ierīkošana Rūjas un Palmutes palienēs,
- daļas no Rūjas palienes transformēšana zivju dīķos (20. gs. 70.-ie gadi).

Lai gan atšķirībā no daudzām citām vietām Latvijā projekta teritorijā notikusi meliorācija pilnībā nelikvidēja pavasara plūdus Rūjas palienē, tā izraisīja vairākas citas savstarpēji saistītas nelabvēlīgas izmaiņas:

1. Samazinājās plūdu ilgums un applūstošās platības. Lai gan plūdi savā maksimuma brīdī sasniedz ūdenslīmeni, kas būtiski neatšķiras no perioda pirms meliorācijas, kopējais plūdu laiks ir ievērojami īsāks, jo meliorācijas sistēma aizkavē plūdu sākšanos un veicina ātrāku ūdens aizplūšanu no pļavām, plūdiem beidzoties. Pļavu perifērijā veidojās teritorijas, kuras plūdi vairs nerasniedz vai sasniedz tikai gados, kad ūdenslīmenis plūdu laikā ir īpaši augsts.
2. Meliorācija samazināja ūdenslīmeni augsnē (*water table*), līdz ar to samazinājās arī vietu daudzums ar mitru un irdenu augsni, kas ir obligāts piemērota ķikuta barošanās biotopa priekšnoteikums. Mitruma režīma izmaiņas pļavās veicināja arī augu sugu sastāva izmaiņas – visticamāk, ka samazinājušās grīšļu un miežabrāļa aizņemtās platības. Protams, tas veicināja pļavu aizaugšanu – Rūjas palienes perifērija ir stipri aizaugusi ar kārkliem un bērziem. Arī jaunie palieņu meži ārpus lieguma robežām ir aizaugušas kādreizējās palieņu pļavas.
3. Meliorācijas sistēmu ierīkošanas rezultātā izveidojās koku un krūmu apaugums gar grāvjiem, kas fragmentēja pļavas un samazināja to atklāto platību. Pastāvīga koku un krūmu klātbūtne veicināja to sasēšanos arī citur pļavās, līdz ar to – paātrinātu iztvaikošanu.
4. Plūdu ilguma samazināšanās un koku-krūmu joslu dēļ samazinājās arī plūdu postošas darbības efektivitāte. Koku un krūmu joslas, aizturēdamas palu nestos ledus gabalus, neļāva tiem veikt atklātās platības uzturošo darbību, tādējādi radot labākus apstākļus krūmu attīstībai pļavās un ļaujot ieviesties arī niedrei. Pļavās, ko vairs nerasniedza plūdu nestās sanesas, degradējās arī iepriekšējā tipiskā palienēm raksturīgā augsne.
5. Visi iepriekšminētie faktori veicināja to pļavu aizaugšanu ar krūmiem, kas periodā pirms meliorācijas spēja saglabāties atklātās arī dabiskā ceļā plūdu darbības rezultātā. Tādēļ pļavu pļaušana kļuva par visnozīmīgāko priekšnoteikumu atklāto platību turpmākai eksistencei un tās pārtraukšana 1980-to gadu beigās – 1990-to gadu sākumā izraisīja teritorijas pļavu masveidīgu aizaugšanu ar krūmiem.
6. Zivju dīķu ierīkošana kādreizējā palienē būtiski samazināja kopējo palieņu platību, turklāt šī transformācija ir neatgriezeniska, jo patreizējo dīķu vietā palieņu pļavas vairs nav atjaunojamas.

Grieze teritorijā sastopama palieņu pļavām neraksturīgi zemā blīvumā. Uzskaitēs 2005. gadā, apsekojot 335 ha, maijā un jūnijā konstatēti attiecīgi 5 un 3 dziedoši tēviņi, bet 2006. gada maijā un jūnijā – 8 un 7 dziedoši tēviņi. Ņemot vērā, ka apsekotas tika gandrīz visa lieguma teritorija, izņemot pašu dienvidu galu, kurš griezēm ir salīdzinoši nepiemērots, jāsecina, ka teritorijā nedzīvo vairāk par 10 griezēm.

Kaut gan grieze ir globāli apdraudēta suga, Latvijā tā ir samērā parasta. Kopējais Latvijas griežu populācijas vērtējums ir 26000 – 38000 pāru (Keišs 1997), kas sastāda vairāk kā ¼ no Eiropas Savienības griežu populācijas. Tādejādi Latvijai ir ļoti augsta starptautiska atbildība par griezes populācijas labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Lieguma pļavās 2005. un 2006. gadā konstatētais ligzdojošo griežu blīvums (0,9 – 2,4pāri/km²) visai zems rādītājs, salīdzinot ar griežu caurmēra blīvumiem citās palienu pļavās un aptuveni atbilst blīvumiem vasaras labībā un ganībās (Keišs 1997). Tomēr jāņem vērā, ka līdz 2005. gadam teritorija netika apsaimniekota, bet pēc apsaimniekošanas uzsākšanas griežu blīvums, neraugoties uz 2006. gada sauso pavasari un vasaru – pieauga. Tas ļauj prognozēt, ka griežu blīvums tuvākajos gados, turpinot teritoriju apsaimniekot arvien lielākās platībās, pieaugs.

Sugu apdraud lielākā daļa to pašu faktoru, kas apdraud ķikutu. Galvenie: pļavu aizaugšana ar krūmiem un atklātās pļavu platības samazināšanās.

Tā kā lielākā daļa pļavu līdz 2005. gadam nav tikušas apsaimniekotas, grieze necieta no draudiem, ko rada intensīva mehanizētā pļaušana nepiemērotā laikā, kad lielākā daļa ligzdojošo griežu vēl nav beigušas ligzdošanu vai tai ir nelidojoši mazuļi. Līdz ar 2005. gadu, kad LIFE projekta ietvaros liegumā uzsākta pļavu pļaušana, svarīgi ir ievērot dabai draudzīgas pļaušanas nosacījumus:

- pļaušanu uzsākt iespējami vēlāk un katrā ziņā ne agrāk par 15. jūliju.
- pļaušanu neveikt no lauka malām uz vidu, bet gan otrādi – no vidus uz malām vai pļaut pamīšus slejās
- neveikt arī lielu platību vienlaidus pļaušanu vienā reizē

Ormanītis teritorijā konstatēts ne katru gadu, ķikutu uzskaišu laikā to skaits svārstījies no 0 līdz 3 dziedošiem tēviņiem. Vislielākais to skaits konstatēts 2003. gadā (3 dziedoši tēviņi), bet 2005. gadā reģistrēts 1 dziedošs tēviņš. Raksturīgākās konstatēšanas vietas ir teritorijas pārmitrākā vietas – pārplūdušais grīslājs Rūjas līkumā (īpašumā "Žagatas", kadastra Nr. 96580010206).

Dzērve atsevišķos gados ligzdo pārplūduma tuvumā īpašumā "Žagatas" (kadastra Nr. 96580010206), nav izslēgta arī tās ligzdošana šī paša īpašuma ziemeļu galā vai īpašumā "Ormaņi" (kadastra Nr. 96580010206).

Lauku lija vairākkārt novērota, teritorijā medījot. Tomēr tā kā visi šie novērojumi ir salīdzinoši agri (aprīlis), tie visticamāk varētu būt migrējoši vai klejojoši īpatņi. Speciāli pasākumi sugas ligzdošanas pierādīšanai teritorijā nav veikti. Šai sugai pļavu apsaimniekošana ir ļoti vēlama, bet ļoti svarīgi ir, lai pļaušana notiktu iespējami vēlāk, jo suga ligzdo uz zemes.

Baltais stārķis teritorijā neligzdo, bet ielido baroties no apkārtējām lauksaimniecības zemēm. Suga var ievērojami kaitēt lieguma izveidošanas mērķsugu – griezes un ķikuta, kā arī citu bridējputnu ligzdošanas sekmēm, sevišķi, ja pļavu pļaušana notiek pārāk agri – sekojot pļaujmašīnai stārķi uzlasa izdzīvojušos putnu mazuļus.

Mazais ērglis pieder pie tām putnu sugām, kuras šeit ligzdo tiešā dabas lieguma robežu tuvumā ārpusē, bet barības meklējumi notiek galvenokārt dabas lieguma teritorijā. Palienu pļavas, upju un vecupju krasti šeit mazajam ērglim ir galvenās barošanās vietas. Kopumā teritoriju iekļaujošajos mežos ligzdo vismaz 2 mazā ērgļa pāri, kas barojas arī dabas lieguma teritorijā.

Būtu ļoti vēlams noskaidrot šo mazo ērgļu pāru, kuri barojas teritorijā, bet ligzdo ārpus tās, ligzdu atrašanās vietas, lai varētu tās aizsargāt ar mikroliegumu palīdzību. Šai sugai pļavu apsaimniekošana ir ļoti vēlama.

Mazajam ērglim dabas lieguma teritorija ir ļoti labs barošanās poligons un tuvākajā laikā nav sagaidāms, ka pāru skaits varētu kaut kādu iemeslu dēļ mazināties. Ligzdošanas sekmes gan var tikt ietekmētas, jo ligzdu vietas, kas pašlaik nav apzinātas, atrodas neierobežotas mežsaimnieciskās darbības ietekmē.

Urālpūce regulāri novērota teritorijā un tās tuvumā. Kaut arī suga ligzdo ārpus lieguma robežām, tā teritorijas pļavas izmanto kā medību – barošanās vietas. Teritoriju apmeklē vismaz 1 urālpūču pāris, kas visticamāk ligzdo mežos uz austrumiem no lieguma.

Rubenim kā mežu, purvu un to malu apdzīvotājam, pavasarī rieta laikā ir nepieciešamas lielākas klajas platības. Riestojoši rubeņi konstatēti (pēc dziesmas) īpašumā "Žagatas" (kadastra Nr. 96580010206, uz meža pusi no ķikutu rieta) un īpašumā "Grēņi" (kadastra Nr. 96820030129). Nav izslēgta vēl kāda rieta esamība teritorijā.

Titiņš ir sastopams vairākās vietās lieguma teritorijā, kur sastopama mozaīkveida ainava – nelieli pļavu fragmenti mijas ar koku un krūmu puduriem. Ļoti iecienījis krūmainas vecupes, kuru malās ir vecāki, dobumaini koki. Vispiemērotākā sugai ir teritorijas dienvidu daļa. Suga Latvijā ir visai parasta, tādēļ nekādi aizsardzības vai apsaimniekošanas pasākumi speciāli šai sugai nebūtu jāveic.

Brūnā čakste sastopama vairumā piemēroto vietu: krūmāju zonā robežjoslā ar mežu, kā arī atsevišķos krūmāju puduros. Suga ir arī ļoti parasta valstī. Lai gan sugai pašreizējā pļavu aizaugšana ir labvēlīga, tas nebūtu uzskatāms par argumentu pļavu neatjaunošanai uz apsaimniekošanas neatsākšanai. Šī suga nav lieguma dibināšanas mērķis, turklāt pļavu atjaunošanas rezultātā sugas atradnes teritorijā neizzudīs pilnībā, varētu tikai nedaudz samazināties ligzdojošo pāru skaits. Tomēr plānojot pļavu apsaimniekošanu rekomendējama atsevišķu izolētu krūmu puduru atstāšana vietās, kur tie nerada pļavas fragmentējošu efektu un kur pļavu apsaimniekošana reljefa vai mitruma dēļ ir apgrūtināta. Šādu vietu saglabāšana ļautu ligzdojošo āru skaitam saglabāties pašreizējā līmenī.

Niedru lijas katru gadu teritorijā novērota medījot. Visticamāk tie ir putni, kuri ligzdo Rūjas zivju dīķu niedrājos. Jāatzīmē, ka šī nav raksturīga palienu pļavu suga, tādēļ tās klātbūtne nav uzskatāma par teritorijai nozīmīgu un teritorijā veicamie apsaimniekošanas pasākumi ar šīs sugas interesēm nav jāsaskaņo.

Pavasarī palu laikā teritorija ir nozīmīga caurceļojošajiem ūdensputniem – pīlēm un zosīm. Vienlaikus pļavās pavasara migrāciju laikā varētu būt sastopami vairāk kā 1000 dažādu sugu ūdensputnu īpatņu. No pīlēm kā ligzdotājas teritorijā konstatētas meža pīle, priekšķe, krīklis un gaigala.

Maija pirmajā pusē šo teritoriju izmanto caurceļojošie bridējputni, galvenokārt **purva tilbītes** un mērkaziņas, bet konstatētas arī citas sugas (ķīvītes, kuitalas, pļavas tilbītes, lielās tilbītes, tumšās tilbītes un gugatņi). Dažās pļavu bridējputnu sugas, piemēram, mērkaziņa, ķīvīte un pļavu tilbīte teritorijā konstatētas arī kā ligzdotājas.

Īpaši aizsargājamo sugu vai sugu grupu eksistences prasības

- **Ļāvās ligzdojošie putni**

Galvenais priekšnoteikums ļāvās ligzdojošo putnu populācijas saglabāšanā ir lielas klajas ļāvas, ko savukārt nodrošina to ļāušana vai ekstensīva ganīšana. Lai putni varētu sekmīgi izperēt mazuļus, ļāvas jāļauj vasaras otrā pusē, pēc 15. jūlija, bet vēlams vēl vēlāk. Papildus priekšnosacījums ķikutam ir mitra un irdena minerālaugsne, kur baroties, ko nodrošina palieņu ļāvu regulāra applūšana. Protams, svarīgi ir arī tas, ka ligzdošanas periodā putni netiek traucēti.

- **Dienas plēsīgie putni**

Tām dienas plēsīgo putnu sugām, kas ligzdo mežos (mazais ērglis, ķīķis), bet barojas mežmalu zonās un klajajās platībās, nepieciešams nodrošināt to vietu aizsardzību, kur atrodas ligzdas. Tās atrodas galvenokārt ārpus pašreizējā dabas lieguma, tādēļ sakarā ar mežsaimniecisko darbību ir meliorācijas un kailciršu apdraudētas.

Mazajam ērglim ir vēlama ļāvu ļāušana un to aizauguma mazināšana.

1.3.2.2. *Bezmugurkaulnieki*

Tauriņi

Tauriņu faunas pētījumi lieguma teritorijā veikti četrās ekspedīcijās 2006. gada maijā – augustā. Tauriņi tika reģistrēti, izmantojot šādas metodes: vizuāla novērošana, lidojošu tauriņu ķeršana ar tīkliņu, ļāušana ar tīkliņu pa augu lapotnēm, ķeršana ar feromonu lamatām, tauriņu audzēšana no kāpuriem vai kūniņām, sugu konstatēšana pēc augu bojājumiem. Veikto pētījumu rezultātā liegumā konstatēta 231 tauriņu suga (3. pielikums). 6 sugas novērtējamās kā retas vai ļoti retas:

- *Bucculatrix rhamnii* (Herrich-Schäffer, 1855) – Eiropā reta suga, Rūjas palienē ir uz ziemeļiem vistālākā atradne šīs sugas areālā;
- *Ancylis rhenana* (Müller-Rutz, 1920) – mazpazīstama suga, kura ilgu gadu bija zināma tikai Alpos;
- *Stenoptilia veronicae* (Karvonen, 1932) – ļoti lokāla austrumu izplatības suga;
- *Porritia galactodactyla* (Denis et Schiffermüller, 1775) – suga ir uz ziemeļu izplatības robežas;
- *Melitaea diamina* (Lang, 1789) – Latvijā lokāli mitros biotopos sastopama suga;
- *Perizoma sagittata* (Fabricius, 1787) – diezgan reta suga, tipiska mitrās ļāvās vai palienēs.

Tika konstatēta viena īpaši aizsargājamā suga: **lielais skābeņu zeltainītis** *Lycaena dispar* (Haworth, 1809) *ssp. rutilus*. Trīs eksemplāri tika novēroti uz ziediem 20. jūnijā Rūjas palienes ļāvā pie Pantenes. Šī suga lieguma teritorijā acīmredzot nav reta: konstatētie īpatņi ļauj spriest par mērena blīvuma populācija Rūjas palienē. Suga bioloģiski ir saistīta ar hidrofilām zirgskābeņu sugām (piemēram, ūdeņu skābeni un *Rumex aquaticus*, krastmalu skābeni *R. hydrolapathum*), kuras ir sastopamas gar Rūju, ka arī gar meliorācijas grāvjiem vai veciem zivju diķiem.

Tauriņi dabā ir aktīvi no marta līdz novembra beigām. Ņemot vērā arī lieguma platību, pēc četrām ekspedīcijām nav iespējams aptvert visu teritorijas tauriņu faunu. Lielākā daļa tauriņu ir bioloģiski saistīti ar dažādiem augiem. Pamatojoties uz botāniskiem pētījumiem un lieguma biotopu apsekošanu, var spriest, ka no īpaši aizsargājamām sugām lieguma teritorijā visvairāk ir iespējamas: meža sīksamtenis *Coenonympha hero* un skabiozu ļāvraibenis *Euphydryas aurinia*. Vietās, kur Rūjas paliene robežojas ar jauktiem mežiem, par iespējamiem var uzskatīt gāršu samteni *Lopinga achine* un ošu ļāvraibeni *Euphydryas maturna*. Citu īpaši aizsargājamo sugu atrašana ir maz ticama, kaut nav neiespējama.

Lai saglabātu tauriņiem nepieciešamās palienu pļavas, vietām ir nepieciešama krūmu izciršana, ka arī regulāra pļaušana (reizi 1-2 gados).

Ūdeņu bezmugurkaulnieki

Saldūdeņu bezmugurkaulnieku inventarizācija Rūjas palienes dabas liegumā veikta 2006. gada jūlijā-augustā. Inventarizācijas gaitā galvenā uzmanība pievērsta dažādu stāvošo un tekošo saldūdeņu biotopu tipu apsekošanai un dominējošo bezmugurkaulnieku grupu novērtēšanai, kā arī īpaši aizsargājamo un reto sugu konstatēšanai. Teritorijas faunas raksturošanai papildus izmantoti agrāk iegūtie dati par bezmugurkaulnieku izplatību un saistību ar konkrētiem biotopu tipiem dotajā reģionā (EMERALD, Kalniņš 2005). Bez mugurkaulnieku apraksti veidoti atbilstoši teritorijā pārstāvētajiem biotopu tipiem.

Upes

Teško ūdeņu faunu nosaka Rūjā pārstāvētie biotopi. Rūjā sastopamie biotopi smilšu sēres un oļu sēres ir nozīmīgi atsevišķām mušveidīgo divspārņu *Brachycera* un skrejvaboļu *Bembidion* sugām. Savukārt biotopus upju piekrastes virsūdens augu josla un saliktā ūdensaugu josla upēs, apdzīvo tiem raksturīgs bezmugurkaulnieku sugu komplekss –viendienītes *Ephemeroptera*, spāres *Odonata* (zilspāres *Calopteryx*), makstenes *Trichoptera*, kā arī atsevišķās vietās ūdenssūnas *Fontinalis* apdzīvojošās reofilās vaboļu *Coleoptera* sugas – strautnagaiņi *Elmis* un strautvaboles *Hydraenidae*. Atsevišķi upju posmi ir piemēroti arī knaiļspāres *Onychogomphus forcipatus* un zaļās upjuspāres *Ophiogomphus cecilia* attīstībai. Zaļā upjuspāre ir Latvijā reta un aizsargājama suga, reģionā konstatēta pie Sedas, taču domājams ir sastopama plašāk – gan Sedā, gan Rūjā. Augāja daudzveidība Rūjā nosaka arī ar augiem saistīto gliemežu sugu klātbūtni. Konstatēta arī šaurspīļu vēža *Astacus leptodactylus* populācija.

Abās upēs atsevišķās vietās konstatētie biotopis upju krasti bez veģetācijas un upju krasti ar amfībisku veģetāciju ir nozīmīgi atsevišķām skrejvaboļu *Carbidae* sugām un lapgraužiem *Chrysomelidae*.

No konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām, vairākas, teritorijā sastopamās sugas, ir retas un/vai aizsargājamas.

Upes micīšgliemezis *Ancylus fluviatilis*. Suga teritorijā konstatēta vairākās vietās, akmeņainajos upes posmos.

Sarkankāju airvabole *Deronectes latus*. Suga konstatēta Rūjā, teritorijas D un Z galos, taču visticamāk, ka ir sastopama visā Rūjas garumā, galvenokārt akmeņainajos upes posmos.

Biezā perlamutrene *Unio crassus*. Suga teritorijā konstatēta, taču neveido daudzskaitlīgu populāciju.

Vecupes

Teritorijā esošo vecupju novietojums (pļavās, mežmalās, krūmājos), augājs tieši ietekmē arī tur sastopamo saldūdens bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību un indivīdu blīvumu. Nozīmīgākās ūdens bezmugurkaulnieku sabiedrības veidojas tieši vecupēs, kur ir arī lielākā augāja daudzveidība. Šajās vecupēs ir sastopams nelielām un stāvošām ūdenstilpnēm raksturīgais planktonisko un bentisko bezmugurkaulnieku komplekss. Planktonā dominē vēžveidīgie *Crustacea* un virpotāji *Rotatoria*, savukārt no bentiskajiem organismiem minami trīsuļoņi *Chironomidae* un citi divspārņi *Diptera*, makstenes *Trichoptera*, spāres, blaktis *Heteroptera* (ūdensmērītāji *Gerridae*, mugurpeldes *Notonecta*, *Sigara*), adefāgās un polifāgās ūdensvaboles *Coleoptera*, dēles *Hirudinea*, vēžveidīgie *Crustacea* (ūdens ēzelītis *Asellus aquaticus*), kā arī mazzartārpi *Oligochaeta*,

ūdenssērces *Hydrocarina* un gliemji *Mollusca*. No konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām, vairākas, teritorijā sastopamās sugas, ir retas un/vai aizsargājamas.

Spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis*. Suga konstatēta teritorijas centrālās-dienvidu daļas Rūjas vecupēs un iespējams sastopama visās lielākajās, vecupēs, kurās ir gan atklāta, gan augiem aizņemta ūdens zona.

Raibgalvas purvuspāre *Leucorrhinia albifrons*. Suga teritorijā konstatēta, taču nav precīzu datu par sugas izplatību teritorijā. Izplatība varētu būt līdzīga spilgtās purvuspāres *L. pectoralis* izplatībai.

Divjoslu airvabole *Graphoderus bilineatus*. Suga konstatēta Rūjas vecupē. Izplatība varētu būt līdzīga spilgtās purvuspāres *L. pectoralis* izplatībai..

Mirdzošā ūdensspolīte *Segmentina nitida*. Suga teritorijā konstatēta Rūjas vecupē, taču iespējama sugas atrašana arī citās Rūjas vecupēs.

Bebru dīķi (bebraines)

Teritorijā esošajās lielākās bebraines faunas ziņā ir līdzīgas vecupju faunai, jo bebrainēs ir pārstāvētas gan ar ūdensaugiem bagātākas un nabadzīgākas vietas, bezaugāja zemsedze un tml.

Periodiski izžūstošas lāmas (sīkūdeņi)

Periodiski izžūstošas lāmas konstatētas pļavās kā arī uz mežu, un pļavu ceļiem. Lāmu dažāda vecums (sukcesijas stadijas) un pastāvīgums nosaka ar lāmām saistīto bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību un indivīdu skaitu. Vecākās, ar augiem aizaugušās un pastāvīgākās lāmas apdzīvo galvenokārt planktoniskie vēžveidīgie *Crustacea* un odveidīgie divspārņi *Nematocera*, iespējams arī mušveidīgie divspārņi *Brachycera* (dunduri *Tabanus*). Jaunākās, bezaugāja lāmas pamatā apdzīvo odveidīgie divspārņi *Nematocera* – odi *Culicidae*, vaboles *Coleoptera*, periodiski arī blaktis *Heteroptera* – ūdensmērītāji *Gerridae*.

1.3.2.4. Zivis

Rūjā dzīvo līdakas, raudas, ālanti, ruduļi un asari (LVĢMA, 2002).

Rūjas upē konstatēta Biotopu direktīvas II pielikumu suga *Cobitis taenia*.

1.3.2.5. Zīdītāji, abinieki un rāpuļi

Liegumā sastopams **ūdrs** *Lutra lutra* un **bebrs** *Castor fiber* (EMERALD 2003, Data Form 2003).

Tā kā dabas lieguma dabas aizsardzības prioritātes ir putni, biotopi un bezmugurkaulnieki, tad papildus pētījumi par zīdītājiem, abiniekiem un rāpuļiem dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā netika plānoti.

2.3.3. Latvijā īpaši aizsargājamās un starptautiskajās direktīvās un konvencijās minētās sugas

Liegumā konstatētas (2006. gada pētījumu rezultāti) Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas: **stāvlapu dzegužpīrkstīte** *Dactylorhiza incarnata*, **dzegužpīrkstīte** *Dactylorhiza sp.*, **naktsvijole** *Platanthera sp.*, **mānīgā knīdija** *Cnidium dubium*. Mānīgā knīdija ir samērā bieži sastopama lieguma centrālās un dienvidu daļas pļavās.

Pavisam dabas liegumā konstatētas 24 īpaši aizsargājamās un 2 ierobežoti izmantojamās īpaši aizsargājamās putnu sugas, 20 no tām ir arī Putnu direktīvas I pielikuma sugas (4. tab.).

Liegumā konstatētās aizsargājamās putnu sugas

(LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga, 2 – ierobežoti izmantojamā īpaši aizsargājamā suga,
PD – Putnu direktīvas suga)

Suga	LV	PD
Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	1	+
Baltmugurdzenis <i>Dendrocopos leucotos</i>	1	+
Brūnā čakste <i>Lanius collurio</i>	1	+
Dzērve <i>Grus grus</i>	1	+
Grieze <i>Crex crex</i>	1	+
Jūras ērglis <i>Haliaetus albicilla</i>	1	+
Ķīķis <i>Pernis apivorus</i>	1	+
Ķikuts <i>Gallinago media</i>	1	+
Lauku lija <i>Circus cyaneus</i>	1	+
Lielā čakste <i>Lanius excubitor</i>	1	
Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	1	+
Mazais ērglis <i>Aquila pomarina</i>	1	+
Melnais stārķis <i>Ciconia nigra</i>	1	+
Meža zoss <i>Anser anser*</i>	2	
Niedru lija <i>Circus aeruginosus</i>	1	+
Pelēkā dzilna <i>Picus canus</i>	1	+
Paipala <i>Coturnix coturnix</i>	1	
Pļavu tilbīte <i>Tringa totanus</i>	1	
Purva tilbīte <i>Tringa glareola</i>	1	+
Rubenis <i>Tetrao tetrix</i>	2	+
Somzīlīte <i>Remiz pendulinus</i>	1	
Tītiņš <i>Jynx torquilla</i>	1	
Urālpūce <i>Strix uralensis</i>	1	+
Vidējais dzenis <i>Dendrocopos medius</i>	1	+
Ziemeļu gulbis <i>Cygnus cygnus</i>	1	+
Zivjudzenītis <i>Alcedo atthis</i>	1	+

Liegumā sastopama 1 Latvijā īpaši aizsargājama zīdītāju suga – **ūdrs**. Ūdrs un teritorijā sastopamais bebrs ir ES Sugu un biotopu direktīvas sugas.

Teritorijā konstatētas 8 īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas (5. tabula).

Daļa minēto ūdens bezmugurkaulnieku sugu attīstās vecupēs, bet daļa Rūjā. Lai gan visas minētās sugas Latvijā nav uzskatāmas par ļoti retām, tomēr to aizsardzības un saglabāšanas prioritāte ir augsta (izņemot upes micīšgliemezi, mirdzošo ūdensspolīti un sarkankāju airvaboli), jo Eiropas mērogā vērojama šo sugu samazināšanās. Liegumā potenciāli iespējamās sugas (konstatētas teritorijas apkārtnē, teritorijā ir šo sugu attīstībai piemēroti biotopi utml.) ir zaļā dižspāre *Aeshna viridis*, resnvēdera purvspāre *Leucorrhinia caudalis*, zaļā upjuspāre *Ophiogomphus cecilia*, divkupru peldvabole *Brychius elevatus*.

Lieguma teritorijā konstatēta viena īpaši aizsargājama tauriņu suga - **lielais skābeņu zeltainītis**.

Rūjas palienes dabas lieguma teritorijā konstatēto Latvijas īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu saraksts

Suga	LSG	BK	ES	ĪA	MIK
Upes micīšgliemezis <i>Ancylus fluviatilis</i> (Müller, 1774)	2	-	-	1	-
Sarkankāju airvabole <i>Deronectes latus</i> (Stephens, 1829)	-	-	-	1	-
Divjoslu airvabole <i>Graphoderus bilineatus</i> (De Geer, 1774)	-	II	II, IV	1	1
Raibgalvas purvspāre <i>Leucorrhinia albifrons</i> (Burmeister, 1839)	-	II*	IV	1	-
Spilgtā purvspāre <i>Leucorrhinia pectoralis</i> (Charpentier, 1825)	-	II*	II, IV	1	-
Lielais skābeņu zeltainītis <i>Lycaena dispar</i> (Haworth, 1809) <i>ssp. rutilus</i>				1	
Mirdzošā ūdensspolīte <i>Segmentina nitida</i> (Müller, 1774)	3	-	-	1	-
Biezā perlamutrene <i>Unio crassus</i> (Philipsson, 1788)	2	-	II, IV	1	-

Apzīmējumi. LSG – Latvijas Sarkanā grāmata (1998. gada izdevums), norādīta kategorija; BK – Bernes konvencijas sugas (II, III - pielikumi, * - papildinājumi); ES – ES Sugu un biotopu direktīvas sugas Nr. 92/43 EEC (II, III & V - pielikumi, * - papildinājumi); ĪA – MK noteikumu Nr. 396 (2000.14.11., grozījumi 27.07. 2004) "Īpaši aizsargājamo sugu saraksts" sugas (1., 2. pielikumi); MIK - MK noteikumu Nr. 45 (2001.30.01, grozījumi 31.05.2005.) "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" sugas (1. pielikums)

2.4. Teritorijas ainaviskais novērtējums

Rūjas palienes ainava ir būtiski izmainījusies kopš 1920-ajiem gadiem – daļa no plašās Rūjas palienes ir pārveidota par zivju dīķiem, blakus esošais purvs norakts, meliorētas palieņu pļavas (2. att.). Vēlāk pļavu apsaimniekošana pārtraukta. Rezultātā ir palielinājušās ar mežiem klātās platības (lieguma un tā apkārtnes mežos dominē bērzu un jauktu koku niedrāji, kūdreņi un bāreņi), izveidojušies upes ielejas ainavu fragmentējoši mežu puduri un krūmāji.

Atjaunojot pļavas, atsākot un turpinot to apsaimniekošanu, lieguma teritorijā atjaunosies Rūjas ielejai raksturīgā atklātā ainava ar atsevišķiem mežu un krūmāju puduriem upes un vecupju krastos.

2.5. Teritorijas citas vērtības

Pie sociālekonomiskajām vērtībām attiecībā uz visu liegumu var pieskaitīt:

- Dabas liegums kā medījamo dzīvnieku uzturēšanās vieta

Medījamie dzīvnieki (aļņi, stirnas, brieži, bebri, mežacūkas, pīles) izmanto gan dabas liegumā esošās pļavas, mežus un krūmājus, gan arī teritorijas ārpus lieguma kā dzīves un barošanās vietas.

- Dabas liegums kā zivju migrācijas ceļa posms,

Zivis pa Rūjas upi migrē uz Burtņieku ezeru. Negatīvi ietekmē uz Rūjas upi uzceltie Ķoņu un Imantas HES.

- Dabas vērtības kā zinātnisko pētījumu objekts

Dabas lieguma augu un dzīvnieku valsts ir nozīmīgs pētījumu objekts, īpaši tas attiecas uz putniem un bezmugurkaulniekiem.

○ Dabas lieguma pļavas ir nozīmīgas bioloģiski vērtīgo zālāju īpašniekiem, kuri apsaimniekojot pļavas labai draudzīgā veidā, var saņemt atbalsta maksājumus no LAD.

2.6. Teritorijas vērtību apkopojums un pretnostatījums, iesaistīto pušu intereses

Dabas vērtību saglabāšanai nepieciešams uzturēt atklātas palienu pļavu platības, ir jābūt ūdens plūsmai upēs, kas nodrošina palu veidošanos.

Dabas liegumā atrodas 9 Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi: 6450 Upju palienu pļavas (230 ha), kā arī citi pļavu, ūdeņu un mežu biotopi, kas palielina teritorijas bioloģisko un ainavisko daudzveidību.

Liegumā konstatētas 26 īpaši aizsargājamas putnu sugas, no kurām 20 ir arī Putnu direktīvas I pielikuma sugas, 8 īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas, 4 īpaši aizsargājamas vaskulāro sugas un viena īpaši aizsargājama zīdītāju suga.

Balstoties uz īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību valstī un citur Eiropā, noteiktas dabas aizsardzības prioritātes dabas liegumā. Augstākā prioritāte ir sugām un biotopiem, kuri Latvijā ir reti un lokāli izplatīti vai iekļauti Biotopu direktīvas vai Putnu direktīvas pielikumos, un tātad to saglabāšanai dabas liegumam ir vislielākā nozīme. Tie ir:

- Pļavās ligzdojošie putni, īpaši grieze un ķikuts,
- Upju palienu pļavas,
- Mēreni mitras pļavas.

Kā pozitīvs un īpaši svarīgs faktors dabas vērtību saglabāšanā jāmin zemes īpašnieku iespēja pieteikties un saņemt subsīdiiju maksājumus no LAD par bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanu, kas bija galvenais iemesls pļavu apsaimniekošanas atsākšanai, un pagastu sadarbība ar Latvijas Dabas fonda projektu "Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" un UNDP/GEF projektu "Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā". Sadarbības rezultātā zemju īpašniekiem ir iespēja slēgt līgumus ar LDF un saņemt finansējumu no LIFE Daba projekta krūmu izciršanai palienu pļavās, aploka izveidošanai, kā arī tiks izgatavoti informācijas stendi.

Analizējot dabas lieguma apsaimniekošanā iesaistīto pušu intereses (skat. 6. tab.), būtiskas pretrunas netika konstatētas.

6. tabula.

Ieinteresētās puses un to intereses un pienākumi dabas liegumā “Rūjas paliene” un iespējamais ieguldījums dabas vērtību saglabāšanā

Ieinteresētā puse	Intereses un/vai pienākumi teritorijā	Iespējamais vai esošais ieguldījums dabas aizsardzības plāna īstenošanā vai ietekme uz dabas vērtību saglabāšanu
Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagastu padomes	Pārstāvēt iedzīvotāju intereses, sekmēt pagasta attīstību	Ir LIFE04BAT/LV/000198 projekta „Palieņu pļavu atjaunošana ES sugām un biotopiem” partneri Var sekmēt DAP ieviešanu
Pagastu iedzīvotāji	Dabas liegums kā pieeja upei, lai peldētos, brauktu ar laivu, makšķerētu.	Apmeklējot dabas liegumu dabai draudzīgā veidā, sekmē dabas vērtību saglabāšanos.
Dabas lieguma zemju īpašnieki	Apsaimniekot pļavas (ganīt, pļaut) un mežus Saņemt subsīdijas par BVZ apsaimniekošanu, saņemt kompensācijas par ierobežojumiem mežsaimnieciskajā darbībā	Apsaimniekojot pļavas un mežus dabai draudzīgā veidā veicina dabas vērtību saglabāšanos
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts	Administrēt dabas liegumu, piedalīties dabas aizsardzības plāna sagatavošanā un ieviešanā	Administrēt dabas liegumu, piedalīties dabas aizsardzības plāna sagatavošanā un ieviešanā
Vides ministrija	Nodrošināt dabas aizsardzības likumdošanu, saglabāt dabas aizsardzības vērtības	Var atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Dabas aizsardzības pārvalde	Pārraudzīt dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu un ieviešanu	Var atbalstīt un finansēt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai, Var sniegt informāciju par citiem finansu avotiem dabas aizsardzības plāna realizācijai
Valmieras rajona reģionālās vides pārvaldes Dabas aizsardzības daļa	Pārraudzīt dabas aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu	Var atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai Seko līdzi dabas aizsardzības plāna sagatavošanai un ieviešanai
a/s „VAS „LVM”” Rietumvidzemes mežsaimniecība	Veikt mežsaimniecisko darbību, saglabāt dabas vērtības DL;	Apsaimniekojot mežus liegumā un tā apkārtnē dabai draudzīgā veidā sekmē dabas vērtību saglabāšanos

6. tabula (turpinājums)

Valsts meža dienests, Ziemeļvidzemes virsmežniecība, Rūjienas mežniecība	Pārraudzīt dabas aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu meža zemēs	Var atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai Piedalās un seko līdzi dabas aizsardzības plāna ieviešanai Var sniegt informāciju par medījamo dzīvnieku skaitu lieguma apkārtnē
Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde	Pārbauda labas saimniekošanas praksi lauksaimniecības zemēs, pieņem iesniegumus no zemes īpašniekiem par atbalsta maksājumiem. Uztur valsts nozīmes ūdensnotekas, pārbauda vai zemes īpašnieki uztur meliorācijas sistēmas darba kārtībā	Organizējot atbalsta maksājumu piešķiršanu un veicot pārbaudes par BVZ uzturēšanu atbilstoši noteiktajām prasībām sekmē dabas vērtību saglabāšanos dabas liegumā
Latvijas Dabas fonds, LIFE Daba projekts	Sagatavot DAP un sekmēt tā realizāciju	Var realizēt dabas aizsardzības plāna ieviešanas atsevišķus pasākumus vai sekmēt to realizāciju
Zemkopības ministrija	Sadrabībā ar dažādu nozaru ekspertiem sagatavo MK noteikumus, kas nosaka kārtību un nosacījumus, kā ieviešams programmdokuments „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai”.	Ievietojot ekspertu ieteiktos papildinājumus MK noteikumos, kas regulēs kārtību, kādā ieviešams programmdokuments, sekmē dabas vērtību saglabāšanos pļavās.
Zinātnieki	Veikt pētījumus dabas liegumā	Var veikt pētījumus, kas nepieciešami dabas aizsardzības plāna sagatavošanai un īstenošanai
Mednieku kolektīvi “Endzele”, „Pārgauja” un „Rūja”, individuālie mednieki	Medības uz lielajiem zīdītājiem, rudenī putnu medības	Medījot dzīvniekus dabai saudzīgā veidā, veicina dabas vērtību saglabāšanos
LVĢMA	Nodrošināt Nacionālo Bioloģiskās daudzveidības monitoringu valstī	Informācija par īpaši aizsargājamo sugu populāciju stāvokli un īpaši aizsargājamo biotopu stāvokli dabas liegumā
Teritorijas apmeklētāji – atpūtnieki, dabas tūristi	Peldēties, braukt ar laivu, iepazīties ar apkārtnes dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām	Apmeklējot dabas liegumu dabai draudzīgā veidā, sekmē dabas vērtību saglabāšanos.
Makšķernieki	Makšķerēt upē	Apmeklējot dabas liegumu dabai draudzīgā veidā, sekmē dabas vērtību saglabāšanos.
Valmieras rajona padome	Koordinēt un pārraudzīt rajona attīstību	Var sekmēt un atbalstīt dažādu projektu ieviešanu.
Ķoņu un Imantas HES īpašnieki	Saņemt maksājumus par saražoto elektrību no HES uz Rūjas upes no LATVENERGO par 3-kāršu tarifu	Aizsprostu izveidošana ir samazinājusi Rūjas upes caurplūdumu un ūdens līmeni, nenotiek zivju migrācija

Apzīmējumi: DAP – dabas aizsardzības plāns; DL – dabas liegums; LVĢMA – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra

III Teritorijas saglabāšanas mērķi

Redzējums, kādu mēs visi vēlētos redzēt dabas liegumu nākotnē, ietverts dabas lieguma apsaimniekošanas mērķos, kuru sasniegšanai veicamie pasākumi apskatīti nākamajās lappusēs.

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis

Dabas liegumā dominē atklātas palieņu pļavas, sastopamas īpaši aizsargājamas augu un dzīvnieku sugas un pļavu īpašnieki ir ieinteresēti pļavu apsaimniekošanā.

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam (2006. - 2016.)

Institucionālie aspekti

- Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā,
- Samazināts traucējuma faktors dabas liegumā
- Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagastu teritorijas plānojumi nodrošina dabas lieguma dabas vērtību saglabāšanos,

Dabas vērtības

- Atklātas upju palieņu pļavas aizņem vismaz 277 ha,
- Atjaunotas vismaz 180 ha aizaugušās upju palieņu pļavas,
- Saglabātas īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu populācijas,
- Saglabātas liegumā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas vismaz to patreizējā lielumā,
- Samazināta meliorācijas grāvju ietekme uz palieņu hidroloģisko režīmu,

Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings

- Iegūta informācija par pļavās ligzdojošo putnu populācijas skaitliskajām izmaiņām pēc apsaimniekošanas pasākumu (pļavu pļaušanas, ganīšanas, krūmu ciršanas) veikšanas.

Sabiedrības izglītošana un informēšana, tūrisms un atpūta

- Plašākai publikai ir pieejama informācija par dabas lieguma dabas vērtībām un to saglabāšanai nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem,
- Lielākā daļa pļavu īpašnieku ir pieteikušies atbalsta maksājumam BDUZ Lauku atbalsta dienestā,

Monitorings

- Regulāri iegūta informācija par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu, II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu saglabāšanās stāvokli dabas liegumā,

Organizatoriskie aspekti

- Dabas liegumā esošie grāvji, kuru uzturēšana negatīvi ietekmē dabas lieguma vērtību ilglaicīgu saglabāšanos, ir izņemti no meliorācijas kadastra.

IV Apsaimniekošanas pasākumi

4.1. Apsaimniekošanas pasākumi

Apsaimniekošanas pasākumi plānoti laika periodam no 2006. līdz 2016. gadam. Pasākumi sakārtoti 7 tematiskās grupās: A. Institucionālie aspekti, B. Dabas vērtību saglabāšana, C. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings, D. Sabiedrības izglītošana un informēšana, E. Tūrisms un atpūta, F. ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitorings, G. Organizatoriskie pasākumi (tikai tekstā). 7. tabulā ir apkopoti visi ieteiktie apsaimniekošanas pasākumi, sniegta atsauce uz šī pasākuma nepieciešamības pamatojumu iepriekšējās nodaļās, novērtēta pasākuma steidzamība (prioritāte) un vēlamais izpildes termiņš, kā arī nepieciešamie resursi un pasākuma potenciālais finansētājs. Tabulā minētas vidējās izmaksas pēc nodokļu nomaksas!

7. tabula.

Apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums

<i>Pasākums</i>	<i>Pamatojums</i>	<i>Prioritāte un izpildes termiņš, potenciālais izpildītājs</i>	<i>Nepieciešamie resursi un potenciālais finansētājs</i>	<i>Izpildes indikatori</i>	<i>Skatīt pielikumu</i>
A. Institucionālie aspekti					
1. Speciālo dabas lieguma informatīvo zīmju izvietošana dabā		II – vidēji prioritāri 2006./2007. ZBR	8 - 20 Ls 1 zīme ZBR	Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā	10
2. Transporta kustību ierobežojošo zīmju izvietošana		II – vidēji prioritārs	8 - 20 Ls 1 zīme ZBR	Liegumā teritorijā iebrauc tikai transports, kas saistīts ar teritorijas apsaimniekošanu un uzraudzību	10
2. Iekļaut teritorijas plāņos dabas liegumu kā dabas pamatni		Ieteicams 2006	Sēļu, Jeru, Vīlpulkas pagastu pašvaldība	Dabas liegums ir dabas pamatne pagastu teritoriju plāņos	-
B. Dabas vērtību saglabāšana					
1. Regulāra pļavu pļaušana vai ganīšana		I – prioritāri Katru gadu Zemes īpašnieki vai nomnieki	98Ls/ha LAD	Dabas liegumā ir vismaz 277 ha atklātu pļavu	10
2. Krūmu izciršana palieņu pļavās vismaz 180 ha		I – prioritāri Zemes īpašnieki vai nomnieki	* ³ LIFE Daba projekts	Izcirsti 180 ha krūmu	10
3. Pirmreizējā pļaušana vismaz 200 ha pļavu		I - prioritāri Zemes īpašnieki vai nomnieki	* LIFE Daba projekts	Dabas liegumā ir veikta pirmreizējā pļaušana vismaz 200 ha	10
4. Atsevišķu meliorācijas grāvju neuzturēšana dabas liegumā		I – prioritāri Zemes īpašnieki un nomnieki, LAD	0 Ls	Dabas liegumā samazinās meliorācijas ietekme	11
5. Dambju izveidošana vai grāvju aizbēršana		II - vidēji prioritāri	X	Dabas liegumā samazinās meliorācijas ietekme	10
6. Ozolu atēnošana		II - vidēji prioritāri Zemes īpašnieki	*	Ozoli atrodas klajā vietā	10
7. Kadiķu atēnošana		III – ieteicams Zemes īpašnieki	*	Kadiķi atrodas pilnā apgaismojumā	10
8. Vienreizēja kontrolēta pļavu dedzināšana		III – pieļaujams Zemes īpašnieki	*	Pļavas bez biezas kūlas	10

³ Izmaksas atkarīgas no pasākuma komplikētības konkrētā vietā. LIFE Daba projekta laikā finansējumu pasākuma realizācijai iespējams saņemt no projekta, pēc tam tas jāmeklē citos finansu avotos.

6. tabula (turpinājums)

<i>Pasākums</i>	<i>Pamatjums</i>	<i>Prioritāte un izpildes termiņš, potenciālais izpildītājs</i>	<i>Nepieciešamie resursi un potenciālais finansētājs</i>	<i>Izpildes indikatori</i>	<i>Šķatīt pielikumu</i>
C. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings					
Īpaši aizsargājamo ligzdojošo putnu uzskaitē		I – prioritāri 1 x gadā katru gadu Ornitologs	200 Ls gadā LIFE Daba proj. pirmos 3 gadus	Inf. par ligzdojošo putnu populāciju apkopota atskaitē	-
D. Sabiedrības izglītošana un informēšana					
1. Bukleta par palieņu pļavu dabas vērtībām un to apsaimniekošanu izdošana		II – vidēji prioritāri LIFE Daba projekts	1000 Ls LIFE Daba projekts	Buklets izdots un izplatīts ieinteresētajām pusēm	-
2. Bukleta par DL „Rūjas paliene” izdošana		II – vidēji prioritāri 2006/2007 LIFE Daba projekts	700 Ls LIFE Daba projekts	Buklets izdots un izplatīts ieinteresētajām pusēm	-
3. Dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plāna saīsinātās versijas sagatavošana un izdošana		II – vidēji prioritāri 2006/2007 LIFE Daba projekts	700 Ls LIFE Daba projekts	Dabas aizsardzības plāns ir pieejams visām interesētām pusēm	-
4. Informēt sabiedrību par dabas lieguma vērtībām un apsaimniekošanu		I – prioritāri regulāri LIFE Daba projekts 2005.-2008.	LIFE Daba projekts	Regulāras publikācijas presē un internetā	-
E. Tūrisms un atpūta					
Izvietot dabā vismaz divus informatīvos stendus		II - vidēji prioritārs, pašvaldības	500 Ls 1 stends LIFE Daba projekts	Dabā izvietoti vismaz 2 informatīvie stendi	10
F. ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitorings					
Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu un II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu monitorings		II – vidēji prioritārs LVĢMA	500 Ls gadā LVĢMA	Regulāri tiek iegūta informācija par ES nozīmes sugu un biotopu stāvokli dabas liegumā	-
G. Organizatoriskie pasākumi					
Izslēgt atsevišķus dabas lieguma meliorācijas grāvjus no LAD meliorācijas kadastra		I – prioritāri LIFE Daba projekts, LAD, zemes īpašnieki	0	Meliorācijas grāvji izslēgti no meliorācijas kadastra, tie nav jāuztur darba kārtībā, lai zemes īpašnieks saņemtu atbalsta maksājumus no LAD	11

Paskaidrojumi saīsinājumiem tabulā un tālāk tekstā

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

LAD – Lauku atbalsta dienests

LIFE Daba projekts - projekts LIFE04NAT/LV/000198 “Palieņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem”

LVĢMA - Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra

LVAf – Latvijas Vides aizsardzības fonds

DL – dabas liegums

UNDP/GEF projekts – projekts “Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā”

ZBR – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

ZM – Zemkopības ministrija

A. Institucionālie aspekti

1. Informatīvās zīmes aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai, kādas tās ir saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 415 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (balta ozola lapa uz zaļa fona), kopumā nepieciešamas vismaz 10 vietās (10. pielik.). Ieteicamais izmērs - 150x150 mm.

Ja iespējams, var pievienot plāksnīti ar uzrakstu „Dabas liegums”Rūjas paliene””.

2. Transporta kustību ierobežojošu zīmju izvietošana

Lai samazinātu antropogēno slodzi uz liegumu, galvenokārt – lai samazinātu traucējumus putniem, uz ceļiem, pa kuriem var iebraukt lieguma teritorijā un tālāk pārvietoties pa lieguma teritoriju (izņemot piebraucamo ceļu dabas aizsardzības plānā norādītajai ugunsкура vietei) izvietojamas zīmes, kas lieguma teritorijā atļauj iebraukt tikai apsaimniekošanas un uzraudzības nolūkā. Zīmju izvietošanas vietas norādītas 10. pielikumā. Zīmju izvietošana saskaņojama ar pašvaldībām, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju un Ceļu satiksmes drošības direkciju.

3. Iekļaut teritorijas plānojumos dabas liegumu kā dabas pamatni

Izstrādājot teritorijas plānojumu grozījumus, dabas liegumu kā dabas pamatnes teritoriju jāparāda Sēļu, Jeru un Vīlpulka pagastu teritorijas plānojumos.

Pasākums nepieciešams, lai pagastu plānojumi būtu izstādāti saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un nodrošinātu dabas lieguma vērtību saglabāšanos .

B. Dabas vērtību saglabāšana

1. Pļavu regulāra pļaušana vai ganīšana.

Pasākums nepieciešams, lai saglabātu pļavu dabas vērtības. Lielākā daļa pļavu (277,4 ha) dabas liegumā ir izdalītas kā bioloģiski vērtīgās pļavas, kurām vēlams veltīt pļaušanu (pēc 10. jūlija) vai ekstensīva ganīšana. Dabas lieguma pļavās, izņemot smiltāju pļavas un vilkakūlas pļavas (skat. 9. pielik.) pieļaujama zāles smalcināšana. Patreiz dabas liegumā tiek pļautas aptuveni puse no visām bioloģiski vērtīgajām pļavām. Ja plānota ganīšana aplokā, viena aploka iežogotā platība nedrīkst būt mazāka par 30 ha, lai neradītu pļavu fragmentāciju.

Pasākumu veic zemes īpašnieki, saņemot atbalsta maksājumus no LAD. Plānošanas periodā līdz 2006. gadam atbalsta maksājums par BDUZ ir 138 EUR/ha (97 Ls/ha) gadā.

2. Krūmu izciršana pļavās vismaz 180 ha

Dabas liegumā atrodas ar krūmiem, kokiem aizaugušas palieņu pļavas, kuras nepieciešams atjaunot. Izcērtot krūmus, tie jānocērt atstājot ne vairāk kā 5 cm virs zemes. Krūmu ciršana jāveic ziemā vai vēl rudenī un nocirstie krūmi no pļavām ir jānovāc. Jānocērt arī krūmi gar grāvjiem. Pēc tam veicama pirmreizējā pļaušana. Vismaz nākamajos divos gadus jāpļauj atvases.

Izmaksas atkarīgas no krūmu biezības konkrētā zemes gabalā.

Pasākumu veic zemes īpašnieki. 2005. un 2006. gadā krūmu izciršanu finansē LIFE Daba projekts.

3. Pirmreizējā pļaušana vismaz 200 ha

Atklātās vietās, kur pļavas nav ilgstoši pļautas veicama pļavu pirmreizējā pļaušana. Pirmreizējā pļaušana ir darbietilpīgs process, jo ir izveidojies biezs kūlas segums, kas apgrūtina pļaušanu. Šo pasākumu var veikt arī vietās, kur ir izcirsti krūmi.

Pasākumu veic zemes īpašnieki. LIFE Daba projekta laikā finansējumu iespējams saņemt no projekta. Nākotnē finansējumu iespējams pieprasīt Dabas aizsardzības pārvaldē, Latvijas Vides aizsardzības fondā vai citviet.

Izmaksas ir dažādas, atkarībā no tā vai pļaušana notiek mehanizēti, sienu pēc tam sasmalcinot vai ar rokām un sienu izvācot.

Risināmie jautājumi: zemes īpašuma „Forwood Latvia” īpašnieki Jeru pagastā, kam pieder 25,3 % zemes (112 ha) dabas liegumā, tai skaitā BVZ, neatbild uz sūtītajām vēstulēm, kā arī neizrāda interesi par pļavu atbrīvošanu no krūmiem un turpmāku apsaimniekošanu.

4. Atsevišķu meliorācijas grāvju neuzturēšana dabas liegumā

Pasākums nepieciešams, lai uzlabotu palienu pļavu stāvokli. Regulāri uzturot grāvju sistēmas, ūdens ātrāk noplūst no pļavām nekā dabiskos apstākļos, kā rezultātā mainās pļavu augājs, neveidojas mitras periodiski pārplūstošas ieplakas, kas ir barošanās vieta daudziem retām putnu sugām, tai skaitā, ķikutam.

Saskaņā ar Labas saimniekošanas prakses nosacījumiem, meliorācijas sistēmas jāuztur darba kārtībā, kas pēc būtības ir pretrunā ar dabas vērtību saglabāšanai nepieciešamajiem nosacījumiem palienu pļavās. Lai zemes īpašniekiem nebūtu jāuztur to īpašumā esošie grāvji, tos jāizslēdz no meliorācijas reģistra (skat. G. Organizatoriskie pasākumi).

5. Dambju izveidošana uz grāvjiem vai to pilnīga aizbēršana

Saskaņā ar hidroloģiskās izpētes rezultātiem uz atsevišķiem meliorācijas grāvjiem lieguma teritorijā paredzēts izveidot dambjus (11. pielik.). Pasākums nepieciešams, lai samazinātu meliorācijas ietekmi uz palienu pļavām. Dambji nav plānoti uz valsts nozīmes un koplietošanas ūdensnotekām. Pasākumu, ja tam piekrīt visi zemes īpašnieki, kuru zemes skar paredzētā darbība, veic saskaņā ar dotajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Dambji plānoti tikai dabas liegumā ietilpstošās palienes teritorijas vidusdaļā, kur palienes pļavu teritorija ir visplašākā, nosusināta ar grāvju tīklu. Neraugoties uz to, ka sausajā 2006. gada vasarā vairums no grāvjiem bija sausi, pavasara periodā būtu nepieciešams aizkavēt virsūdeņu noplūdi no pļavām uz Rūjas upi, lai nodrošinātu ķikutu un griežu optimālus dzīves apstākļus. Tā kā zemes virsmas augstumi palienē ir nelieli, tad daļai grāvju, kur zemes virsmas kritums nepārsniedz 0.5 m, dambji izvietoti ar aprēķinu, lai panāktu vienmērīgu augsnes mitruma palielināšanos visā konkrētā grāvja drenētās teritorijas platībā. Tā kā dabas lieguma teritorijai pārsvarā pieguļ dabiski mitrie bērzu niedrāji un ar krūmiem aizaugušas mitras pļavas, tad ūdens noteces aizkavēšanas negatīva ietekme uz šīm teritorijām nav gaidāma.

Lētākas izmaksas ir dambju veidošanai no augsnes (aizbēršanai vai aizstumšanai ar buldozeru ne mazāk kā 5 – 7 m platumā) nekā grāvju pilnīgai aizbēršanai, tomēr grāvju pilnīga aizbēršana atjaunotu vienlaidus pļavu platības un radītu ainaviski augstvērtīgāku pļavu ainavu.

Atskaite par 2006. gadā lieguma teritorijā veiktajiem hidroloģiskajiem pētījumiem, kas pamato dambju izveidošanu (grāvju aizbēršanu) pieejama Ziemeļvidzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijā un Latvijas Dabas fondā.

6. Ozolu atēnošana

Pasākums nepieciešams, lai saglabātu saules apspīdētus ozolus, kas ir dzīves vieta retām ķērpju un kukaiņu sugām. Šāds pasākums palielina arī dabas lieguma ainavisko vērtību. Pasākums ieteicams z/ī ar kadastra numuriem 96940050074 un 96820030128 (10. pielik.).

7. Kadiķu atēnošana

Pasākums nepieciešams, lai palielinātu dabas lieguma ainavisko vērtību. Ieteicams z/ī ar kadastra Nr. 96820030139 (0,15 ha)(10. pielik.).

8. Vienreizēja kontrolēta dedzināšana

Pasākuma mērķis ir nodrošināt tādus apstākļus, lai nākamajā sezonā pļavu varētu pļaut vai ganīt.

Kontrolēta dedzināšana pieļaujama visā lieguma teritorijā vietās, kur pļāvās izcirsti biezi saauguši krūmi vai vietās, kur nav iespējama pļaušana vai ganīšana. Dedzināšana veicama vēlu rudenī vai agri pavasarī. Kontrolēta dedzināšana nav pieļaujama tuvu atsevišķi augošajiem ozoliem. Pasākuma vietu ieteicams saskaņot ar nozaru ekspertiem (ornitologiem, botāniķiem).

Pasākumu veic zemes īpašnieks vai apsaimniekotājs, iepriekš saskaņojot darbību ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju, VVD Valmieras reģionālo vides pārvaldi un Valsts glābšanas un ugunsdzēsības dienestu.

C. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings

Īpaši aizsargājamo ligzdojošo putnu uzskaitē nepieciešama, lai varētu spriest kā veiktie apsaimniekošanas pasākumi ietekmē ligzdojošo putnu skaitu dabas liegumā.

Pasākumu veic ornitologs pēc maršruta metodes divas reizes sezonā katru gadu vismaz piecus gadus pēc kārtas. LIFE Daba projekta laikā pasākumu finansē LIFE Daba projekts. Pēc tam pasākuma potenciālais finansētājs varētu būt LVGMA. Ieteicams veikt arī **pļavu veģetācijas monitoringu**.

D. Sabiedrības izglītošana un informēšana

1. Bukleta par palieņu pļavu dabas vērtībām un to apsaimniekošanu izdošana.

Pasākums nepieciešams, lai informētu plašāku sabiedrību par palieņu pļavu dabas vērtībām, to apsaimniekošanu. Bukletu sagatavo un izplata LIFE Daba projekts ar sadarbības partneriem. Buklets „Putni palieņu pļāvās” ir izdots 2005. gadā un tiek izplatīts.

2. Bukleta par dabas liegumu “Rūjas paliene” izdošana

Pasākums nepieciešams, lai informētu plašāku sabiedrību par dabas liegumā “Rūjas paliene” esošajām dabas vērtībām – putniem, pļāvām, mežiem, par veicamajiem apsaimniekošanas pasākumiem un par iespējām apmeklēt dabas liegumu. Bukletu sagatavo un izplata LIFE Daba projekts ar sadarbības partneriem. Plānots bukletu izdot 2007. gadā.

3. Dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plāna saīsinātās versijas sagatavošana un izdošana

Dabas aizsardzības plāns ir liela apjoma specifisks plānošanas dokuments, kas pieejams tikai attiecīgajās valsts un pašvaldību iestādēs. Lai veicinātu dabas aizsardzības plāna pieejamību visām ieinteresētajām pusēm, jāgatavo dabas aizsardzības plāna saīsinātais variants, kas ietvertu svarīgāko informāciju par dabas lieguma dabas vērtībām un to saglabāšanai nepieciešamajiem nosacījumiem.

Plānu paredzēts izsūtīt visiem zemes īpašniekiem un lietotājiem, kā arī pašvaldībām un mežniecībām.

Plāna saīsināto versiju sagatavo un izplata LIFE Daba projekts ar sadarbības partneriem. Plānots pasākumu realizēt 2007. gadā.

4. Informēt sabiedrību par dabas lieguma vērtībām un apsaimniekošanu plašsaziņu līdzekļos

Pasākums nepieciešams, lai informētu plašāku sabiedrību par dabas vērtībām palienu pļavās un veiktajiem pasākumiem šo vērtību saglabāšanā, LIFE Daba projekta norises gaitu. Ne visi apkārtnes iedzīvotāji apmeklē informatīvās un uzraudzības grupas sanāksmes, tāpēc regulāra informācija Valmieras rajona avīzē un internetā varētu sniegt šo informāciju plašākai sabiedrībai. Pasākums veicams regulāri, vizuāli vienu reizi ceturksnī projekta LIFE Daba laikā, pēc tam – atkarībā no aktivitātēm dabas liegumā.

Pasākumu veic LIFE Daba projekts sadarbībā ar projekta partneriem, žurnālistiem.

E. Tūrisms un atpūta

Tā kā dabas liegums atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, infrastruktūras izveidošanai ieteicams vadīties pēc Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātam izstrādātā vienotā stila vadlīnijām, kas nosaka ieteicamos stendu izmērus, izmantojamās materiālus, kā labāk izvietot tekstu, kādiem logo noteikti jābūt uz stendiem utt.

1. Izvietot dabā vismaz divus informatīvos stendus

Pasākums nepieciešams, lai sniegtu dabas lieguma apmeklētājiem informāciju par dabas lieguma atrašanās vietu, apmeklēšanas noteikumiem un sastopamajām dabas vērtībām dabas liegumā. Viens stends varētu būt pie ceļa Idus - Sēļi blakus ceļam, kas ved uz Panteni (ārpus dabas lieguma) (10. pielik.).

Arī iespējamā otra stenda vieta varētu būt ārpus dabas lieguma: Tīrumkalnos uz Rūjienas pilsētas un Jeru pagasta robežas, pie Imantas dzirnavām Rūjienas pilsētas teritorijā, Jeru pagastā pie pagrieziena uz "Briežkalniem", Vilpulkas pagasta Virķēnos vai citur pēc savstarpējas stenda izgatavotāju un pašvaldību pārstāvju vienošanās.

Informatīvo stendu sagatavošanu veic Latvijas Dabas fonds, bet izvietošana dabā un pasākuma saskaņošanu ar attiecīgajām valsts institūcijām – pagastu pašvaldības.

F. ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitorings

Pasākums nepieciešams, lai regulāri iegūtu informāciju par EP Biotopu direktīvas I Pielikuma biotopu un II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu populāciju stāvokli dabas liegumā saskaņā ar Biotopu un Putnu direktīvas prasībām.

Mērķa sugas varētu būt ķikuts, grieze, no biotopiem – 6450 Upju palienu pļavas, 3150 Dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju.

Potenciālais monitoringa biežums varētu būt vienu reizi 6 gados, bet putniem – katru otro gadu. Tomēr gan monitoringa objektu saraksts, gan intervāls ir vēlreiz rūpīgi jāanalizē pirms šāda veida monitoringa uzsākšanas, ņemot vērā tā brīža situāciju un prioritātes.

G. Organizatoriskie aspekti

1. Izslēgt dabas lieguma meliorācijas grāvjus no LAD meliorācijas kadastra

Lai zemes īpašniekam nebūtu jāuztur meliorācijas grāvji, ko šobrīd nosaka MK noteikumi Nr. 272 (08.04.2004) "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi" un MK noteikumi Nr. 221 (21.03.2006) "Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai", tie jāizslēdz no meliorācijas kadastra.

LIFE Daba projekts sagatavo iesniegumu LAD ar lūgumu izslēgt dabas liegumā "Rūjas paliene" esošos 12 meliorācijas grāvjus (11. pielik.) no meliorācijas

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

kadastra, ja zemes īpašnieks tam piekrīt. Izslēdzamo grāvju sarakstu sagatavo hidrologs sadarbībā ar ornitologu un botāniķiem.

4.2. Zonējuma priekšlikums

Dabas liegumam zonējums nav nepieciešams, jo dabas lieguma teritorija ir viendabīga.

4.3. Pasākumi ārpus dabas lieguma, kas sekmētu dabas vērtību saglabāšanos dabas liegumā

Dabas lieguma vērtību saglabāšanos sekmētu Rūjas upes dabiskā upes plūduma atjaunošana, kas īstenojama vai nu pilnībā pārtraucot Imantas un Ķoņu HES darbību vai palielinot to ekoloģisko caurplūdumu un ierīkojot zivju migrāciju ceļus.

V Plāna ieviešana un atjaunošana

5.1. Plāna ieviešanas praktiskie aspekti

Saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 25. pantu, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts veic dabas lieguma pārvaldi. Galvenie pasākumu realizētāji ir zemes īpašnieki vai nomnieki un Sēļu, Jeru un Vilpulkas pagastu pašvaldības.

LIFE Daba projekta ietvaros (2005. - 2008.) tiek finansēti vairāki apsaimniekošanas pasākumi, tai skaitā pļavu atjaunošana, izcērtot krūmus un kokus, pirmreizējā pļaušana, bukletu izdošana. Pārējiem pasākumiem finansējums jāmeklē citviet.

5.2. Plāna atjaunošana

Dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāns izstrādāts 10 gadiem - laika periodam līdz 2016. gadam. Plāna atjaunošana veicama 2016. gadā, izvērtējot veikto apsaimniekošanas pasākumu efektivitāti un papildus pasākumu nepieciešamību.

Nepieciešamības gadījumā dabas aizsardzības plānu var papildināt un mainīt arī ātrāk (balstoties uz apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringa rezultātiem). Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings balstās uz pasākumu izpildes indikatoriem, kas uzskaitīti 6. tabulā IV nodaļā. Lai mainītu dabas aizsardzības plānā paredzētos pasākumus vai dabas aizsardzības plāna mērķus nepieciešams izveidot darba grupu, pieaicinot ekspertus, kas sniegtu atzinumu par to, kādas izmaiņas ir nepieciešamas un kā tās ietekmēs dabas lieguma dabas vērtības. Ieteicams pieaicināt ekspertus, kas piedalījušies dabas aizsardzības plāna izstrādē (skatīt dabas aizsardzības plāna ievadā).

5.3. Nepieciešamie grozījumi teritorijas plānojumos

Sēļu, Vilpulkas un Jeru pagastu teritorijas plānojumos dabas liegums „Rūjas paliene” jāparāda kā dabas pamatnes teritorija, kas apsaimniekojama saskaņā ar dabas aizsardzības plānu..

5.4. Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts

1. Noteikumi nosaka **dabas lieguma "Rūjas paliene"** (turpmāk – **lieguma**) aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā **liegumā** pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus, kā arī **lieguma** teritorijas apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.
2. Liegumā ir spēkā arī citos normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības.
3. Lieguma teritoriju dabā apzīmē ar speciālām informatīvām zīmēm, kuru paraugs un lietošanas kārtība noteikti šo noteikumu 1.pielikumā. Informatīvo zīmju izveidošanu (sagatavošanu) un izvietojumu nodrošina Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija.
4. Ja par vides aizsardzību atbildīgā valsts vai pašvaldības institūcija atbilstoši tās kompetencei pieņem pārvaldes lēmumu, ka kādai darbībai ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz aizsargājamo teritoriju, tās ekosistēmām vai dabas procesiem tajā, vai darbība ir pretrunā ar aizsargājamās teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem un uzdevumiem, šo darbību veikt aizliegts.
5. Zemes īpašniekiem (lietotājiem) aizliegts savā īpašumā (lietojumā) ierobežot apmeklētāju pārvietošanos pa ceļiem, takām, ūdenstecēm un ūdenstīlpēm, kas norādīti dabas lieguma dabas aizsardzības plānā (turpmāk – dabas aizsardzības plāns) un paredzēti dabas lieguma apskatei. (teritorijā nav aktuāli)
5. Jebkāda veida reklāma dabas liegumā dabā izvietojama tikai pēc rakstiskas saskaņošanas ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju.

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

6. Informāciju par dabas lieguma īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem drīkst izplatīt tikai ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas rakstisku atļauju.

7. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:

7.1. veikt jebkādas darbības, par kurām saskaņā ar šo noteikumu 4.punktu pieņemts lēmums, ka tām ir vai var būt:

7.1.1. būtiska negatīva ietekme uz dabiskajiem biotopiem, savvaļas dzīvnieku, augu un sēņu sugām un to dzīvotnēm vai savvaļas dzīvnieku populāciju vairošanos, atpūtu un barošanos, kā arī pulcēšanos migrācijas periodā;

7.1.2. negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm;

7.2. ierīkot jaunus atkritumu poligonus un izgāztuves;

7.3. pārvietoties ar ūdens motocikliem un motorjahtām, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus;

7.4. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu;

7.5. plānot virzienā no lauka malām uz centru;

7.6. veikt zemes transformāciju, **izņemot zemes transformāciju biotopu atjaunošanas pasākumu veikšanai un tūrisma infrastruktūras ierīkošanai, to rakstiski saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju.** ~~zemes transformāciju (pēc rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju) nacionālo parku dabas lieguma zonās un zemes transformāciju (pēc saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi) šo noteikumu 16.28.2.apakšpunktā minēto darbību veikšanai;~~

7.7. ierīkot purves dzērveņu plantācijas;

7.8. nosusināt purvus un pļavas;

7.9. dedzināt sauso zāli un niedres, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams dabas aizsardzības plānā paredzēto dabas apsaimniekošanas pasākumu veikšanai un rakstiski saskaņots ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju;

7.10. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

7.11. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus saskaņā ar ~~šo noteikumu 9.29.apakšpunktu~~ un citiem normatīvajiem aktiem), ja valdauzdes vecums pārsniedz:

7.11.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadus;

7.11.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadus;

7.11.3. apšu audzēm - 30 gadus;

7.12. no 15.aprīļa līdz 31.jūlijam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus, ~~meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem~~ un bīstamo koku (koku, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;

7.13. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz vispārējās lietošanas ceļiem;

7.14. cirst nokaltušus kokus un izvākt kritušus kokus, kritālas vai to daļas, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamo koku novākšanu;

7.15. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, mopēdiem, motorrolleriem, pajūgiem un zirgiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, ja tas nav saistīts ar dabas lieguma apsaimniekošanu vai uzraudzību ~~vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;~~

7.16. ierīkot nometnes un celt teltis ārpus īpaši norādītām vietām;

7.17. kurināt ugunsurus ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām, **izņemot ciršanas atlieku sadedzināšanu;**

7.18. rīkot autosacensības, motosacensības, ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;

7.19. ierīkot savvaļas augu, sēņu un dzīvnieku, kā arī to produktu pārdošanas un iepirkšanas punktus;

8.19. ~~izmantot speciālas vākšanas palīgierīces savvaļas ogu un sēņu lasīšanā;~~ (nav aktuāli teritorijā)

7.20. uzstādīt vēja ģeneratorus;

7.21. pieļaut suņu atrašanos brīvā dabā bez pavadas un uzpurņa, izņemot medības un valsts

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

- robežas apsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos gadījumos un kārtībā;
- 7.22. iegūt derīgos izrakteņus;
- 7.23. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) **plavas palienu, terašu un meža plavas un lauces, izņemot medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces**; (visas teritorijā sastopamās dažādu tipu plavas ir bioloģiski vērtīgas)
- 7.24. sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 hektāriem;
- 7.25. veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- 7.26. celt un ierīkot jaunus aizsprostus un citas ūdens regulēšanas ietaises, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams dabas aizsardzības plānā paredzēto biotopu atjaunošanas pasākumu veikšanai un rakstiski saskaņots ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju;
- 7.27. bez rakstiskas saskaņošanas ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju:
- 7.27.1. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu;
 - 7.27.2. veikt arheoloģiskās izpētes darbus;
 - 7.27.3. izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci).
 - 7.27.4. organizēt brīvā dabā masu sporta, izklaides un atpūtas pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku;
 - 7.27.5. veikt ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju;
 - 7.27.6. ierīkot izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus;
 - 7.27.7. atjaunot un ieaudzēt mežu;
 - 7.27.8. mainīt zemes lietošanas mērķi, izņemot no krūmiem uz plavām vai ganībām;
 - 7.27.9. vākt dabas materiālus kolekcijām;
 - 7.27.10. veikt zinātniskos pētījumus;
 - 7.27.11. ierīkot jaunas un paplašināt esošās ūdenstransporta līdzekļu bāzes;
 - 7.27.12. ierīkot jaunas iežogotas savvaļas dzīvnieku sugu brīvdabas audzētavas.
- 7.28. cirst slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus kopšanas cirtē, sanitārajā cirtē un galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma bez rakstiskas saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi, ~~izņemot koku ciršanu aizsargājamās teritorijās, kurām ir izveidota administrācija, kas izsniedz koku ciršanas apliecinājumus.~~
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 26.10.2004. noteikumiem nr.898)
8. . Būvniecība **dabas liegumā ir aizliegta, izņemot biotopu atjaunošanai un apsaimniekošanai, hidroloģiskā režīma atjaunošanai un tūrismam paredzētās infrastruktūras būvniecību** atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos, šajos noteikumos un dabas aizsardzības plānā noteikto kārtību un ierobežojumus **un rakstiski saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju.**
9. Atļauts izslēgt meliorācijas grāvjus no Valsts meliorācijas kadastra, to rakstiski saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju un reģionālo lauksaimniecības pārvaldi.

Literatūras saraksts

- Āboltiņš O., Zelčs V. 1995. Ģeomorfoloģiskā rajonēšana. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 2. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 140.-141. lpp.
- Dabas aizsardzības plāns Latvijai, WWF project 4568: Conservation plan for Latvia. Final report, 1992. Rīga: LU Ekoloģiskais centrs, 141.
- Eberhards G., Kalniņa L., Zagorska I. 2003. Senais Burtnieku ezers un akmens laikmeta apdzīvotās vietas. – Arheoloģija un etnogrāfija, 21. laidziens. Rīga, Latvijas Vēstures institūta apgāds, 27.-40. lpp.
- Eipurs I. 1998. Salaca. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 5. sēj. Rīga, Preses nams, 30.-31. lpp.
- Kalniņa A. 1995. Klimatiskā rajonēšana. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 2. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 245. lpp.
- Krūmiņš R., Brangulis A. 1998. Ģeoloģiskā karte. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 6. sēj. Rīga, Preses nams.
- Krūmiņš R., Juškevičs V. 1998. Kvartāra nogulumu karte. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 6. sēj. Rīga, Preses nams.
- Krūmiņš R., Pastors A. 1998. Klimatiskā karte. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 6. sēj. Rīga, Preses nams.
- Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas. 3. sēj. Vaskulārie augi. Rīga, 2003.
- Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas. 6. sēj. Putni un zīdītāji. Rīga, 2000.
- Nikodemus O., Kūmiņš R., Zvaigzne E. 1998. Augšņu karte. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 6. sēj. Rīga, Preses nams.
- Račinskis E. 2004. Rūjas paliene. – Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, LOB, 116.-117. lpp.
- Račinskis E., Stīpniece A. 2000. Rūjas zivju dīķi. – Putniem starptautiski nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga, LOB, 96.-98. lpp.
- Ramans K., Zelčs V. 1995. Fizioģeogrāfiskā rajonēšana. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 2. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 74.-76. lpp.
- Tidriķis A. 1994. Burtnieks. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 175.-176. lpp.
- Zelčs V. 1994a. Burtnieka drumlinu lauks. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 173.-174. lpp.
- Zelčs V. 1994b. Burtnieka līdzenums. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 174.-175. lpp.
- Zīverts A. 1998. Rūja. – Latvijas daba. Enciklopēdija. 5. sēj. Rīga, Preses nams, 21.-22. lpp.
- Спурис З. Д. 1956. Стрекозы Латвийской ССР. Рига: Изд-во АН ЛатвССР, 96 с.
- Табак Л. В. 1979. Общая характеристика растительного покрова и геоботанические микрорайоны. – Флора и растительность Латвийской ССР. Северо-Видземский геоботанический район. Рига, Зинатне, 5-17 с.

Kartes

- Mazsalaca 2003. Latvijas Republikas topogrāfiskā karte mērogā 1 : 50 000. Mazsalaca 5321. LR VZD Kartogrāfijas pārvalde.
- Rūjiens 1927. Latvijas armijas štāba Ģeodēzijas – Topogrāfijas daļas Latvijas karte mērogā 1 : 75 00, kartes lapas numurs 053 Rūjiens.

Nepublicēti materiāli

Auniņš, A. 1999. Ķikuta aizsardzības pasākumu plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Projekta atskaite.

Auniņš A. 2003. Lauku biotopu monitorings. *Pļavu un lauksaimniecības zemju monitoringa rokasgrāmata*. Rīga, LVA, 27-37.

Sēļu pagasta teritoriālais plānojums.

Jeru pagasta teritoriālais plānojums.

Vīlpulkas pagasta teritoriālais plānojums.

EMERALD 2003. Projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" lauka darba anketas. Projekta norises laiks 2001-2004. gads, izpildītājs Latvijas Dabas fonds, finansētājs DANCEE.

Keišs, O. 1999. Griezies aizsardzības pasākumu plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Projekta atskaite.

Pļavu projekts 2002. Projekta "Pļavu inventarizācija Latvijā" datu bāze. Projekta norises laiks 2000.-2002. gads, izpildītāji: Latvijas Dabas fonds, Nīderlandes Karaliskā dabas aizsardzības biedrība, finansētāji: Nīderlandes valdība, PIN-MATRA fonds.

Opermanis, O., Kabucis, I., Auniņš, A. 1997. CORINE Biotopes projekts Latvijā. 1994 – 1997. Darba metodika un rezultāti.

Interneta adreses

www.dap.gov.lv

www.likumi.lv

www.lva.gov.lv

www.pmlp.gov.lv

www.lvgma.gov.lv

<http://www.salaca.lv>

<http://www.pmlp.gov.lv>

Pielikumi

Dabas aizsardzības plāna izstrādes gaita

- I pielikums. Informatīvo sanāksmju dalībnieku saraksti un protokoli
- II pielikums. Pirmās uzraudzības grupas sanāksmes protokols un dalībnieku saraksts
- III pielikums. Dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols, dalībnieku saraksts un pārskats par sabiedrisko apspriešanu
- IV pielikums. Uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokols un dalībnieku saraksts

Dabas aizsardzības plāns

Tabulas

- 1. pielikums. Dabas lieguma „Rūjas paliene” robežpunktu koordinātas un shēma
- 2. pielikums. Zemes īpašuma veidi dabas liegumā “Rūjas paliene”
- 3. pielikums. Dabas liegumā „Rūjas paliene” konstatētās tauriņu sugas
- 3A. pielikums. Dabas liegumā „Rūjas paliene” konstatētās putnu sugas

Kartes

- 4. pielikums. Zemes īpašuma veidi dabas liegumā “Rūjas paliene”
- 5. pielikums. Zemes lietojuma veidi dabas liegumā “Rūjas paliene”
- 6. pielikums. Bioloģiski vērtīgās pļavas (BVZ) dabas liegumā “Rūjas paliene”
- 7. pielikums. Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi dabas liegumā „Rūjas paliene”
- 8. pielikums. Īpaši aizsargājamās un retās augu un bezmugurkaulnieku sugas dabas liegumā „Rūjas paliene”
- 9. pielikums. Dabas liegumā „Rūjas paliene” sastopamie biotopi
- 10. pielikums. Apsaimniekošanas pasākumi dabas liegumā „Rūjas paliene”
- 11. pielikums. Meliorācijas ietekmes samazināšanas pasākumi dabas liegumā „Rūjas paliene”

Fotogrāfijas

- 12. pielikums. Dabas lieguma raksturīgākie biotopi un sugas

**Informatīvā sanāksme dabas aizsardzības plāna izstrādei dabas liegumam
"Rūjas paliene", 23.03.2006. Valmieras raj. Sēļu pagasts**

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, Uzvārds	Organizācija/īpašums
1.	Liene Salmiņa	Latvijas Dabas fonds
2.	Uldis Balodis	Valmieras reģionālā vides pārvalde
3.	Inga Račinska	Latvijas Dabas fonds
4.	Dainis Ozols	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija
5.	Ludmila Buliņa	
6.	Daiga Majore	z/ī „Cīruļi”
7.	Vija Jaunzeme	Sēļu pagasta bibliotēka
8.	Ineta Kalnāre	Sēļu pagasta padome
9.	Irēna Šmite	Sēļu pagasta padome
10.	Osvalds Ozols	z/s Jaunbramaņi
11.	Māra Šlokenberga	z/s Rožkalni
12.	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds
13.	Andris Klepers	Latvijas dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:00, beidzas plkst. 13:00

Sanāksmi vada – Inga Račinska

Protokolē – Liene Salmiņa

Darba kārtība:

1. Ievads par projektu, A. Auniņš.
2. Kopsavilkums par dabas liegumu "Rūjas paliene", A.Klepers.
3. Dabas aizsardzības plānu izstrādes būtība un procedūra, L.Salmiņa.
4. Kopsavilkums par dabas lieguma "Rūjas paliene" DAP izstrādes procesu un plānotajiem darbībām, L.Salmiņa

Uzstāšanās laikā jautājumu nebija.

Sanāksmes dalībnieki vienojās, ka pirmā uzraudzības grupas sanāksme būs augustā.

Sanāksmi vadīja

I. Račinska

Protokolēja

L. Salmiņa

**Informatīvā sanāksme dabas aizsardzības plāna izstrādei dabas liegumam
"Rūjas paliene", 24.03.2006. Valmieras raj. Jeru pagasts**

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, Uzvārds	Organizācija/īpašums
1.	Liene Salmiņa	Latvijas Dabas fonds
2.	Inga Račinska	Latvijas Dabas fonds
3.	Inese Zūle	Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde
4.	Iveta Buņķe	Vilpulkas pagasta padome
5.	Arkādijs Studenkovs	Vecates pagasta padome
6.	Ginta Praudiņa	Jeru pagasta padome
7.	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds
8.	Dainis Ozols	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija
9.	Kaspars Beriņš	Valmieras virsmežniecība
10.	Andris Klepers	Latvijas dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 10:00, beidzas plkst. 12:00

Sanāksmi vada – Inga Račinska

Protokolē – Liene Salmiņa

Darba kārtība:

1. Ievads par projektu, A. Auniņš.
2. Kopsavilkums par dabas liegumu "Rūjas paliene", A.Klepers.
3. Dabas aizsardzības plānu izstrādes būtība un procedūra, L.Salmiņa.
4. Kopsavilkums par dabas lieguma "Rūjas paliene" DAP izstrādes procesu un plānotajiem darbībām, L.Salmiņa

Sanāksmes laikā tika uzdots jautājums par kontrolētās dedzināšanas veikšanu. DA plāna izstrādātāji atbildēja, ka tas ir paredzēts kā vienreizējs pasākums vietās, kur citādi grūti atjaunojama pļava. Dedzināšana saskaņojama ar reģionālo vides pārvaldi un valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu. Pēc tam atjaunotā pļava jāpļauj vai jānogana.

Sanāksmes dalībnieki vienojās, ka pirmā uzraudzības grupas sanāksme būs augustā.

Sanāksmi vadīja

Protokolēja

I. Račinska

L. Salmiņa

II pielikums

Dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksme, 21.08.2006. Valmieras raj. Sēļu pagasts

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, Uzvārds	Organizācija/īpašums
1.	Lelde Eņģele	Latvijas Dabas fonds
2.	Gundega Freimane	Dabas aizsardzības pārvalde
3.	Kaspars Beriņš	Valmieras virsmežniecība
4.	Dainis Ozols	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija
5.	Ineta Kalnāre	Sēļu pagasta padome
6.	Uldis Balodis	Valmieras reģionālā vides pārvalde
7.	Iveta Buņķe	Vilpulkas pagasts
8.	Vija Jaunzeme	Sēļu pagasta bibliotēka
9.	Viktors Kalniņš	Sēļu pagasta padome
10.	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds
11.	Liene Salmiņa	Latvijas dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:00, beidzas plkst. 14:00

Liene Salmiņa (turpmāk L.S.) atklāj sanāksmi un informē par sanāksmes darba kārtību.

L.S. informē par dabas aizsardzības plāna (turpmāk DA plāna) izstrādes gaitā paveikto:

- ir veiktas putnu uzskaites;

Ainārs Auniņš (turpmāk A.A.) papildina par putnu uzskaites rezultātiem: ir pieaudzis riestojošo ķikutu skaits (pagājušajā gadā 17-20 tēviņi, šogad – 27-30), izveidojies jauns riests Palmutes kreisajā krastā, arī griežu ir vairāk. Ir pamats uzskatīt, ka pļavu apsaimniekošanas atsākšana ir sekmējusi ķikutu un griežu skaita palielināšanos.

- veikti bezmugurkaulnieku pētījumi, konstatētas aizsargājamās sugas biežā perlamutrene un zirgskābeņu zilenītis;

- turpinās biotopu kartēšana, konstatēta arī galvenokārt Lubāna apkārtnē raksturīgā aizsargājamā augu suga mājīgā knīdija;

- apkopota informācija par bioloģiski vērtīgajiem zālājiem (turpmāk BVZ), kas lieguma teritorijā konstatēti līdz šim, biotopu kartēšanas rezultātā informācija par BVZ papildināsies;

- iegūta informācija par liegumā esošajiem meliorācijas objektiem;

- tiek veikti nelieli hidroloģiskie pētījumi;

- būs informācija arī par Rūjā sastopamajām zivju sugām;

- apkopota informācija par liegumā esošajām mežu zemēm, tajās ietilpst arī zāļu purvi;

Gundega Freimane (turpmāk G.F.) papildina par uzraudzības grupas sastāvu: atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par DA plānu izstrādes kārtību uzraudzības grupā nepieciešami arī Lauku atbalsta dienesta un VAS "Latvijas valsts meži" pārstāvji. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijai, kas veidoja uzraudzības grupu, šo organizāciju pārstāvji jāauzicina un jāiekļauj uzraudzības grupas sastāvā.

L.S. informē par DA plānā paredzētajiem teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem:

- nepieciešams izvietot teritorijas robežzīmes ("ozollapas");

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

Vienojas, ka robežzīmes izvietos pagasti. Nepieciešamās zīmju vietas būs norādītas DA plānā, zīmes dos dabas aizsardzības pārvalde, stabus vēlams izgatavot pēc "vienotā stila" kā citās aizsargājamās teritorijās.

- dabas liegumam jāparādās pagastu teritorijas plānojumos;

Sēļu pagastam teritorijas plānojums apstiprināts 2001. gadā, kad liegums vēl nebija izveidots, liegumu iekļaus, kad tiks izstrādāti plānojuma grozījumi. Vilpulkas pagasta teritorijas plānojumā liegums iekļauts kā aizsargājama dabas teritorija.

- DA plānā paredzēta pļavu vēlā pļaušana vai ekstensīva noganīšana un krūmu izciršana;

Izraisās diskusija par DA plānā paredzēto minimālo aploka platību 20 ha – tas nepieciešams pļavu putniem, lai pļava būtu pietiekami liela, nesadalīta un neapdraudētu plēsīgie putni. Mazāku zemes gabalu īpašniekiem iespējams kooperēties.

A.A. informē par paveikto "Palienu pļavu projekta" ietvaros: veikta krūmu ciršana vai pirmreizējā pļaušana pie Pantenes, Vilpulkas, Sēļu pagasta teritorijās. "Zviedru fonda" īpašumos veikta pļaušana, krūmi vēl nav cirsti. Jeru pagastā nav iespējams atrast zemes īpašnieku lielai platībai – ja šīs pļavas neapsaimniekos, draud aizaugt ķikutu riests.

Vēl šajā un nākošajā gadā zemes īpašnieki var pietreikties un krūmu ciršanu un pirmreizejo pļaušanu veikt par projekta līdzekļiem.

Izraisās diskusija, ka meži liegumā veidojušies galvenokārt aizaugot palienu pļavām, tajos aizsargājamas dabas vērtības nav konstatētas, iespējams saglabāt pašreizējās aizsardzības prasības, ja nepieciešams, lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (turpmāk IAIN) var samazināt mežsaimnieciskās darbības ierobežojumus.

Uldis Balodis (turpmāk U.B.) norāda uz pamanītajām neprecizitātēm DA plāna tekstā: ir izdoti jauni Makšķerēšanas noteikumi, grozīti Ministru kabineta 416. noteikumi, apvienojušās Rūjas un Rūjienas mežniecības, Rūjā lieguma teritorijā nav bijusi licenzētā makšķerēšana, Rūjā vajadzētu būt arī karpām.

Izraisās diskusija par meliorācijas sistēmu apsaimniekošanu un mazo HES ietekmi:

- lieguma teritoriju ietekmējusi meliorācija, meliorācijas sistēmas saistītas ar teritoriju ārpus lieguma, taisnota un padziļināta arī Rūjas gultne;

- pļavu applūšana un mitruma saglabāšanās ir nepieciešama ķikutam, kas ir lieguma mērķa suga,

- vienojoties ar zemes īpašniekiem, būtu nepieciešams neuzturēt vienas saimniecības grāvjus un izslēgt tos no meliorācijas grāvju reģistra,

- valsts nozīmes grāvjus būtu labi tīrīt tikai līdz lieguma robežai,

- lai mainītu meliorācijas grāvju apsaimniekošanas kārtību, nepieciešams hidrologa slēdziens un vienošanās ar Lauku atbalsta dienestu un zemes īpašniekiem;

- mazie HES izmaina upes caurplūdumu un palienu dabisko hidroloģisko režīmu,

- nepieciešams noskaidrot uz Rūjas augšpus lieguma esošo HES pašreiz esošo ekoloģisko caurplūdumu, priekšlikums – pārrēķināt un palielināt šo HES ekoloģisko caurplūdumu vai turbīnas darbināt tiešās pieplūdes režīmā.

L.S. informē par plānotajiem apsaimniekošanas pasākumu monitoringa pasākumiem – putnu uzskaites un ja tiks veikti pasākumi, kas maina pašreizējo hidroloģisko režīmu, tad arī tiem paredzēts monitoringi.

L.S. informē par plānotajiem informatīvajiem pasākumiem: tiks izdota DA plāna īsā versija un buklets.

Izraisās diskusija par tūrisma iespējām liegumā:

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

- idejas par tūrisma taku un skatu torni lieguma Z daļā;
- DA plānā kartē jāparedz ūdenstūristu apmetņu vietas,
- iespējams "legalizēt" atpūtas vietu pie Pantenes (pašvaldības īpašums);
- DA plānā jānorāda vietas, kur tūrisma infrastruktūra nav pieļaujama, pārējā teritorijā tā pieļaujama, saskaņojot ar reģionālo vides pārvaldi.

Izraisās diskusija par informatīvo stendu vietām, vienojas, ka stendi varētu būt Virķēnos "pie lielā krustojuma", Pantenē šosejas malā (vai Sēļos pie pagasta padomes?), jāprecizē stenda vieta Jeru pagastā. Stendu izvietošana jāaskaņo ar visām atbildīgajām institūcijām.

Izraisās diskusija par teritorijas zonējuma un IAIN nepieciešamību un vienojas, ka teritorijai zonējums nav nepieciešams. Iespējams, nepieciešami IAIN, lai paredzētu DA plānam atbilstošu meliorācijas grāvju apsaimniekošanu. IAIN iespējams paredzēt arī mežsaimnieciskās darbības atvieglojumus.

D. Ozols ierosina liegumā iekļaut ģeoloģiski un bioloģiski interesantu Rūjas lieloku ar parkveida mežu uz ziemeļiem no pašreizējās lieguma teritorijas.

Noskaidrojas, ka lieguma tuvumā (starp Sēļiem un Panteni) atrodas kultūrvēsturiskas teritorijas – Ceriņu un Braukšu senkapi.

Uzraudzības grupa vienojas, ka DA plāns tiks gatavots uz sabiedrisko apspriešanu, pirms tam saņemot uzraudzības grupas locekļu komentārus par sabiedriskajai apspriešanai sagatavoto DA plāna redakciju.

DA plāna sabiedriskā apspriešana varētu būt oktobra pirmajā pusē Sēļu pagastā.

Sanāksmi vadīja
Protokolēja

L. Salmiņa
L. Eņģele

**Dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāna sabiedriskās
apspriešanas sanāksme, 16.11.2006. Valmieras raj. Sēļu pagasts**

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, Uzvārds	Organizācija/īpašums
1.	Edvīns Šmits	SIA „Zviedru fonds”
2.	Osvalds Ozols	z/s Jaunbramaņi
3.	Zenta Špate	Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde
4.	Pēteris Buliņš	z/s „Druļļi”
5.	Anna Auniņa	Vilpulkas pagasta padome
6.	Kaspars Beriņš	Valmieras virsmežniecība
7.	Aigars Indriksons	LVMI „Silava”
8.	Ginta Praudiņa	Jeru pagasta padome
9.	Ingrīda Runce	z.ī. „Skoliņas 2”
10.	Vija Jaunzeme	Sēļu pagasta padome
11.	L. Gerasimova	z.s. „Ataugas”
12.	V. Kalniņš	Sēļu pagasta padome
13.	G. Gladkins	Rūjienas pilsētas dome
14.	V. Meiunte	Saimn. „Skoliņas”
15.	Gundega Freimane	Dabas aizsardzības pārvalde
16.	Lelde Eņģele	Latvijas Dabas fonds
17.	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds
18.	Liene Salmiņa	Latvijas dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:15, beidzas plkst. 13:30

Liene Salmiņa (turpmāk L.S.) atklāj sanāksmi un informē par sanāksmes darba kārtību un turpmāko dabas aizsardzības plāna (turpmāk DA plāna) izstrādes procedūru, aicina klātesošos aktīvi uzdot jautājumus.

L.S. informē par lieguma dabas vērtībām, paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

Jautājums: Kur paliks putni, ja pļavās ganīs lopus?

Ainārs Auniņš (turpmāk A.A.): Svarīgi ir ierobežot lopu skaitu, tad putniem netraucēs. Pieļaujamais lopu skaits uz 1 ha ir noteikts un jāievēro, lai varētu saņemt atbalsta maksājumus.

Jautājums: Vai atstās krūmus Rūjas krastā pie Pantenes?

A.A.: Krūmi uz krasta vaļņa netraucē pļavu putniem, zināmā mērā tie arī stiprina krastu, tāpēc projekta ietvaros šie krūmi netiek cirsti. Taču, saskaņojot ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu (turpmāk ZBR), zemes īpašniekiem ir iespējams krūmus nocirst.

Jautājums: Kā iespējama kontrolētā dedzināšana?

A.A.: kontrolētā dedzināšana rakstiski saskaņojama ar ugunsdzēsējiem un ZBR, var apvienot ar nocirsto krūmu dedzināšanu.

L.S.: pagaidām ir atklāts jautājums par takām: pašlaik DA plānā takas nav norādītas, bet vēl gaidām priekšlikumus.

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

Gundega Freimane (turpmāk G.F.) informē par iespēju turpmāk pieteikt projektus DA plānos paredzētās infrastruktūras izveidošanai sugu un biotopu aizsardzībai. Garantēts finansējums būs robežzīmju, aizliedzošo zīmju, un informācijas stendu par teritoriju izvietojumam. Jebkura juridiska persona varēs piedalīties konkursā projektu īstenošanai.

L.S.: kur būs iegūstama informācija par šo finansējumu.

G.F.: būs speciāli Ministru Kabineta noteikumi, Vides ministrija informēs pašvaldības, kuru teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Aigars Indriksons (turpmāk A.I.) informē par lieguma teritorijā veiktajiem hidroloģiskajiem pētījumiem, uz kuriem pamatojoties tiek ieteikts aizdambēt atsevišķus meliorācijas grāvjus.

Jautājums: Vai aizdambējot grāvjus, neapplūdīs meži ārpus lieguma?

A.I.: Liegumam blakus atrodas galvenokārt pārmitrie meži, tos mitruma palielināšanās ietekmētu labvēlīgi. Taču platībām ārpus lieguma nevajadzētu applūst.

A.I.: Pētījumi turpinās, būtu nepieciešams kāds brīvprātīgais, kurš par samaksu būtu ar mieru reizi nedēļā izmērīt ūdens līmeni 8 kontroles akās. Nepieciešami arī pētījumi, kā Rūjas hidroloģiju ietekmē Ķoņu un Imantas HES, zivju dīķi.

Ierosinājums: DA plānā precīzi aprakstīt dambju būvēšanas metodes.

Ierosinājums: lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos iekļaut formulējumu: „aizliegta dzērveņu audzēšana”.

Izraisās diskusija par atpūtas vietu ierīkošanu lieguma teritorijā. Ņemot vērā ķikutu riestu, vienojas, ka atpūtas vieta DA plānā tiks paredzēta tikai pie Pantenes, uz ceļiem pie lieguma robežas tiks paredzēta iebraukšanas aizlieguma zīmju uzstādīšana.

Izraisās diskusija par skatu torņa nepieciešamību un tūrisma takām. Vienojas, ka skatu torni būvēt nav lietderīgi. Vēl jāprecizē informācija par iespējamo taku lieguma ziemeļu galā, kā arī iespējamo informācijas stenda vietu Jeru vai Vilpulkas pagastā.

Priekšlikumi tiks gaidīti līdz 24. novembrim. Pēc tam DA plāns tiks precizēts un iesniegts pašvaldībās atzinuma saņemšanai.

Sanāksmi vadīja:

L. Salmiņa

Protokolēja:

L. Eņģele

Pārskats par dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu

Dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2006. gada 16. novembrī Sēļu pagasta padomē. Informācija par sabiedriskās apspriešanas sanāksmi tika izsludināta laikrakstos „Latvijas Vēstnesis” un „Rūjienas vēstnesis” divas nedēļas pirms sanāksmes, dabas aizsardzības plāna 1. redakcija interesentiem šo laiku bija pieejama Jeru, Sēļu un Vīlpulkas pagastu padomēs. Zemes īpašnieki un atbildīgo institūciju pārstāvji tika rakstiski uzaicināti piedalīties sanāksmē.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē piedalījās 18 dalībnieki, sanāksmē izteiktie komentāri un priekšlikumi fiksēti protokolā (dabas aizsardzības plāna III pielikums).

Sanāksmes laikā redakcionāli precizēti individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (IAIN) projekta 7.7., 7.16. un 7.22. punkti atbilstoši lieguma dabas vērtību saglabāšanas specifikai.

Ņemts vērā ierosinājums, iekļaut IAIN projektā punktu, kas atļautu izslēgt meliorācijas grāvjus no Valsts meliorācijas kadastra (IAIN projekta 9. punkts).

Pēc diskusijas sabiedriskās apspriešanas sanāksmē (skat. protokolu), dabas aizsardzības plāns papildināts ar īstermiņa mērķi „Samazināts traucējuma faktors dabas liegumā” (50. lpp.) un ar pasākumu, kas paredz iebraukšanas liegumā ierobežojumus (skat. 51. lpp. 7. tab., 53. lpp. A2, 10. pielikumu).

Ņemot vērā, ka saņemti vairāki priekšlikumi par otra iespējamā informācijas stenda atrašanās vietu, dabas aizsardzības plānā saglabāta iespēja, konkrēto lēmumu pieņemt stenda izgatavotājiem un pašvaldībām (56. lpp. E.1.).

Ņemot vērā, ka nav saņemti konkrēti priekšlikumi par taku u.c. tūrisma infrastruktūras izveidošanas nepieciešamību liegumā, dabas aizsardzības plānā norādīta tikai viena ugunsкура vieta pie Pantenes, taču dabas aizsardzības plāns pieļauj tūrisma infrastruktūras izveidošanu, saskaņojot to ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrāciju un ņemot vērā ornitologa un biotopu eksperta atzinumus (26. lpp. 1.4.3. apakšnodaļa, IAIN projekta 7.27.6. punkts).

Citus priekšlikumus dabas aizsardzības plāna izstrādātāji sabiedriskās apspriešanas laikā nav saņēmuši.



Latvijas Republika
Valmieras rajons
Jeru pagasta padome

Reģ. Nr. 90000043013
Jeru pagasta "Valdaines", Endzele LV-4234,
tālruni 6 4263506, 6 4263224, 6 4268026, FAX 6 4263506, e-pasts: jeri@tvnet.lv

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS
Valmieras rajona Jeru pagastā

2006.gada 13.decembrī

(prot. Nr. 13, 1. §)

Par dabas lieguma „Rūjas paliene”
dabas aizsardzības plāna saskaņošanu

Iepazīstoties ar Latvijas dabas fonda sadarbībā ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta izstrādāto projektu LIFE04NAT/LV/000198 „Palienu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem” dabas lieguma „Rūjas paliene”, liegums atrodas Valmieras rajona Sēļu, Jeru un Vīlpulkas pagastos, dabas aizsardzības plānu laika posmam no 2006. gada līdz 2016.gadam, atklāti balsojot ar 6 balsīm „par” (M.Brīnuma, D.Čākurs, I.Leska, V.Markins, Ē.Rāve, M.Zariņš). pret nav, atturas nav, JERU pagasta padome **n o l e m j:**

1.Atbalstīt izstrādāto dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Rūjas paliene”, laika posmam no 2006.gada līdz 2016.gadam.

2.Pagasta teritorijas plānojumā ņemt vērā dabas liegumu „Rūjas paliene”, kas apsaimniekojama saskaņā ar dabas aizsardzības plānu.

Padomes priekšsēdētāja

Ē.Rāve

IZRAKSTS PAREIZS

Jeru pagasta padomes sekretāre
Jeru pagastā, 15.12.2006.



M.Brīnuma



LATVIJAS REPUBLIKA
VALMIERAS RAJONS
VILPULKAS PAGASTA PADOME

Reģ. Nr. 90000069417

"Pagastnāja", Vilpuka, Vilpukas pagasts, Valmieras rajons, LV-4241
Tālr./fakss 4266781, tālr.4266771, mob.tālr. 29420018

e-pasts: vilpukas.p@navigator.lv

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS

Valmieras rajona Vilpukas pagastā

2006.gada 20.decembrī

Nr.14 19.p.

**Par dabas lieguma „Rūjas paliene”
dabas aizsardzības plāna apstiprināšanu**

Izskatot Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Rūjas paliene” laika posmam no 2006.gada līdz 2016.gadam un atbilstoši MK noteikumiem Nr.234 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”, atklāti balsojot, ar 7 balsīm par (A.Auniņa, P.Edulis, E.Ameriks, I.Kļaviņa, Dz.Mača, M.Mīlīga, G.Zariņa), pret nav, atturas nav, **padome nolemj:**

1.Apstiprināt Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plānu laika posmam no 2006.gada līdz 2016.gadam.

Padomes priekšsēdētāja

personiskais paraksts

A.Auniņa

IZRAKSTS PAREIZS

Vilpukas pagasta
padomes sekretāre
Vilpukā 22.12.2006.



D.Pozņaka



Latvijas Republikas Valmieras rajona

SĒĻU PAGASTA PADOME

Reģ. Nr. 90000043390

"Sēļu muiža", Sēji, Sēļu pagasts, Valmieras rajons, LV-4213, tālrunis/fakss 4268084, e-pasts: selu.pag@valmiera.lv
norēķinu kods LV59UNLA0018900130516, AS "SEB Latvijas Unibanka" Valmieras filiāle, kods UNLALV2X

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS
Valmieras rajona Sēļu pagastā

2007.gada 18.janvārī

Nr.1

1.

Par atzinuma sniegšanu dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plānam

Saskaņā ar 2006.gada 28.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.234 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 33.punktu, atklāti balsojot ar 6 balsīm (A.Buliņš, B.Gulbe, V.Jaunzeme, V.Kalniņš, V.Ķīmenis, A.Piešiņš) par, pret- nav, atturas- nav, pagasta padome **nolemj**:
Saskaņot Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas lieguma „Rūjas paliene” dabas aizsardzības plānu laika posmam no 2006.gada līdz 2016.gadam.

Sēdes vadītājs

V. Kalniņš

IZRAKSTS PAREIZS.

Sēļu pagasta padomes sekretāre
Valmieras rajona Sēļu pagastā
19.01.2007.

I. Kalnāre



IV pielikums

Dabas lieguma "Rūjas paliene" dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sanāksme, 19.01.2007. Valmieras raj. Sēļu pagasts

Dalībnieku saraksts

Nr.p.k.	Vārds, Uzvārds	Organizācija/īpašums
1.	Uldis Balodis	Valmieras reģionālā vides pārvalde
2.	Baiba Bišofa	Valmieras reģionālā vides pārvalde
3.	Zenta Špate	Ziemeļvidzemes reģionālā lauksaimniecības pārvalde
4.	Anna Auniņa	Vilpulkas pagasta padome
5.	Dainis Ozols	Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija
6.	Gundega Freimane	Dabas aizsardzības pārvalde
7.	Ainārs Auniņš	Latvijas Dabas fonds
8.	Viktors Kalniņš	Sēļu pagasta padome
9.	Edvīns Šmits	SIA „Zviedru fonds”
10.	Ineta Kalnāre	Sēļu pagasta padome
11.	Kaspars Beriņš	Ziemeļvidzemes virsmežniecība
12.	Lelde Eņģele	Latvijas Dabas fonds

Sanāksmes protokols

Sanāksme sākas plkst. 11:00, beidzas plkst. 12:30

Gundega Freimane atklāj sanāksmi un informē par darba kārtību.

Lelde Eņģele (turpmāk L.E.) informē par dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu, saņemtajiem priekšlikumiem un plānā izdarītajiem papildinājumiem.

L.E. informē, ka saņemta iebilde no zemes īpašnieka un uzraudzības grupas dalībnieka E. Krastiņa pret divu grāvju aizdambēšanu, kas varētu skart ārpus lieguma esošos mežus. Šajā sakarā dabas aizsardzības plānā pasākuma 5. *Dambju izveidošana uz grāvjiem vai to pilnīga aizbēršana* (54. lpp.) aprakstā precizēts, ka „Pasākumu, ja tam piekrīt visi zemes īpašnieki, kuru zemes skar paredzētā darbība, veic saskaņā ar dotajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.”

L.E. informē, ka individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (turpmāk IAIN) projekts redakcionāli precizēts arī pēc konsultācijām ar Vides ministriju un plāna izstrādē iesaistītajiem ekspertiem, līdz ar to ir mainījusies punktu numerācija IAIN projektā, redakcionāli precizēti IAIN projekta 7.6. un 8. punkti.

L.E. informē, ka dabas aizsardzības plāns saskaņots Jeru, Vilpulkas un Sēļu pagastu padomju sēdēs.

Uzraudzības grupas dalībniekiem nav jautājumu par izstrādāto dabas aizsardzības plānu un tiek parakstīts uzraudzības grupas sanāksmes protokola pielikums.

Sanāksme beidzas, turpinās neformāla diskusija par dažādiem jautājumiem.

Sanāksmi vadīja

G. Freimane

Protokolēja

L.Eņģele

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sēdes protokolam

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts īpaši aizsargājamai dabas teritorijai
dabas liegumam "Rūjas paliene"

Uzraudzības grupas sēde notiek 2007. gada 19. janvārī plkst. 11:00 Sēļu pagastā

Uzraudzības grupas locekļi:

1. Gundega Freimane, Dabas aizsardzības pārvaldes Sugu un biotopu daļas vadītāja;
2. Viktors Kalniņš, Valmieras rajona Sēļu pagasta padomes priekšsēdētājs;
3. Uldis Balodis, Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes Dabas aizsardzības daļas vadītājs;
4. Egils Krastiņš, Sēļu pagasta zemes īpašnieku pārstāvis;
5. Vija Jaunzeme, Sēļu pagasta iedzīvotāju pārstāve;
6. Ineta Kalnāre, Sēļu pagasta padomes pārstāve
7. Kaspars Beriņš, Valsts meža dienesta Valmieras virsmežniecības inženieris vides jautājumos;
8. Dainis Ozols, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācijas ģeologs;
9. Ginta Praudiņa, Jeru pagasta zemes ierīkotāja;
10. Anna Auniņa, Vīlpulkas pagasta padomes priekšsēdētāja;
11. Ainārs Auniņš, Latvijas Dabas fonda reģionālais koordinators Austrumlatvijai LIFE-Daba projektā „Paliņu pļavu atjaunošana”;
12. Zenta Špate, Ziemeļvidzemes RLP Zemes un ūdens resursu daļas vadītāja,
13. Liene Salmiņa, dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja.

Ar šo uzraudzības grupas locekļi apstiprina, ka tikuši iesaistīti dabas aizsardzības plāna izstrādē, regulāri informēti par plāna izstrādes gaitu un uzklausi sakarā ar ieteikumiem dabas aizsardzības plānam.


Apstiprinu, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.234 (28.03.2006.) „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”:

1. *Freimane / G. FREIMANE*
(paraksts, paraksta atšifrējums)
Komentāri: *Atbalstu dabas aizsardzības plānam.*
2. *Viktor Kalniņš*
(paraksts, paraksta atšifrējums)
Komentāri:
3. *Balodis, Uldis Balodis*
(paraksts, paraksta atšifrējums)
Komentāri:

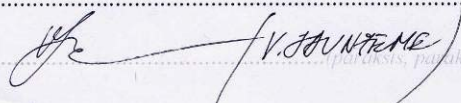
Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

Pielikums dabas aizsardzības plāna dabas liegumam "Rūjas paliene" izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sēdes protokolam 2-2

Apstiprinu, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.234 (28.03.2006.) „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”:

4.  (E. KĻAVIŅŠ) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

✓ 5.  (V. JŪNBERGS) (paraksts, paraksta atšifrējums)

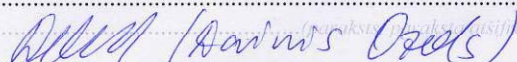
Komentāri.....

6.  (Ineta Kalnare) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

7.  (Kaspars Berņis) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

8.  (Andris Ozols) (paraksts, paraksta atšifrējums)

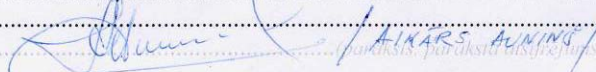
Komentāri.....
labi, kvalitatīvi izstrādāts plāns

9. (paraksts, paraksta atšifrējums)

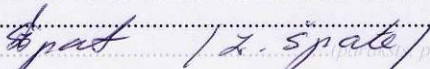
Komentāri.....

10.  (J. JŪNBERGS) (paraksts, paraksta atšifrējums)


Komentāri.....

11.  (AINARS AUNINS) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

12.  (Z. SPATE) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

13.  (IL. SALMINĀ) (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

1. pielikums.

Dabas lieguma "Rūjas paliene" robežpunktu koordinātas

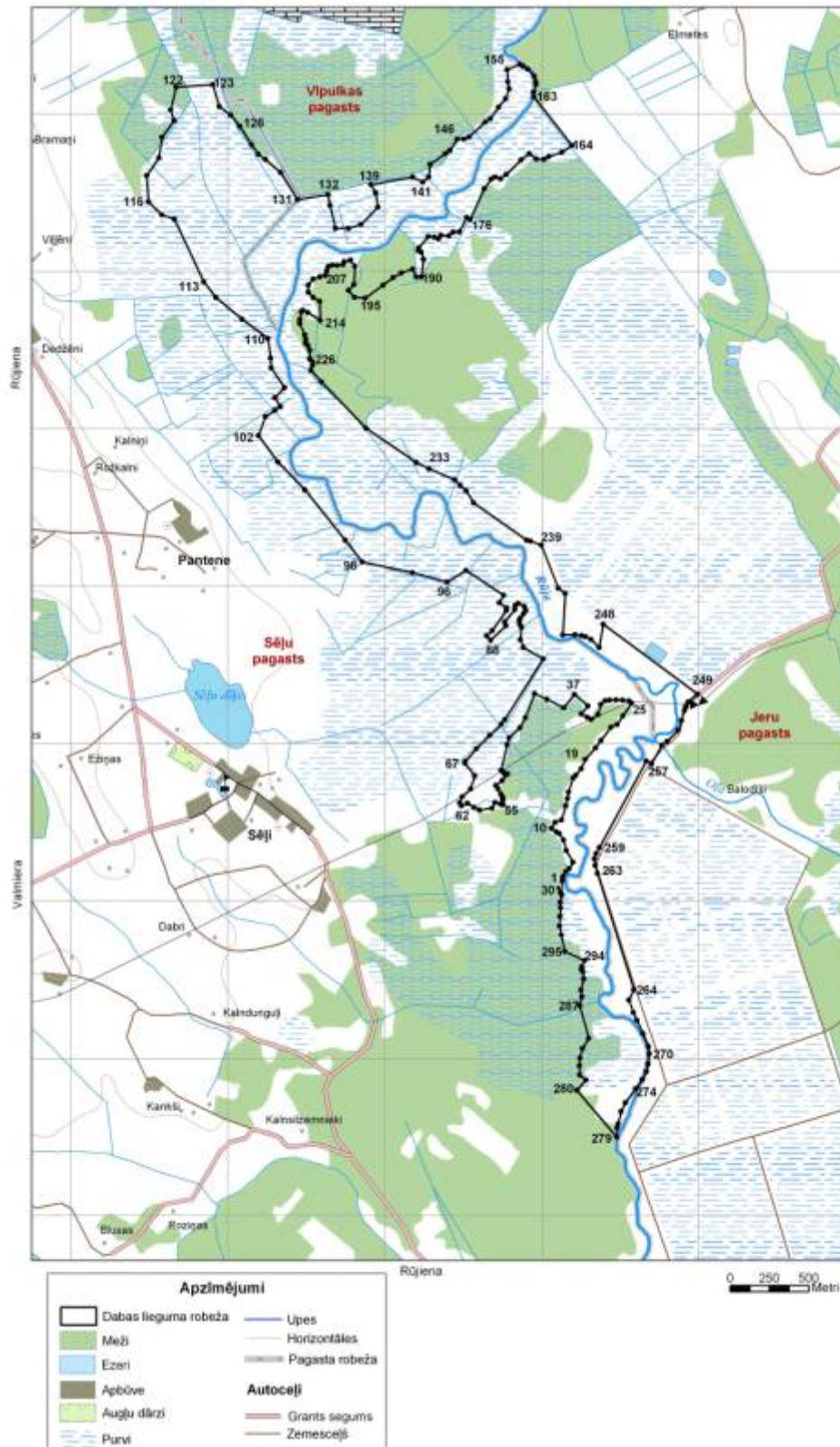
Robež punkts	X koordināta	Y koordināta	Robež punkts	X koordināta	Y koordināta	Robež punkts	X koordināta	Y koordināta
1	574130	412129	56	573738	412613	111	572092	415695
2	574134	412155	57	573703	412624	112	571923	415834
3	574153	412185	58	573682	412589	113	571848	415933
4	574175	412205	59	573603	412578	114	571660	416332
5	574199	412244	60	573569	412593	115	571580	416359
6	574157	412320	61	573527	412620	116	571494	416442
7	574138	412387	62	573488	412604	117	571484	416608
8	574112	412428	63	573477	412623	118	571561	416721
9	574092	412437	64	573494	412661	119	571580	416852
10	574062	412459	65	573547	412711	120	571659	416958
11	574086	412500	66	573573	412794	121	571636	417026
12	574125	412513	67	573510	412874	122	571672	417170
13	574153	412604	68	573512	412885	123	571904	417186
14	574163	412651	69	573584	412967	124	571946	417046
15	574170	412689	70	573668	413050	125	572019	416993
16	574200	412780	71	573744	413124	126	572078	416920
17	574216	412798	72	573766	413152	127	572150	416805
18	574252	412840	73	574008	413537	128	572195	416743
19	574276	412898	74	573882	413609	129	572240	416712
20	574341	412971	75	573864	413659	130	572337	416627
21	574377	413019	76	573871	413737	131	572445	416455
22	574441	413103	77	573860	413758	132	572638	416488
23	574481	413120	78	573857	413783	133	572651	416419
24	574516	413174	79	573864	413796	134	572686	416273
25	574571	413256	80	573884	413824	135	572769	416273
26	574557	413269	81	573899	413845	136	572849	416297
27	574515	413275	82	573888	413872	137	572956	416408
28	574473	413276	83	573851	413889	138	572942	416499
29	574433	413275	84	573832	413878	139	572912	416550
30	574404	413271	85	573829	413852	140	573177	416599
31	574375	413248	86	573764	413772	141	573242	416567
32	574359	413184	87	573771	413748	142	573281	416601
33	574315	413152	88	573675	413656	143	573289	416679
34	574290	413167	89	573649	413685	144	573385	416748
35	574251	413187	90	573684	413717	145	573415	416769
36	574294	413239	91	573775	413845	146	573461	416840
37	574208	413311	92	573777	413861	147	573505	416840
38	574140	413227	93	573731	413895	148	573536	416852
39	574034	413280	94	573757	413943	149	573640	416949
40	573955	413317	95	573517	414099	150	573673	416971
41	573895	413163	96	573398	414026	151	573723	417041
42	573860	413100	97	573177	414085	152	573769	417097
43	573792	413037	98	572856	414153	153	573792	417160
44	573779	412993	99	572749	414291	154	573784	417204
45	573742	412830	100	572490	414612	155	573779	417282
46	573756	412818	101	572319	414789	156	573862	417316
47	573768	412802	102	572195	414955	157	573881	417304
48	573782	412806	103	572239	415077	158	573911	417285
49	573747	412765	104	572299	415117	159	573952	417240
50	573708	412732	105	572335	415141	160	573963	417204
51	573723	412710	106	572300	415197	161	573963	417189
52	573740	412677	107	572362	415261	162	573948	417137
53	573751	412659	108	572276	415387	163	573951	417108
54	573753	412643	109	572274	415449	164	574192	416799
55	573755	412611	110	572255	415574	165	574127	416756

Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam "Rūjas paliene", laika posmam 2006.-2016.

Robež punkts	X koordināta	Y koordināta	Robež punkts	X koordināta	Y koordināta	Robež punkts	X koordināta	Y koordināta
166	574045	416728	225	572521	415443	284	574244	411002
167	574014	416712	226	572538	415428	285	574258	411061
168	573964	416715	227	572540	415404	286	574299	411126
169	573921	416749	228	572530	415371	287	574242	411335
170	573868	416708	229	572597	415297	288	574257	411391
171	573775	416615	230	572882	415002	289	574249	411433
172	573736	416588	231	573201	414786	290	574268	411504
173	573703	416599	232	573282	414747	291	574262	411550
174	573677	416586	233	573445	414674	292	574253	411563
175	573632	416525	234	573481	414637	293	574257	411581
176	573544	416328	235	573519	414604	294	574271	411620
177	573521	416343	236	573566	414528	295	574146	411677
178	573475	416250	237	573903	414291	296	574125	411783
179	573436	416249	238	573929	414285	297	574113	411840
180	573408	416225	239	573997	414259	298	574117	411902
181	573358	416228	240	574105	413987	299	574120	411955
182	573342	416206	241	574149	413954	300	574118	411991
183	573316	416217	242	574133	413690	301	574127	412037
184	573277	416221	243	574212	413690	302	574121	412054
185	573216	416149	244	574253	413685			
186	573214	416134	245	574278	413678			
187	573232	416121	246	574314	413660			
188	573247	416076	247	574366	413610			
189	573232	415965	248	574391	413758			
190	573199	415965	249	574994	413312			
191	573177	416013	250	574933	413263			
192	573106	415989	251	574920	413235			
193	573053	415960	252	574909	413209			
194	572990	415912	253	574890	413146			
195	572875	415830	254	574868	413083			
196	572806	415834	255	574797	413013			
197	572769	415878	256	574764	412989			
198	572805	415915	257	574699	412870			
199	572810	416032	258	574666	412889			
200	572782	416071	259	574368	412339			
201	572742	416060	260	574347	412300			
202	572734	416043	261	574336	412267			
203	572697	416037	262	574340	412224			
204	572666	416039	263	574355	412174			
205	572640	416030	264	574586	411435			
206	572630	416004	265	574555	411370			
207	572623	415974	266	574583	411291			
208	572588	415965	267	574605	411241			
209	572543	415950	268	574646	411155			
210	572514	415912	269	574679	411074			
211	572514	415867	270	574684	411027			
212	572543	415834	271	574678	410963			
213	572586	415810	272	574666	410915			
214	572590	415687	273	574640	410864			
215	572510	415737	274	574597	410806			
216	572479	415752	275	574533	410716			
217	572469	415743	276	574505	410661			
218	572458	415693	277	574486	410583			
219	572458	415667	278	574481	410558			
220	572492	415597	279	574477	410499			
221	572497	415567	280	574222	410796			
222	572495	415543	281	574282	410861			
223	572510	415530	282	574241	410893			
224	572523	415499	283	574240	410952			

290.pielikums
Ministru kabineta
1999.gada 15.jūnija
noteikumiem Nr.212
(Pielikums MK 08.04.2004. noteikumu nr.266 redakcijā)

Dabas lieguma "Rūjas paliene" shēma



2. pielikums

Dabas liegumā "Rūjas paliene" esošie zemes īpašuma veidi

Kadastra numurs	Nosaukums	Veids	Platība liegumā, m2	Platība liegumā, ha
96580010090	Sedvakas	Privātīpašums	3238	0.3
96580010175	Rūjas dīķi	Privātīpašums	132958	13.3
96580010176	Lapsiņas	SIA	178100	17.8
96580010177	Jaunstirnas	Privātīpašums	51030	5.1
96580010206	Žagatas	SIA	801003	80.1
96580010207	Ormaņi	SIA	144324	14.4
96580030066	Rūjas dīķi	Privātīpašums	235654	23.6
96580030071	VAS	a/s "LVM"	22032	2.2
96820030004	Saulgrieži	SIA	31938	3.2
96820030005	Jaunbramaņi	Privātīpašums	41621	4.2
96820030013	Jēkas	SIA	49679	5.0
96820030033	Rožkalni	Privātīpašums	26065	2.6
96820030035	Cīruļi	Privātīpašums	32545	3.3
96820030049	Druļļi	Privātīpašums	29827	3.0
96820030051	Alejas	Privātīpašums	36243	3.6
96820030055	Medņu lauki	SIA	39122	3.9
96820030057	Bērziņi	Privātīpašums	44338	4.4
96820030060	Vijolītes	SIA	48073	4.8
96820030061	Birzgaļi	Privātīpašums	19948	2.0
96820030065	Cejmalas	Privātīpašums	21648	2.2
96820030068	Druļļi	Privātīpašums	21497	2.1
96820030073	Medņu lauki	SIA	139226	13.9
96820030083	Dūmiņi	Privātīpašums	32323	3.2
96820030087	Inči	Privātīpašums	49199	4.9
96820030106	Ventes	Privātīpašums	10930	1.1
96820030107	Eži	Privātīpašums	99103	9.9
96820030116	Skoliņas-1	Privātīpašums	4650	0.5
96820030117	Skoliņas-2	Privātīpašums	25668	2.6
96820030125	Dūmiņi	Privātīpašums	206196	20.6
96820030126	Pantenes avots	Pašvaldības zeme	20454	2.0
96820030127	Inči	Privātīpašums	276925	27.7
96820030128	Rūjas pļavas	Privātīpašums	94991	9.5
96820030129	Grēņi	Privātīpašums	409367	40.9
96820030139	Doķīši	Privātīpašums	66610	6.7
96820030142	Rožkalni	Privātīpašums	4497	0.4
96820030143	Druļļi	Privātīpašums	2914	0.3
96820030144	Bērziņi	Privātīpašums	704	0.1
96820030145	Medņu lauki	SIA	2342	0.2
96820030146	Dūmiņi	Privātīpašums	1164	0.1
96820030147	Saulgrieži	SIA	3285	0.3
96820030148	Cīruļi	Privātīpašums	3386	0.3
96820050023	Pujēni-1	Privātīpašums	18199	1.8
96820050025	Rūpnieki	Privātīpašums	48685	4.9
96820050027	Ķipēni	Privātīpašums	31130	3.1
96820050038	Rūjas pļavas	Privātīpašums	135315	13.5
96820050048	Rūjas pļavas	Privātīpašums	174043	17.4
96940050074	Luksti	Privātīpašums	155538	15.6
96940050075	Niedras	Privātīpašums	385372	38.5
96940050100	Rūjas upe	Pašvaldības zeme	41230	4.1

Dabas liegumā "Rūjas paliene" konstatētās tauriņu sugas

Micropterigidae	<i>Micropterix aruncella</i> (Scopoli, 1763) <i>Micropterix calthella</i> (Linnaeus, 1758)
Hepialidae	<i>Hepialus humuli</i> (Linnaeus, 1758)
Nepticulidae	<i>Stigmella lapponica</i> (Wocke, 1862) <i>Stigmella catharticella</i> (Stainton, 1853) <i>Stigmella magdalenae</i> (Klimesch, 1950) <i>Stigmella sorbi</i> (Stainton, 1861)
Adelidae	<i>Nemophora degeerella</i> (Linnaeus, 1758) <i>Cauchas fibulella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
Incurvariidae	<i>Incurvaria praelatella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775) <i>Incurvaria oehlmanniella</i> (Hübner, 1796) <i>Phylloporia bistrigella</i> (Haworth, 1828)
Tischeriidae	<i>Tischeria ekebladella</i> (Bjerkander, 1795)
Tineidae	<i>Nemapogon cloacellus</i> (Haworth, 1828)
Psychidae	<i>Psyche casta</i> (Pallas, 1767)
Bucculatricidae	<i>Bucculatrix frangutella</i> (Goeze, 1783) <i>Bucculatrix noltei</i> Petry, 1912 <i>Bucculatrix rhamniella</i> Herrich-Schäffer, 1855
Gracillariidae	<i>Caloptilia stigmatella</i> (Fabricius, 1781) <i>Gracillaria syringella</i> (Fabricius, 1794) <i>Calybites phasianipennella</i> (Hübner, 1813) <i>Leucospilapteryx omisella</i> (Stainton, 1848) <i>Callisto denticulella</i> (Thunberg, 1794) <i>Phyllonorycter blancardella</i> (Fabricius, 1781) <i>Phyllonorycter dubitellus</i> (Herrich-Schäffer, 1855) <i>Phyllonorycter platanoidellus</i> (Joannis, 1920) <i>Phyllonorycter rajella</i> (Linnaeus, 1758) <i>Phyllonorycter sorbi</i> (Frey, 1855) <i>Phyllonorycter strigulatellus</i> (Lienig & Zeller, 1846)
Yponomeutidae	<i>Yponomeuta evonymella</i> (Linnaeus, 1758) <i>Yponomeuta cagnagella</i> (Hübner, 1813) <i>Yponomeuta plumbella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775) <i>Argyresthia goedartella</i> (Linnaeus, 1758) <i>Argyresthia retinella</i> Zeller, 1839
Glyphipterigidae	<i>Glyphipterix simplicella</i> (Stephens, 1834) <i>Glyphipterix forsterella</i> (Fabricius, 1781)
Lyonetiidae	<i>Leucoptera malifoliella</i> (O. Costa, 1836) <i>Leucoptera sinuella</i> (Reutti, 1853)
Depressariidae	<i>Agonopterix heracliana</i> (Linnaeus, 1758) <i>Agonopterix angelicella</i> (Hübner, 1813) <i>Agonopterix kaekeritziana</i> (Linnaeus, 1767) <i>Depressaria leucocephala</i> Snellen, 1884
Elachistidae	<i>Cosmiotes freyerella</i> (Hübner, 1825) <i>Elachista albifrontella</i> (Hübner, 1817) <i>Elachista canapennella</i> (Hübner, 1813) <i>Elachista monosemiella</i> Rössler, 1881 <i>Elachista argentella</i> (Clerck, 1759) <i>Elachista pollinariella</i> Zeller, 1839
Oecophoridae	<i>Sthmopoda pedella</i> (Linnaeus, 1761)
Batrachedridae	<i>Batrachedra praeangusta</i> (Haworth, 1828)
Coleophoridae	<i>Coleophora serratella</i> (Linnaeus, 1758) <i>Coleophora spinella</i> (Schranck, 1802) <i>Coleophora lusciniapennella</i> (Treitschke, 1833) <i>Coleophora binderella</i> (Kollar, 1832)

3. pielikums (turpinājums)

	<i>Coleophora trifolii</i> (Curtis, 1832)
	<i>Coleophora mayrella</i> (Hübner, 1813)
	<i>Coleophora glaucicolella</i> Wood, 1892
	<i>Coleophora otidipennella</i> (Hübner, 1817)
	<i>Coleophora alticolella</i> Zeller, 1849
	<i>Coleophora peribenanderi</i> Toll, 1843
	<i>Coleophora trochilella</i> (Duponchel, 1843)
	<i>Coleophora striatipennella</i> Nylander, 1848
	<i>Coleophora paripennella</i> Zeller, 1839
Momphidae	<i>Mompha sturnipennella</i> (Treitschke, 1833)
	<i>Mompha epilobiella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
Cosmopterigidae	<i>Sorhagenia janiszewskae</i> Riedl, 1962
Gelechiidae	<i>Isophrictis striatella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Metzneria metzneriella</i> (Stainton, 1851)
	<i>Monochroa tenebrella</i> (Hübner, 1817)
	<i>Bryotropha terrella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Bryotropha senectella</i> (Zeller, 1839)
	<i>Bryotropha similis</i> (Stainton, 1854)
	<i>Teleiodes proximella</i> (Hübner, 1796)
	<i>Scrobipalpa acuminatella</i> (Sircom, 1850)
	<i>Syncopacma cinctella</i> (Clerck, 1759)
	<i>Aproaerema anthyllidella</i> (Hübner, 1813)
	<i>Anacamptis populella</i> (Clerck, 1759)
	<i>Anacamptis blattariella</i> (Hübner, 1796)
	<i>Helcystogramma rufescens</i> (Haworth, 1828)
	<i>Acompsia cinerella</i> (Clerck, 1759)
Zygaenidae	<i>Zygaena viciae</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Zygaena lonicerae</i> (Scheven, 1777)
Sesiidae	
Tortricidae	<i>Phtheochroa sodaliana</i> (Haworth, 1811)
	<i>Aethes hartmanniana</i> (Clerck, 1759)
	<i>Aethes smeathmanniana</i> (Fabricius, 1781)
	<i>Aethes rubigana</i> (Treitschke, 1830)
	<i>Cochylis dubitana</i> (Hübner, 1799)
	<i>Falseuncaria ruficiliana</i> (Haworth, 1811)
	<i>Acleris aspersana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Cnephasia stephensiana</i> (Doubleday, 1849)
	<i>Cnephasia asseclana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Eulia ministrana</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Pandemis cerasana</i> (Hübner, 1786)
	<i>Syndemis musculana</i> (Hübner, 1799)
	<i>Aphelia viburnana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Aphelia paleana</i> (Hübner, 1793)
	<i>Clepsis senecionana</i> (Hübner, 1819)
	<i>Adoxophyes orana</i> (Fischer von Röslerstamm, 1834)
	<i>Capua vulgana</i> (Frölich, 1828)
	<i>Bactra lancealana</i> (Hübner, 1799)
	<i>Bactra lacteana</i> Caradja, 1916
	<i>Apotomis capreana</i> (Hübner, 1817)
	<i>Orthotaenia undulana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Hedya nubiferana</i> (Haworth, 1811)
	<i>Celypha striana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Celypha lacunana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Celypha rivulana</i> (Scopoli, 1763)
	<i>Olethreutes arcuella</i> (Clerck, 1759)

3. pielikums (turpinājums)

	<i>Epinotia tetraquetra</i> (Haworth, 1811)
	<i>Epinotia tedella</i> (Clerck, 1759)
	<i>Epinotia nisella</i> (Clerck, 1759)
	<i>Eucosma hohenwartiana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Eucosma cana</i> (Haworth, 1811)
	<i>Epiblema foenella</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Epiblema cirsiaria</i> (Zeller, 1843)
	<i>Ancylis geminana</i> (Donovan, 1806)
	<i>Ancylis badiana</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Ancylis rhenana</i> (Müller-Rutz, 1920)
	<i>Ancylis apicella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Cydia jungiella</i> (Linnaeus, 1761)
	<i>Lathronympha strigana</i> (Fabricius, 1775)
	<i>Dichrorampha plumbana</i> (Scopoli, 1763)
	<i>Dichrorampha simpliciana</i> (Haworth, 1811)
	<i>Dichrorampha gueneana</i> Obraztsov, 1953
	<i>Dichrorampha petiverella</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Dichrorampha plumbagana</i> (Treitschke, 1830)
	<i>Dichrorampha obscuratana</i> (Wolff, 1955)
	<i>Dichrorampha agilana</i> (Tengström, 1848)
Choreutidae	<i>Anthophila fabriciana</i> (Linnaeus, 1767)
	<i>Tebenna bjerkandrella</i> (Thunberg, 1784)
Epermeniidae	<i>Epermenia illigerella</i> (Hübner, 1813)
Pterophoridae	<i>Platyptilia gonodactyla</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Stenoptilia pterodactyla</i> (Linnaeus, 1761)
	<i>Stenoptilia veronicae</i> Karvonen, 1932
	<i>Stenoptilia bipunctidactyla</i> (Scopoli, 1763)
	<i>Geina didactyla</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Pterophorus pentadactyla</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Porritia galactodactyla</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Ovendenia lienigianus</i> (Zeller, 1852)
Pyralidae	<i>Scoparia pyralella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Dipleurina lacustrata</i> (Panzer, 1804)
	<i>Chrysoteuchia culmella</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Crambus lathoniellus</i> (Zincken, 1817)
	<i>Crambus perlellus</i> (Scopoli, 1763)
	<i>Agriphila straminella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Platytes cerussella</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Elophila nymphaeata</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Cataclysta lemnata</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Nymphula stagnata</i> (Donovan, 1806)
	<i>Evergestis pallidata</i> (Hufnagel, 1767)
	<i>Udea lutealis</i> (Hübner, 1809)
	<i>Opsibotys fuscalis</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)
	<i>Pyrausta despicata</i> (Scopoli, 1763)
	<i>Pyrausta purpuralis</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Eurrhpara hortulata</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Pleuroptya ruralis</i> (Scopoli, 1763)
Lasiocampidae	<i>Euthrix potatoria</i> (Linnaeus, 1758)
Sphingidae	<i>Smerinthus ocellata</i> (Linnaeus, 1758)
Hesperiidae	<i>Pyrgus malvae</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Thymelicus lineola</i> (Ochsenheimer, 1809)
	<i>Thymelicus sylvestris</i> (Poda, 1761)

3. pielikums (turpinājums)

Pieridae	<i>Ochlodes venata</i> (Bremer & Grey, 1853)	
	<i>Anthochaes cardamines</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Pieris brassicae</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Pieris rapae</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Pieris napi</i> (Linnaeus, 1758)	
Lycaenidae	<i>Gonepteryx rhamni</i> (Linnaeus, 1758)	
	<u><i>Lycaena dispar</i> (Haworth, 1809)</u>	
	<i>Lycaena hippothoe</i> (Linnaeus, 1761)	
Nymphalidae	<i>Aricia eumedon</i> (Esper, 1780)	
	<i>Polyommatus icarus</i> (Rottemburg, 1775)	
	<i>Argynnis paphia</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Argynnis laodiceae</i> (Pallas, 1771)	
	<i>Brenthis ino</i> (Rottemburg, 1775)	
	<i>Boloria selene</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)	
	<i>Vanessa atalanta</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Inachis io</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Aglais urticae</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Araschnia levana</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Melitaea diamina</i> (Lang, 1789)	
	<i>Melitaea athalia</i> (Rottemburg, 1775)	
	<i>Coenonympha glycerion</i> (Borkhausen, 1788)	
	<i>Coenonympha pamphilus</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Aphantopus hyperantus</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Maniola jurtina</i> (Linnaeus, 1758)	
	Geometridae	<i>Calospilos sylvata</i> (Scopoli, 1763)
		<i>Lomaspilis marginata</i> (Linnaeus, 1758)
		<i>Lomaspilis opis</i> (Butler, 1878)
		<i>Chiasmia clathrata</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Pseudopanthera macularia</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Erannis defoliaria</i> (Clerck, 1759)		
<i>Aethalura punctulata</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)		
<i>Ematurga atomaria</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Cabera pusaria</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Cabera exanthemata</i> (Scopoli, 1763)		
<i>Lomographa bimaculata</i> (Fabricius, 1775)		
<i>Siona lineata</i> (Scopoli, 1763)		
<i>Scopula immorata</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Scopula immutata</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Idaea serpentata</i> (Hufnagel, 1767)		
<i>Scotopteryx chenopodiata</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Epirrhoe alternata</i> (Muller, 1764)		
<i>Perizoma sagittata</i> (Fabricius, 1787)		
<i>Eupithecia plumbeolata</i> (Haworth, 1809)		
<i>Eupithecia satyrata</i> (Hübner, 1813)		
<i>Eupithecia subumbrata</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)		
<i>Odezia atrata</i> (Linnaeus, 1758)		
<i>Euchoeca nebulata</i> (Scopoli, 1763)		
<i>Hydrelia flammeolaria</i> (Hufnagel, 1767)		
Notodontidae		<i>Cerura vinula</i> (Linnaeus, 1758)
		<i>Notodonta ziczac</i> (Linnaeus, 1758)
Noctuidae		<i>Acronicta rumicis</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Herminia tarsicrinalis</i> (Knoch, 1782)	
	<i>Callistege mi</i> (Clerck, 1759)	
	<i>Euclidia glyphica</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Scoliopteryx libatrix</i> (Linnaeus, 1758)	
	<i>Hypena proboscidalis</i> (Linnaeus, 1758)	

3. pielikums (turpinājums)

	<i>Hypena rostralis</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Autographa gamma</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Deltote uncula</i> (Clerck, 1759)
	<i>Deltote bankiana</i> (Fabricius, 1775)
	<i>Hydraecia micacea</i> (Esper, 1789)
	<i>Melanchra persicariae</i> (Linnaeus, 1761)
	<i>Melanchra pisi</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Mythimna impura</i> (Hübner, 1808)
Lymantriidae	<i>Orgyia antiqua</i> (Linnaeus, 1758)
Nolidae	<i>Nola confusalis</i> (Herrich-Schäffer, 1847)
Arctiidae	<i>Cybosia mesomella</i> (Linnaeus, 1758)
	<i>Spilosoma lutea</i> (Hufnagel, 1766)
	<i>Arctia caja</i> (Linnaeus, 1758)

Dabas liegumā "Rūjas paliene" konstatētās putnu sugas

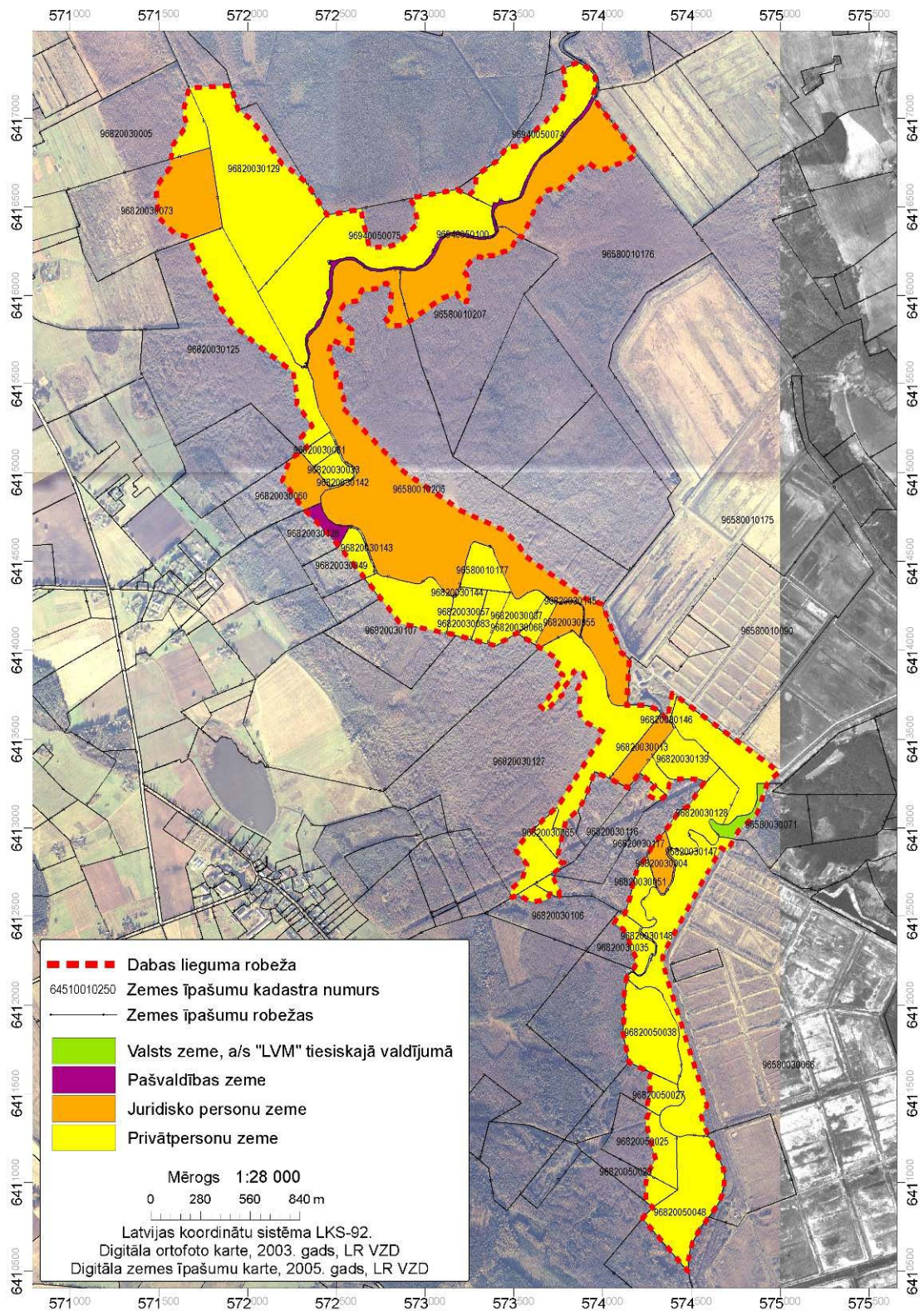
Baltā cielava *Motacilla alba*
Baltais stārķis *Ciconia ciconia*
Baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*
Baltpieres zoss *Anser albifrons*
Baltvēderis *Anas penelope*
Bezdelīga *Hirundo rustica*
Bezdelīgu piekūns *Falco subbuteo*
Brūnā čakste *Lanius collurio*
Brūnspārnu ķauķis *Sylvia communis*
Ceru ķauķis *Acrocephalus schoenobaenus*
Čunčiņš *Phylloscopus collybita*
Dārza ķauķis *Sylvia borin*
Dižknābis *Coccothraustes coccothraustes*
Dižraibais dzenis *Dendrocopos major*
Dzeguze *Cuculus canorus*
Dzeltenā cielava *Motacilla flava*
Dzeltenā stērste *Emberiza citrinella*
Dzērve *Grus grus*
Dziedātājstrazds *Turdus phylomelos*
Dzilnītis *Sitta europaea*
Gaigala *Bucephala clangula*
Gaišais ķauķis *Sylvia curruca*
Garastīte *Aegolius caudatus*
Garkaklis *Anas acuta*
Grieze *Crex crex*
Iedzeltenais ķauķis *Hipolais icterina*
Jūras ērglis *Haliaetus albicilla*
Kārķu ķauķis *Locustella naevia*
Ķīķis *Pernis apivorus*
Ķīkuts *Gallinago media*
Ķīvīte *Vanellus vanellus*
Ķivulis *Carduelis spinus*
Klijāns *Buteo buteo*
Koku čipste *Anthus trivialis*
Krauklis *Corvus corax*
Krīklis *Anas crecca*
Lakstīgala *Luscinia luscinia*
Lauku balodis *Columba palumbus*
Lauku cīrulis *Alauda arvensis*
Lauku lija *Circus cyaneus*
Lielā čakste *Lanius excubitor*
Lielā gaura *Mergus merganser*
Lielā zilīte *Parus major*
Lukstu čakstīte *Saxicola rubetra*
Mājas strazds *Sturnus vulgaris*
Mazais dzenis *Dendrocopos minor*
Mazais ērglis *Aquila pomarina*
Mazais svilpis *Carpodacus erythrinus*
Melnais meža strazds *Turdus merula*

3A. pielikums (turpinājums)

Melnais mušķērājs *Ficedula hypoleuca*
Melnais stārķis *Ciconia nigra*
Melngalvas ķauķis *Sylvia atricapilla*
Mērkaziņa *Gallinago gallinago*
Meža pīle *Anas platyrhynchos*
Meža tilbīte *Tringa ochropus*
Meža zoss *Anser anser**
Niedru lija *Circus aeruginosus*
Niedru stērste *Emberiza schoeniclus*
Ormanītis *Porzana porzana*
Paipala *Coturnix coturnix*
Pelēkais strazds *Turdus pilaris*
Pelēkā dzilna *Picus canus*
Platknābis *Anas clypeata*
Plukšķis *Turdus iliacus*
Pļavu čipste *Anthus pratensis*
Pļavu tilbīte *Tringa totanus*
Pūkšķe *Anas querquedula*
Purva ķauķis *Acrocephalus palustris*
Purva tilbīte *Tringa glareola*
Purva zīlīte *Parus palustris*
Rubenis *Tetrao tetrix*
Sarkanrīklīte *Erithacus rubecula*
Sējas zoss *Anser fabalis*
Sīlis *Garrulus glandarius*
Sloka *Scolopax rusticola*
Somzīlīte *Remiz pendulinus*
Svilpis *Pyrhula pyrhula*
Svīre *Apus apus*
Tītiņš *Jynx torquilla*
Upes ķauķis *Locustella fluviatilis*
Upes tilbīte *Actitis hypoleucos*
Urālpūce *Strix uralensis*
Vālodze *Oriolus oriolus*
Vārna *Corvus corone cornix*
Vidējais dzenis *Dendrocopos medius*
Vistu vanags *Accipiter gentilis*
Vītītis *Phylloscopus trochylus*
Zaļžubīte *Carduelis chloris*
Ziemeļu gulbis *Cygnus cygnus*
Zilzīlīte *Parus caeruleus*
Zivju gārnis *Ardea cinerea*
Zivjudzenītis *Alcedo atthis*
Zvirbuļvanags *Accipiter nisus* -ielido medīt
Žagata *Pica pica*
Žubīte *Fringilla coelebs*

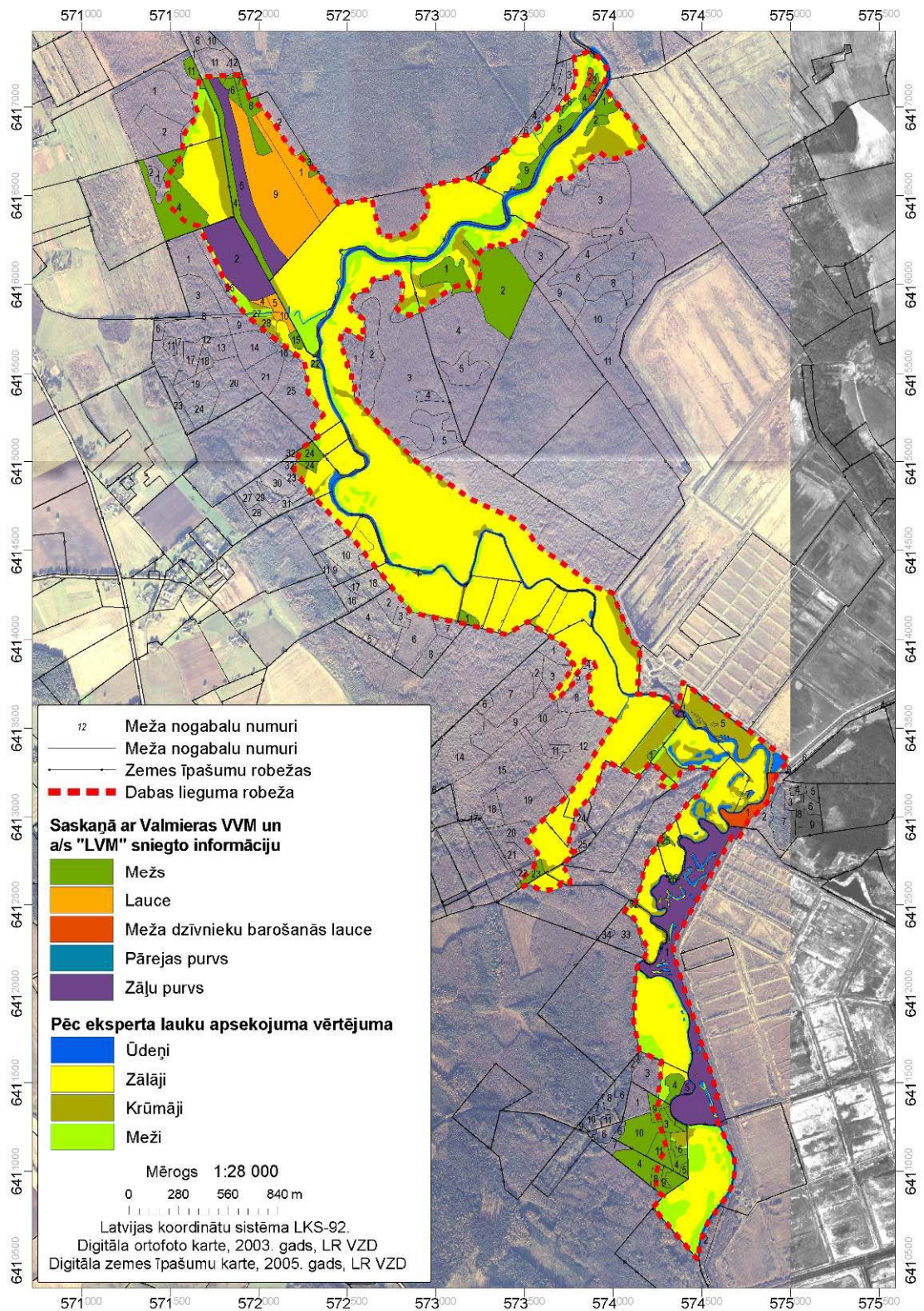
4. pielikums

Zemes īpašumu veidi dabas liegumā "Rūjas paliene"

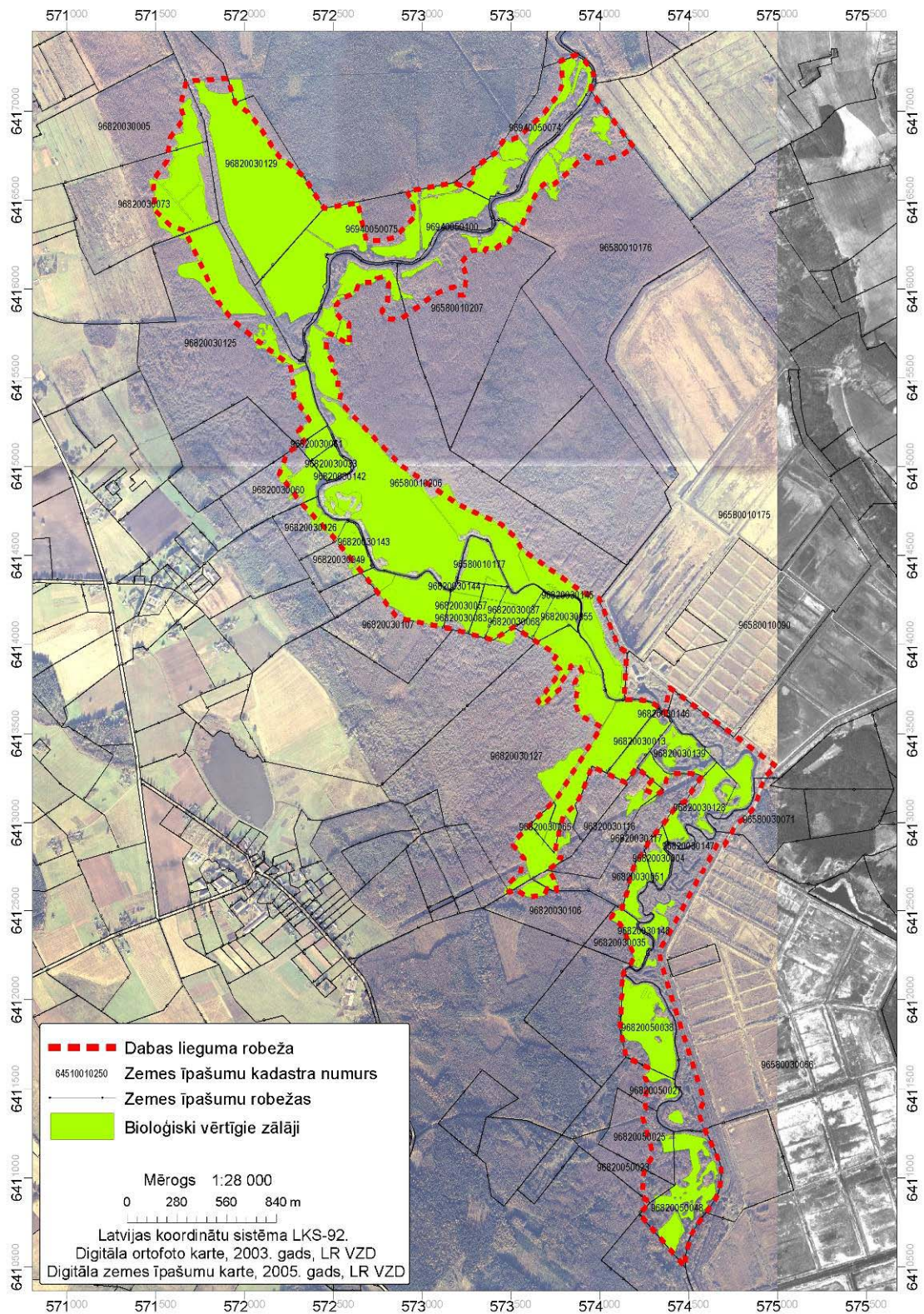


5. pielikums

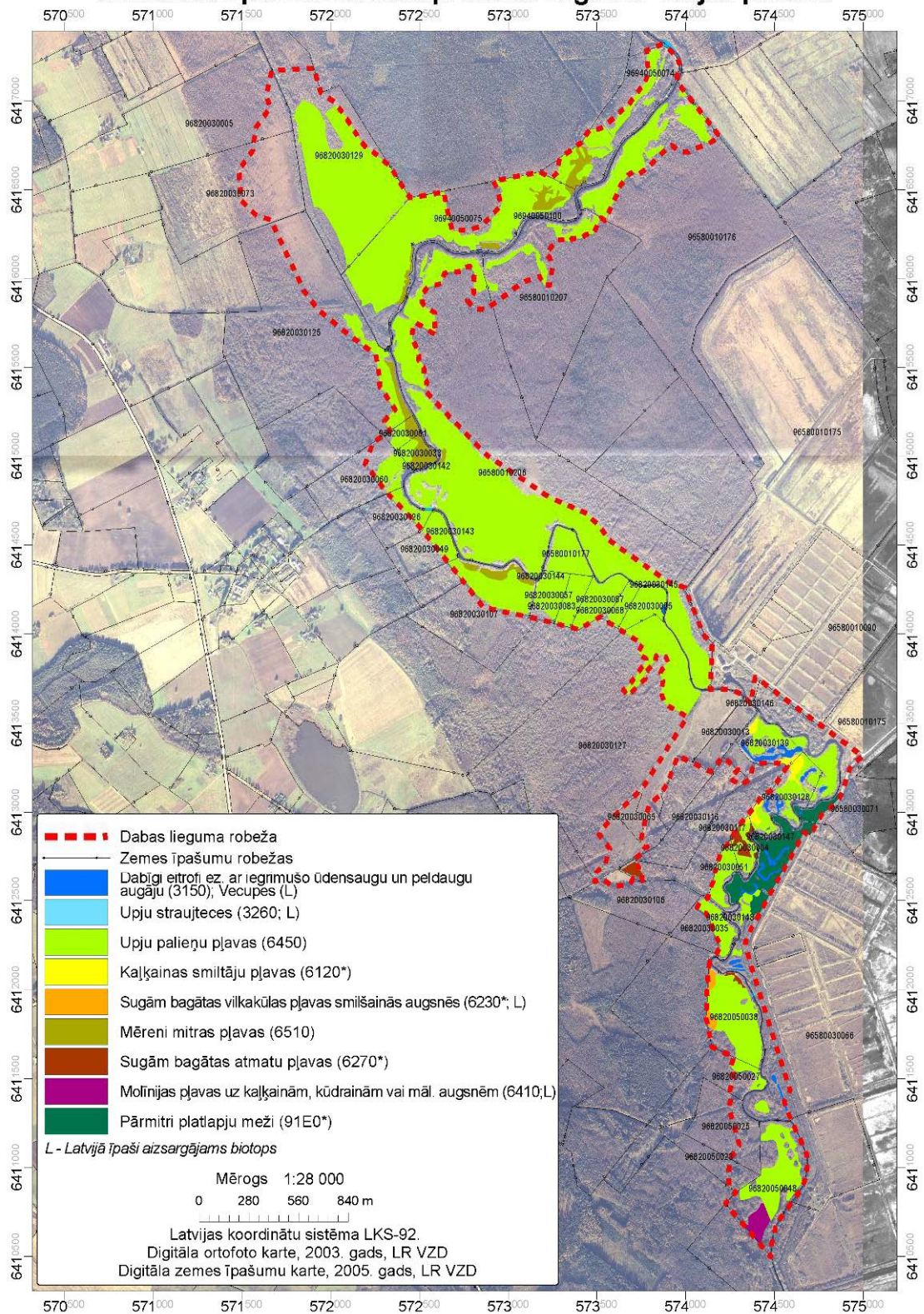
Zemes lietojuma veidi dabas liegumā "Rūjas paliene"



Bioloģiski vērtīgie zālāji dabas liegumā "Rūjas paliene"

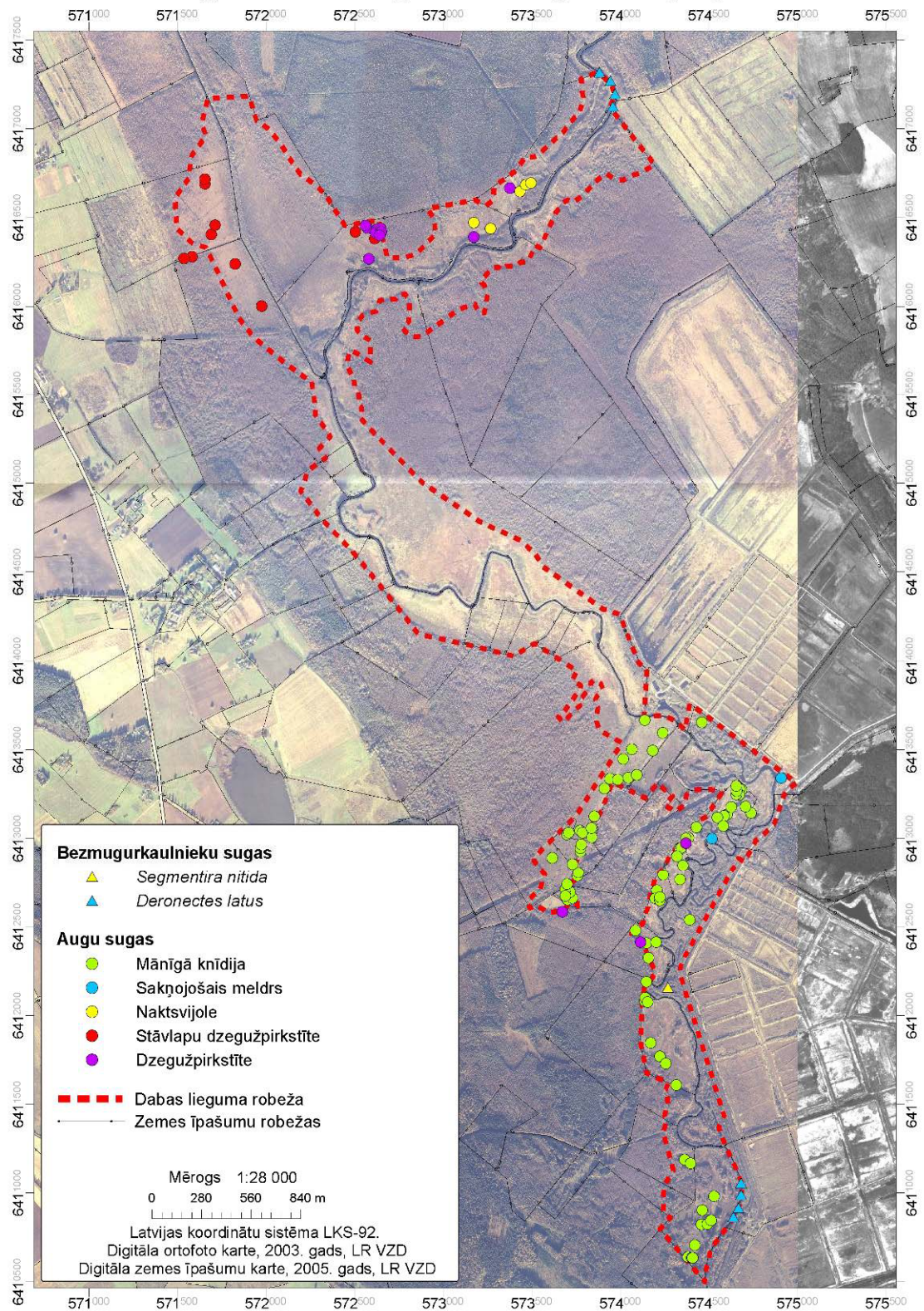


Īpaši aizsargājami un EP Biotopu
direktīvas I pielikuma biotopi dabas liegumā "Rūjas paliene"



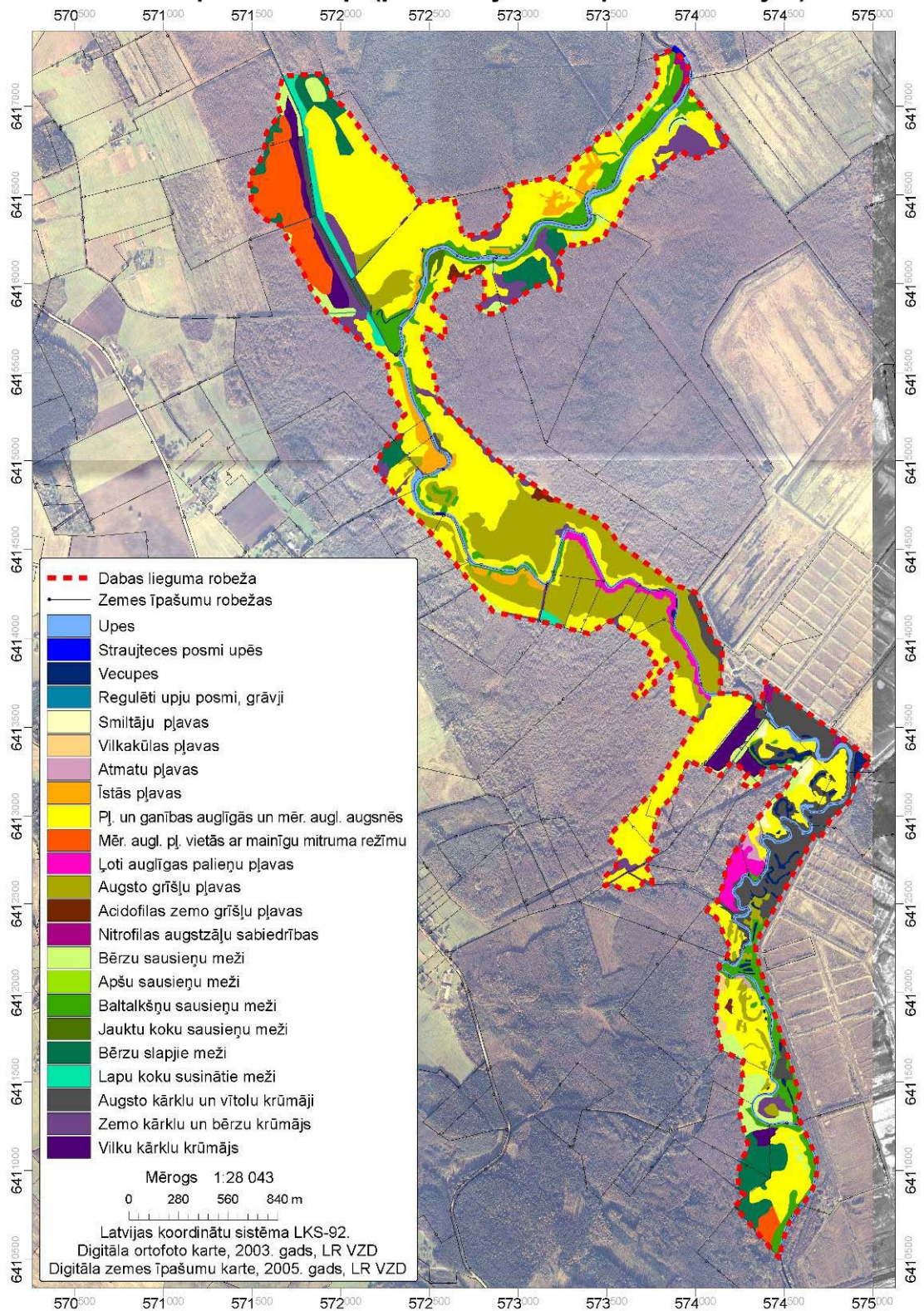
Īpaši aizsargājamās un retās augu,
bezmugurkaulnieku sugas dabas liegumā "Rūjas paliene"

8. pielikums



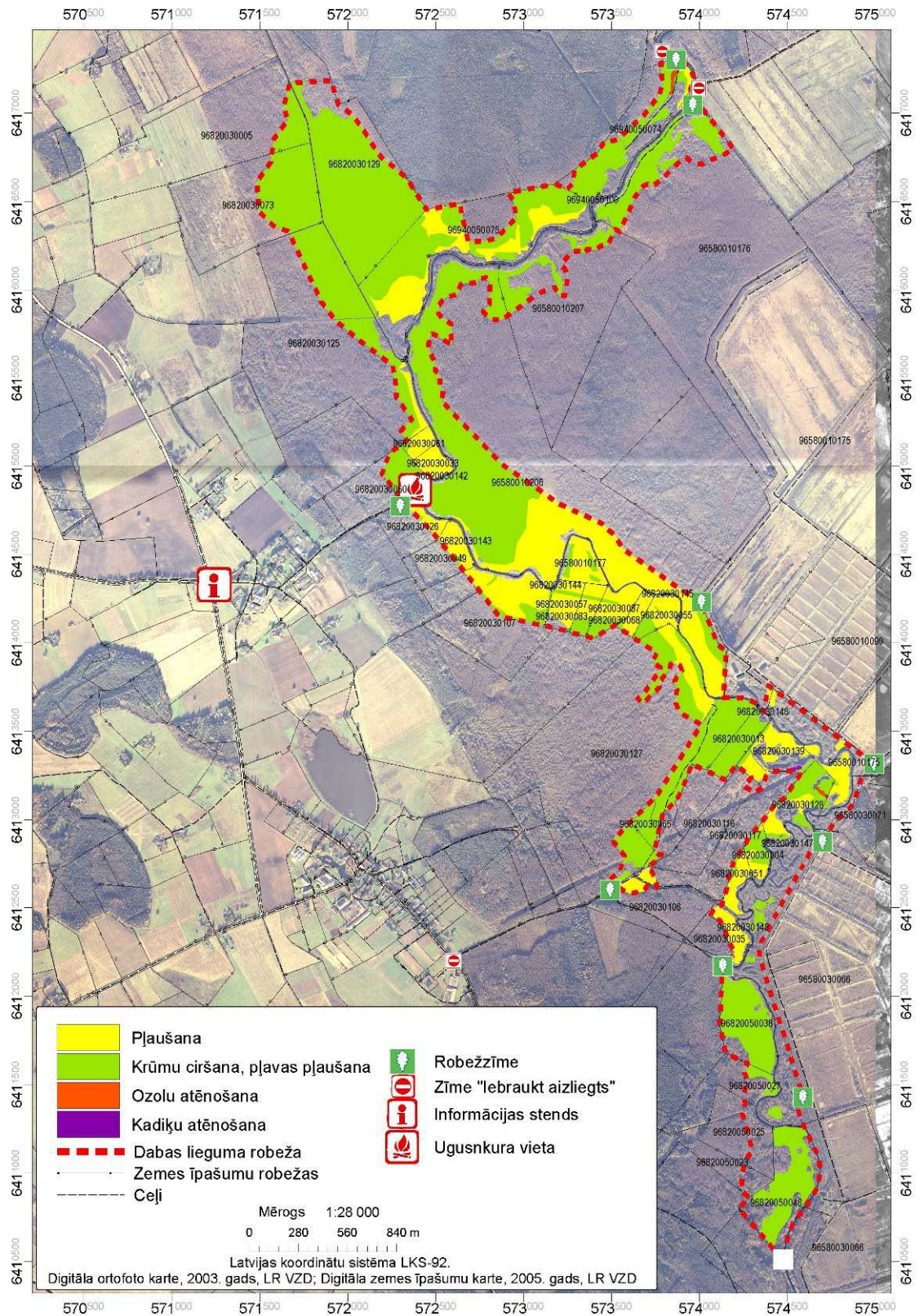
Dabas liegumā "Rūjas paliene" sastopamie biotopi (pēc Latvijas biotopu klasifikācijas)

9. pielikums

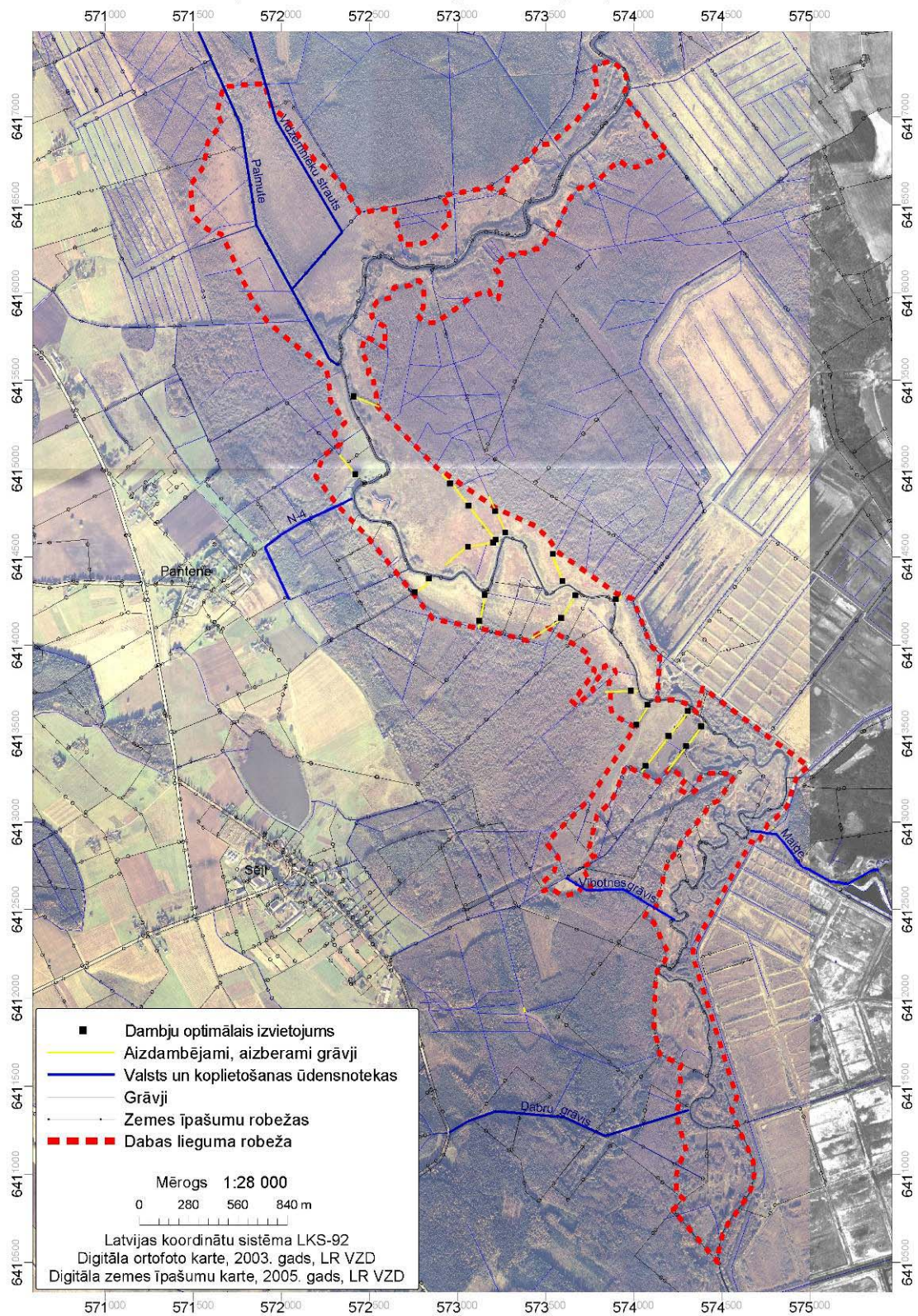


10. pielikums

Apsaimniekošanas pasākumi dabas liegumā "Rūjas paliene"



Meliorācijas ietekmes samazināšanas pasākumi dabas liegumā "Rūjas paliene"



Dabas lieguma raksturīgākie biotopi un sugas



Stipri aizaugušie Rūjas posmi
augšpus Pantenes



Rūjas posmi ar nelielu aizaugumu
lieguma dienvidu daļā



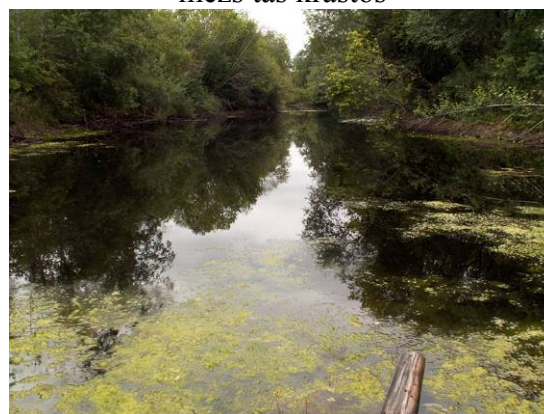
Oļu sēre un straujtece Rūjā



Rūjas vecupe daudzveidīgu augāju un vītulu
mežs tās krastos



Periodiski izzūstoša Rūjas vecupe



Rūjas vecupe ar augāju



Upju paliēņu pļavas



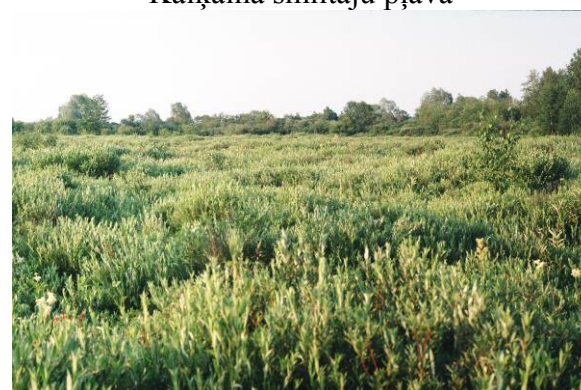
Mēreni mitra pļava



Kalķaina smiltāju pļava



Zilganās molīnijas pļava



Vilku kārkļu krūmājs



Mānīgā knīdija *Cnidium dubium*, foto: V. Kreile



Ķikuts *Gallinago media*, foto: Hans Bister